

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

อำเภอเนินสง่า

ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า

จังหวัดชัยภูมิ

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของเกษตรจังหวัด
แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘)
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของประเทศไทย เป็นการดำเนินการภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยแผนพัฒนาการเกษตรดังกล่าวจะกำหนดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ภาคเกษตรมีบทบาทความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก เป็นแหล่งผลิตอาหาร ก่อให้เกิดความมั่นคงด้านอาหาร เป็นฐานวัตถุดิบให้กับภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ สร้างรายได้ให้กับประเทศ รวมทั้งยังเป็นวิถีชีวิต แหล่งภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่สืบทอดมา การพัฒนาภาคเกษตรให้ยั่งยืนจึงถือเป็นหัวใจของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่าได้จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ ใช้สำหรับกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเกษตรกรให้ทันต่อกระแสของสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคีภายในพื้นที่ ร่วมกันส่งเสริมเกษตรกรกลุ่มต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิตผลผลิตทางการเกษตร ผู้ต่อยอดผลผลิตทางการเกษตร ดังนั้นต้องมีการวางแผนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกษตรกรสามารถรับมือ แก้ไขปัญหาต่างๆในการเกษตรได้ มีรายได้สูงขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความภาคภูมิใจในความเป็นเกษตรกร

สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า

สิงหาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ ๔

๑.๒ อาณาเขตติดต่อ ๔

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง ๕

๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม ๖

๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน ๗

๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน ๗

๓ สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ ๑๒

๓.๒ ฤดูกาล ๑๒

๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน ๑๒

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ ๑๓

๔ เส้นทางคมนาคม

๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง ๑๔

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด ๑๔

๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ๑๕

๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ ๑๖

๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ๑๗

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ๑๘

๖.๓ จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง ช่วงอายุ ในเมือง/ชนบท ๒๐

๖.๔ การศึกษา ๒๑

๖.๕ สาธารณสุข ๒๑

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม ๒๒

๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

๒๓

๘ องค์กร/สถาบันต่าง ๆ

๒๕

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรอำเภอเนินสง่า

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

๑.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่

๒๙

๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

๓๐

๒. การจัดทำ TOWS Matrix

๓๒

บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอเนินสง่า

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๓๔

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓๖

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓๘

๒. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร

๓๙

ภาคผนวก

โครงการ

๘๓

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๕
ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๕
ตารางที่ ๓ ตารางแสดงพื้นที่ป่า อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๖
ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๘
ตารางที่ ๕ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๑๒
ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย อำเภอเนินสง่า ปี ๒๕๖๖	๑๓
ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลอุณหภูมิตลอดทั้งปี อำเภอเนินสง่า ปี ๒๕๖๖	๑๓
ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอเนินสง่า ปี ๒๕๖๖	๑๔
ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลการผลิตทางการเกษตร	๑๗
ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการผลิตด้านปศุสัตว์	๑๗
ตารางที่ ๑๑ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดชัยภูมิ ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓	๑๙
ตารางที่ ๑๒ แสดงประชากรอำเภอเนินสง่า	๒๐
ตารางที่ ๑๓ แสดงจำนวนสถานศึกษาแยกตามประเภทสถานศึกษา อำเภอเนินสง่า	๒๑
ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนสถานพยาบาล อำเภอเนินสง่า	๒๑
ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนสถานประกอบพิธีทางศาสนา อำเภอเนินสง่า	๒๒
ตารางที่ ๑๖ แสดงการใช้ประโยชน์พื้นที่ของอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๒๓
ตารางที่ ๑๗ แสดงการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๒๔
ตารางที่ ๑๘ แสดงรายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน	๒๕
ตารางที่ ๑๙ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๕
ตารางที่ ๒๐ ข้อมูลกลุ่มกลุ่มยุทธการ	๒๕
ตารางที่ ๒๑ ข้อมูลกลุ่มกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๒๖
ตารางที่ ๒๒ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเนินสง่า	๒๖

บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรอำเภอเนินสง่า

ตารางที่ ๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามอายุ	๒๙
ตารางที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร	๓๐
ตารางที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินเกษตรกร	๓๐
ตารางที่ ๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์	๓๑
ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๓๒
ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๓๒
ตารางที่ ๗ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๓๒
ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๓๓
ตารางที่ ๙ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า	๓๕
ตารางที่ ๑๐ แสดงปฏิทินการทำงาน นาแปลงใหญ่	๓๗

บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรอำเภอเนินสง่า (ต่อ)

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๓๘
ตารางที่ ๑๒ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน	๓๙
ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอเนินสง่า ปี ๒๕๖๕	๔๓
ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว	๔๓
ตารางที่ ๑๕ พื้นที่ปลูกข้าวจริง	๔๕
ตารางที่ ๑๖ ตารางแสดงพื้นที่ซ้อนทับเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวกับพื้นที่ปลูกจริง	๔๖
ตารางที่ ๑๗ ตารางแสดงผลผลิตข้าวรวม	๔๗
ตารางที่ ๑๘ ตารางแสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกร	๔๙
ตารางที่ ๑๙ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว/ไร่/ปี	๔๙
ตารางที่ ๒๐ แสดงข้อมูลจุดรับซื้อข้าว/โรงสี	๕๐
ตารางที่ ๒๑ แสดงจำนวนพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง	๕๑
ตารางที่ ๒๒ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังจริง	๕๒
ตารางที่ ๒๓ แสดงพื้นที่ซ้อนทับระหว่างเขตความเหมาะสม(Zoning) กับพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังจริง	๕๓
ตารางที่ ๒๔ แสดงปริมาณผลผลิตมันสำปะหลัง	๕๕
ตารางที่ ๒๕ ตารางแสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร	๕๖
ตารางที่ ๒๖ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง/ไร่/ปี	๕๗
ตารางที่ ๒๗ แสดงจุดรับซื้อมันสำปะหลัง	๕๗
ตารางที่ ๒๘ แสดงจำนวนพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงาน	๕๘
ตารางที่ ๒๙ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน	๕๙
ตารางที่ ๓๐ แสดงพื้นที่ซ้อนทับระหว่างเขตความเหมาะสม(Zoning)กับพื้นที่ปลูกอ้อยจริง	๖๐
ตารางที่ ๓๑ แสดงปริมาณผลผลิตอ้อยโรงงาน	๖๒
ตารางที่ ๓๒ ตารางแสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกร	๖๔
ตารางที่ ๓๓ แสดงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน/ไร่/ปี	๖๔
ตารางที่ ๓๔ แสดงข้อมูลจุดรับซื้ออ้อยโรงงาน	๖๕
ตารางที่ ๓๕ แสดงจำนวนพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของอำเภอเนินสง่า	๖๕
ตารางที่ ๓๖ พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๖๖
ตารางที่ ๓๗ แสดงพื้นที่ซ้อนทับระหว่างเขตความเหมาะสม(Zoning)กับพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จริง	๖๖
ตารางที่ ๓๘ แสดงผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รวม	๖๗
ตารางที่ ๓๙ ตารางแสดงปฏิทินการเพาะปลูกปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร	๖๘
ตารางที่ ๔๐ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์/ไร่/ปี	๖๙
ตารางที่ ๔๑ แสดงข้อมูลจุดรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๖๙
ตารางที่ ๔๒ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๗๐
ตารางที่ ๔๓ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๗๒

บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอเนินสง่า	
ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล	๗๙

สารบัญตาราง

หน้า

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ภาพที่ ๑ : แผนภูมิที่ตั้งและอาณาเขต	๒
ภาพที่ ๒ : แผนภูมิที่ตั้งและอาณาเขต	๓
ภาพที่ ๓ : ภาพแสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอเนินสง่า	๔
ภาพที่ ๔ : การแบ่งเขตการปกครอง	๖
ภาพที่ ๕ : แผนที่ชุดดินในอำเภอเนินสง่า	๗
ภาพที่ ๖ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๘
ภาพที่ ๗ เส้นทางคมนาคม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๑๔
ภาพที่ ๘ แหล่งน้ำธรรมชาติ อำเภอเนินสง่า	๑๖
ภาพที่ ๙ แสดงจำนวนประชากร ครว้เรือน และครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๒๐
ภาพที่ ๑๐ การใช้ประโยชน์พื้นที่ของอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๒๓
ภาพที่ ๑๑ แสดงการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๒๔

บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรอำเภอเนินสง่า

ภาพที่ ๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามอายุ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๒๙
ภาพที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๓๐
ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๓๑
ภาพที่ ๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๓๑
ภาพที่ ๕ แสดงสถานที่ตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านโสกคร้อ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๓๓
ภาพที่ ๖ แสดงข้อมูลพื้นที่และสินค้าแปลงใหญ่ ปี๒๕๖๐-๒๕๖๖ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๓๖
ภาพที่ ๗ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๓๙
ภาพที่ ๘ แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๔๐
ภาพที่ ๙ แสดงแหล่งน้ำธรรมชาติ/ชลประทาน อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๔๒
ภาพที่ ๑๐ : พื้นที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๔๔
ภาพที่ ๑๑ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๔๔
ภาพที่ ๑๒ ภาพแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน(Land Used) สำหรับข้าว	๔๕
ภาพที่ ๑๓ แสดงแผนที่ซ้อนทับระหว่างเขตความเหมาะสม และสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินสำหรับข้าว	๔๖
ภาพที่ ๑๔ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเนินสง่า	๔๗
ภาพที่ ๑๕ แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๔๘
ภาพที่ ๑๖ แสดงเขตความเหมาะสม (Zoning) สำหรับมันสำปะหลัง	๕๑
ภาพที่ ๑๗ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับมันสำปะหลัง อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๕๒
ภาพที่ ๑๘ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน(Land Used) สำหรับมันสำปะหลัง	๕๓

บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรอำเภอเนินสง่า (ต่อ)

ภาพที่ ๑๙ แสดงพื้นที่ซ้อนทับระหว่างเขตความเหมาะสมและสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน สำหรับมันสำปะหลัง	๕๔
ภาพที่ ๒๐ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเนินสง่า	๕๕
ภาพที่ ๒๑ แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๕๕
ภาพที่ ๒๒ แสดงเขตความเหมาะสม (Zoning) สำหรับอ้อยโรงงาน อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๕๘
ภาพที่ ๒๓ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับอ้อยโรงงาน อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๕๙
ภาพที่ ๒๔ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land used) สำหรับอ้อยโรงงาน	๖๐
ภาพที่ ๒๕ แสดงพื้นที่ซ้อนทับระหว่างเขตความเหมาะสม(Zoning)และสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน(Land used) สำหรับอ้อยโรงงาน	๖๑
ภาพที่ ๒๖ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเนินสง่า	๖๑
ภาพที่ ๒๗ แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๖๒
ภาพที่ ๒๘ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๖๖
ภาพที่ ๒๙ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเนินสง่า	๖๗
ภาพที่ ๓๐ แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	๖๗

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไปความเป็นมาของอำเภอ

เดิมอำเภอเนินสง่าอยู่ในความปกครองของอำเภोजัตร์ส ต่อมาเมื่อประมาณพ.ศ. ๒๕๒๐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยภูมิ เขต ๓ สมาชิกสภาจังหวัดชัยภูมิ เขตเลือกตั้งอำเภอจัตร์ส พ่อค้า และประชาชน ได้ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือและพิจารณาเห็นว่าพื้นที่จำนวน ๔ ตำบล ของอำเภอจัตร์ส อันประกอบด้วยตำบลหนองฉิม ตำบลตาเนิน ตำบลกะหาด และตำบลรังงาม นั้นเป็นชุมชนขนาดใหญ่ ซึ่งมีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นแต่อยู่ห่างไกลจากที่ว่าการอำเภอจัตร์ส ส่งผลให้ประชาชนเดินทางไปติดต่อราชการค่อนข้างลำบาก ประกอบกับเส้นทางการคมนาคมที่ใช้สัญจรไปมามีสภาพเป็นถนนลูกรัง ฤดูฝนเป็นหลุมเป็นบ่อ ฤดูแล้งมีฝุ่นละออง ทำให้ไม่ได้รับความสะดวก จึงได้มีมติยื่นเรื่องต่อกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยพิจารณาจัดตั้งกิ่งอำเภอขึ้น โดยแยกพื้นที่การปกครอง ๔ ตำบลของอำเภอจัตร์สข้างต้น ซึ่งทางราชการได้พิจารณาหลักเกณฑ์และสภาพปัญหาข้อเท็จจริง จึงได้ประกาศจัดตั้งกิ่งอำเภอเนินสง่าขึ้นเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอบริเวณที่สาธารณประโยชน์ บ้านหนองผักชี หมู่ที่ ๕ ตำบลหนองฉิม มีเนื้อที่ ๓๖ ไร่ และราษฎรบริจาที่ดินสมทบอีกจำนวน ๒๕ ไร่ ๒ งาน ๖๑ ตารางวา รวมที่ดินตั้งที่ว่าการอำเภอเนินสง่าทั้งหมด ๖๑ ไร่ ๒ งาน ๖๑ ตารางวา ต่อมาจึงได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นอำเภอเนินสง่า เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ส่วนการตั้งชื่ออำเภอนั้นเกิดจากการที่สถานที่ตั้งที่ว่าการอำเภอเป็นเนินสูง และเพื่อให้เป็นชื่อที่ไพเราะมากยิ่งขึ้นจึงได้ตั้งชื่อว่า “อำเภอเนินสง่า”

คำขวัญอำเภอ

“เลื่องชื่อไข่เค็มตาเนิน เพลินตาเลื่อกกหนองฉิม กะหาดปลาร้าบองชวนชิม พริ้มพรายผ้าไหมรังงาม สมนามเนินสง่าพาเจริญ”

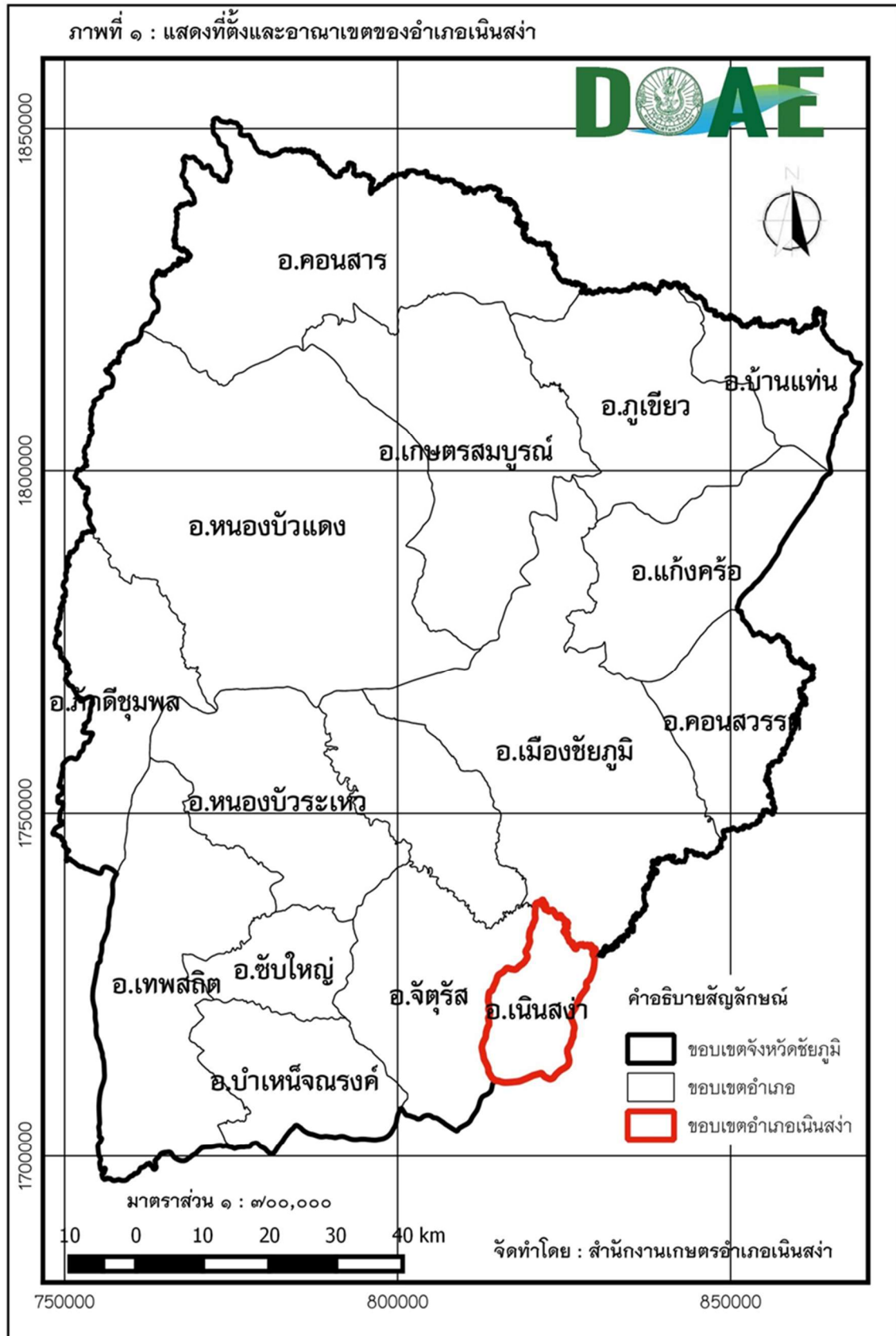
ความหมาย : มาจากผลิตภัณฑ์อันเป็นจุดเด่น/เอกลักษณ์ ที่มีชื่อเสียงของแต่ละตำบลในพื้นที่อำเภอเนินสง่า ดังนี้

เลื่องชื่อไข่เค็มตาเนิน การทำไข่เค็มเป็นการถนอมอาหารเพื่อให้เก็บไว้กินได้นานขึ้น โดยไข่เค็มเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของชาวตำบลตาเนิน ซึ่งผลิตโดยกลุ่มพัฒนาสตรีในชุมชน

เพลินตาเลื่อกกหนองฉิม เป็นเสื้อชนิดหนึ่งซึ่งผลิตมาจากต้นกก โดยชาวตำบลหนองฉิมได้สืบทอดภูมิปัญญาในการผลิตเสื้อกกเรื่อยมาจนเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียง

กะหาดปลาร้าบองชวนชิม หมายถึง อาหารพื้นบ้านของชาวอีสานที่ทำมาจากปลาร้า มักใช้รับประทานกับข้าวเหนียว ซึ่งถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของชาวตำบลกะหาด

พริ้มพรายผ้าไหมรังงาม การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวตำบลรังงาม โดยได้มีการตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อทำการผลิตสำหรับนำมาทอผ้าไว้ในครัวเรือน

ภาพที่ ๑ : แผนที่ที่ตั้งและอาณาเขต

๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง

อำเภอเนินสง่า ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดชัยภูมิ โดยมีเนื้อที่ประมาณ ๒๒๒.๐๓ ตารางกิโลเมตร (๑๓๘,๗๖๘ ไร่) ตั้งอยู่ถนนหมายเลข ๒๑๘๐ สายบ้านค่าย - ละหาน ห่างจากศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ ๓๐ กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร ๓๑๒ กิโลเมตร

๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

แผนที่อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ ๓ : ภาพแสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอเนินสง่า
(ที่มา ที่ว่าการอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ, พ.ศ.๒๕๖๖)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

- การปกครองส่วนภูมิภาค แบ่งตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ.๒๔๕๗ มีพื้นที่การปกครอง ๒๒๒.๐๓ ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็นจำนวน ๔ อบต. ๔ ตำบล ๔๘ หมู่บ้าน

- การปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๔ แห่ง

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

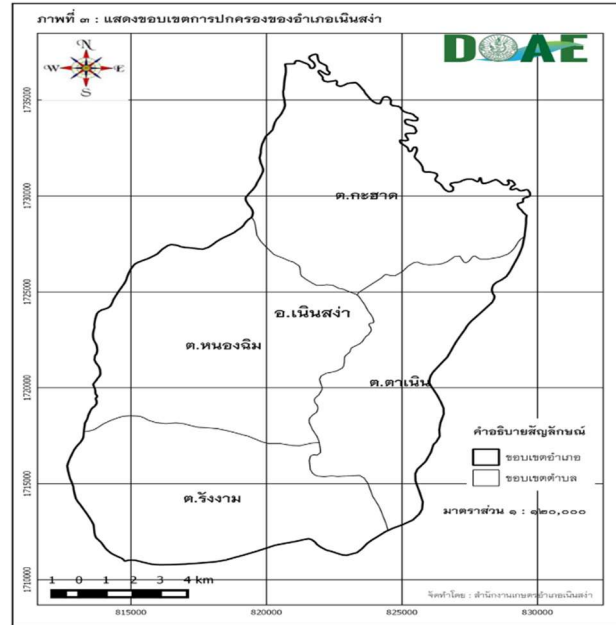
ตำบล หมู่ที่	หนองฉิม	ตาเนิน	กะฮาด	รังงาม
๑	บ้านหนองฉิม	บ้านตาเนิน	บ้านกะฮาดน้อย	บ้านบุ่งหวาย
๒	บ้านโสกคร้อ	บ้านหนองขาม	บ้านท่าพุทรา	บ้านโกรกตาแป้น
๓	บ้านหนองฉิม	บ้านโนนไร่	บ้านไร่ลำชี	บ้านบุฝ้าย
๔	บ้านน้อยไต้คู	บ้านหนองโพธิ์	บ้านหนองตาโพธิ์	บ้านรังงาม
๕	บ้านหนองผักชี	บ้านหัวบึง	บ้านชีเหล็ก	บ้านหนองตอ
๖	บ้านบะเสี้ยว	บ้านหนองแถม	บ้านกะฮาด	บ้านหนองแดงพัฒนา
๗	บ้านโสนทอง	บ้านโนนคูณ	บ้านหนองกระเทียม	บ้านดอนเปล้าพัฒนา
๘	บ้านโนนสะอาด	บ้านโกรกกุลา	บ้านท่าหว้า	บ้านรุ่งอรุณ
๙	บ้านหัวหนอง	บ้านสามหลักพัฒนา	บ้านหนองไข่น้ำ	บ้านห้วยยาง
๑๐	บ้านโนนป่าซาด	บ้านเนินทอง	บ้านหนองดินดำ	
๑๑	บ้านหนองฉิมกลาง	บ้านบึงสง่า		
๑๒	บ้านหนองบัวแดง	บ้านเนินสมบูรณ์		
๑๓	บ้านฉิมริมบึง	บ้านราชภูมิ		
๑๔	บ้านเนินสง่า	บ้านเนินเพชร		
๑๕	บ้านโสกคร้อพัฒนา			

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ, พ.ศ. ๒๕๖๖

ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด (ตารางกิโลเมตร)	อบต	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
หนองฉิม	๗๕	๑	๑๕	๒๒๗๑
ตาเนิน	๕๗	๑	๑๔	๑๕๐๙
กะฮาด	๔๕	๑	๑๐	๑๓๔๒
รังงาม	๔๕	๑	๙	๑๑๐๙
รวม	๒๓๗	๔	๔๘	๖๒๓๑

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดชัยภูมิ, พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๔ : การแบ่งเขตการปกครอง

๒) ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบลุ่ม

- สภาพป่าไม้ อำเภอเนินสง่า ป่าตาเนินเป็นป่าสงวน มีเนื้อที่ประมาณ ๕๓,๐๐๐ ไร่ มีไม้ เต็ง ไม้รัง ไม้แดง ไม้พลวง ไม้เหียง ไม้มะค่าแต้ ไม้ประดู่ ซึ่งเป็นป่าที่เสื่อมโทรมแล้ว ในปัจจุบันพื้นที่ป่าที่ ยังคงหลงเหลืออยู่และได้รับการฟื้นฟูให้เป็นพื้นที่ป่าชุมชน มีดังนี้

ตารางที่ ๓ ตารางแสดงพื้นที่ป่า อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ลำดับ ที่	รายชื่อพื้นที่ป่า	เนื้อที่ (ไร่)	ที่ตั้ง
๑	ป่าชุมชนบ้านขี้เหล็ก	๒๕	หมู่ที่ ๕ ตำบลกะฮาด
๒	ป่าชุมชนบ้านกะฮาด	๓๕	หมู่ที่ ๖ ตำบลกะฮาด
๓	ป่าชุมชนบ้านหนองแถม	๓๐	หมู่ที่ ๖ ตำบลตาเนิน
๔	ป่าชุมชนตาเนิน	๒๕	หมู่ที่ ๑ ตำบลตาเนิน
๕	ป่าชุมชนบ้านหนองฉิม	๒๐	หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองฉิม
๖	ป่าชุมชนตาเนิน	๒๐	หมู่ที่ ๓ ตำบลตาเนิน
๗	ป่าชุมชนบ้านบุฝ้าย	๒๕	หมู่ที่ ๓ ตำบลวังงาม
๘	ป่าชุมชนบ้านรุ่งอรุณ	๒๕	หมู่ที่ ๘ ตำบลวังงาม
๙	ป่าชุมชนบ้านวังงาม	๒๕	หมู่ที่ ๔ ตำบลวังงาม
๑๐	ป่าชุมชนบ้านโนนสะอาด	๒๕	หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองฉิม

อ้างอิง : ศูนย์ประสานงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชัยภูมิ พื้นที่เนินสง่า

๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน

- เป็นพื้นที่ลาดเอียงจากทิศใต้ไปทางทิศเหนือ มีแหล่งน้ำสำคัญหลายแห่ง ได้แก่ ลำน้ำชี บึงกะฮาด บึงละหานลูกนก บึงชีกรีก ลำห้วยยาง สำหรับพื้นที่ที่เป็นที่ราบลุ่ม ได้แก่ พื้นที่ตำบลกะฮาด ฤดูฝนจะเกิดน้ำท่วมทุกปี พื้นที่ที่เป็นเนินสูง ได้แก่ ตำบลตาเนิน ตำบลหนองฉิม และตำบลรังงาม มักจะแห้งแล้งและขาดน้ำเพื่อทำการเกษตร

อำเภอเนินสง่า

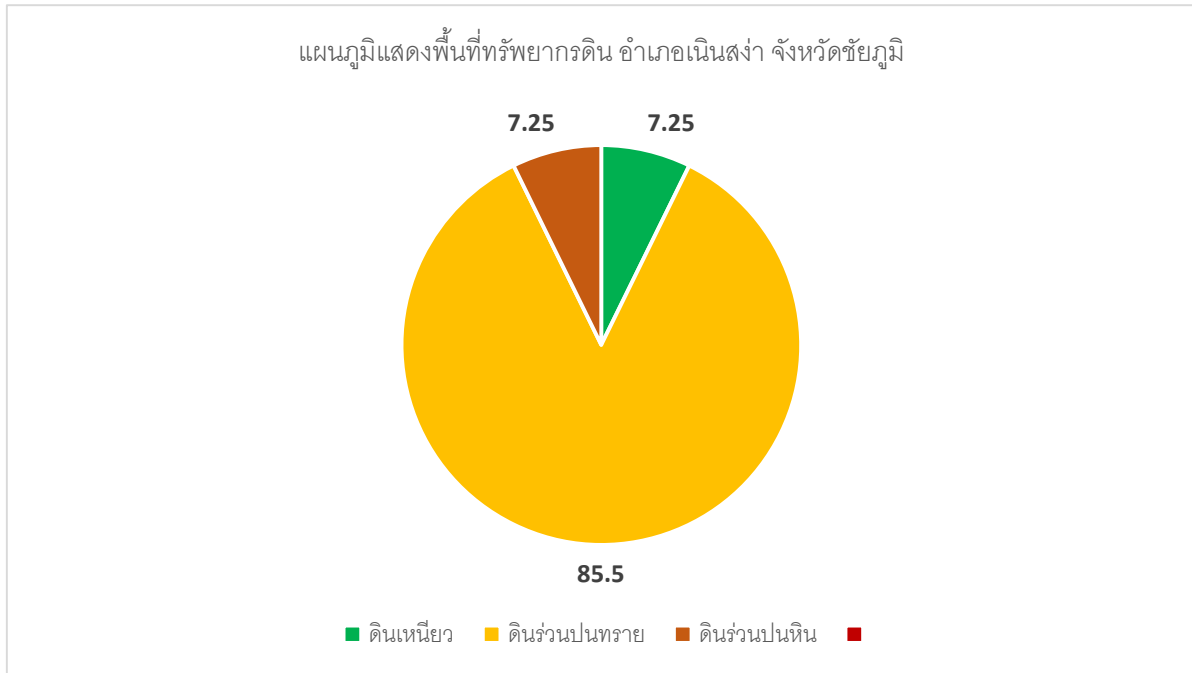
แผนที่แสดงทรัพยากรดิน

ภาพที่ ๕ : แผนที่ชุดดินในอำเภอเนินสง่า

ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน อำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ประเภท	กลุ่มชุดดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินเหนียว	๑ ๔ ๕	๑๐,๐๐๐	๗.๒๕
ดินร่วนปนทราย	๑๘ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๓๕ ๓๖ ๔๐ ๔๑	๑๓๘,๑๒๕	๘๕.๕๐
ดินร่วนปนหิน	๔๘ ๕๕	๑๐,๐๐๐	๗.๒๕

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๖ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิ

(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๖)

ลักษณะดินและกลุ่มชุดดิน

ลักษณะ คุณสมบัติ และการใช้ประโยชน์ของดิน ในพื้นที่อำเภอนีนสง่า

กลุ่มชุดดินที่ ๔

ลักษณะทั่วไป เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีน้ำตาลปนเทา หรือสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาลปนเทา หรือสีน้ำตาล หรือสีเทาปนเขียวมะกอก มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง หรือสีน้ำตาลแก่ การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว พบตามที่ราบเรียบหรือที่ราบลุ่มระหว่างคันดินริมลำน้ำ กับลานตะพักลำนี้นค่อนข้างใหม่ น้ำแข็งในฤดูฝนลึก ๓๐-๕๐ ซม. นาน ๔-๕ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง pH ๕.๕ - ๖.๕ ถ้าดินมีก้อนปูนปะปนอยู่ pH จะเป็น ๗.๐-๘.๐

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ในฤดูฝนมีน้ำแช่ขังนาน ๔-๕ เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : สภาพพื้นที่ราบลุ่มมีสภาพพื้นที่ราบเรียบ ถึงเกือบราบเรียบ ดินมีสภาพระบายน้ำค่อนข้างเลว ในช่วงฤดูฝนมีน้ำขังที่ผิวดิน ระยะเวลา ๔-๕ เดือน เนื้อดินเป็นดินเหนียว เก็บกักน้ำได้ดี จึงเหมาะสมที่จะใช้สำหรับการทำนา มากกว่าปลูกพืชอย่างอื่น อย่างไรก็ตาม หลังการเก็บเกี่ยวข้าวหรือในช่วงฤดูแล้ง กลุ่มชุดดินนี้สามารถใช้ในการปลูกพืชไร่หรือพืชผักที่มีอายุสั้นได้เป็นอย่างดี เนื่องจากดินมีความชื้นพอที่จะปลูกได้และดินกลุ่มนี้พบบริเวณที่อยู่ใกล้กับแหล่งน้ำธรรมชาติ

กลุ่มชุดดินที่ ๕

ลักษณะทั่วไป เนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีเทาแก่ น้ำตาลปนเทา ดินล่างมีสีเทาอ่อนหรือ สีเทา มีจุดประสีน้ำตาลแก่และน้ำตาลปนเหลืองตลอดชั้นดินมักพบก้อนสารเคมี เหล็กและมังกานีสปะปนอยู่ในพื้นที่ปลูกของไม้ผลแต่ละชนิด ชั้นดินลึก ดินกลุ่มนี้เกิดจากพวกตะกอนลำนํ้า มีการระบายน้ำเลว พบในพื้นที่ราบเรียบตามลานตะพักลำนํ้าค่อนข้างใหม่ และลานตะพักลำนํ้าระดับต่ำ น้ำแช่ขังลึกน้อยกว่า ๓๐ ซม. นาน ๓-๕ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ ถึงปานกลาง pH ๕.๕ – ๖.๕ แต่ถ้าดินมีก้อนปูนปะปนในดินชั้นล่าง ดินชั้นนี้จะมีปฏิกิริยาเป็นด่างอ่อน pH ๗.๕-๘.๐

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ในฤดูฝนน้ำแช่ขังนาน ๓-๕ เดือน ดินมีการระบายน้ำเลว

ความเหมาะสมในการปลูกพืช : เมื่อพิจารณาถึงสภาพพื้นที่ ลักษณะเนื้อดินและการระบายน้ำของดินกลุ่มชุดดินที่ ๕ มีความเหมาะสมที่จะใช้ทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ ไม้ผล และพืชผัก ซึ่งเกษตรกรก็จะใช้ประโยชน์ในการทำนาอยู่แล้วในช่วงฤดูฝน อย่างไรก็ตามกลุ่มชุดดินที่ ๕ ยังสามารถปลูกพืชไร่และพืชผักต่างๆ ได้เป็นอย่างดีในช่วงฤดูแล้ง หรือหลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว

กลุ่มชุดดินที่ ๑๘

ลักษณะทั่วไป เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีเทาปนน้ำตาลอ่อน สีน้ำตาลปนแดงอ่อน ดินล่างเป็นดินร่วนปนทราย สีเทาปนน้ำตาล สีเทาปนชมพู พบจุดประสีน้ำตาลแก่ สีแดงปนเหลืองปะปน เกิดจากพวกตะกอนลำนํ้า พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างเรียบตามลานตะพักลำนํ้าระดับต่ำ น้ำแช่ขังลึก ๓๐ ซม. นานประมาณ ๔ เดือน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ ดินชั้นบน pH ๖.๐-๗.๐ ส่วนดินชั้นล่าง pH ๕.๕-๖.๕

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื้อดินเป็นดินทรายหยาบ พืชมีโอกาสเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ฤดูฝนมีน้ำแช่ขังนาน ๔ เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช กลุ่มชุดดินที่ ๑๘ พบบริเวณที่ราบต่ำ สภาพพื้นที่ราบเรียบ ถึงเกือบราบเรียบ ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว ในช่วงฤดูฝนมีน้ำขังนานระหว่าง ๓-๔ เดือน จึงมีศักยภาพเหมาะสมสำหรับการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ พืชผักและไม้ผล ยกเว้นถ้ามีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาน้ำขัง และการระบายน้ำของดิน อย่างไรก็ตามในสภาพปัจจุบัน สามารถปลูกพืชไร่และพืชผักอายุสั้นได้ในช่วงฤดูแล้ง ถ้ามีน้ำชลประทานและแหล่งน้ำธรรมชาติเสริม

กลุ่มชุดดินที่ ๒๐

ลักษณะทั่วไป เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนเหนียว มีสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเทา พบจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบหรือราบเรียบ น้ำแช่ขัง ๓๐-๑๐๐ ซม. นาน ๓-๔ เดือน เป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ดินชั้นบน pH ประมาณ ๖.๐-๗.๐ จะมีเกลือโซเดียมสูง แต่ถ้ามีก้อนปูนปะปน pH ประมาณ ๗.๐-๘.๐ ดินกลุ่มนี้ฤดูแล้งจะมีคราบเกลือเกิดขึ้น

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดินค่อนข้างเป็นทราย ดินเค็มมีคราบเกลือลอยตามผิวหน้าดิน ฤดูฝนมีน้ำขังนาน ๓-๔ เดือน ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช ในสภาพปัจจุบัน กลุ่มชุดดินที่ ๒๐ ไม่มีความเหมาะสมในการปลูกพืชเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากมีปริมาณเกลืออยู่สูง แต่ในบางพื้นที่ได้ใช้ประโยชน์ในการทำนา ถ้ามีน้ำเพียงพอ ในบาง

ช่วงที่มีน้ำไม่พอหรือฝนไม่ตกดินจะแห้ง ข้าวที่ปลูกมักจะตาย เนื่องจากความเค็มของดินในฤดูแล้ง สามารถปลูกพืชไร่และพืชผักได้

กลุ่มชุดดินที่ ๒๑

ลักษณะทั่วไป เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินเหนียวปนทราย สีนํ้าตาลปนทราย สีนํ้าตาลปนเทา หรือสีนํ้าตาลอ่อน พบจุดประสีนํ้าตาล หรือสีนํ้าตาลปนเหลือง ตลอดชั้นดินส่วนใหญ่จะมีแร่ไมก้าปะปนอยู่ด้วย เกิดจากพวกตะกอนลํานํ้า พบบนส่วนต่ำของสันดินริมนํ้า มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ น้ำแข็งลึก ๓๐-๕๐ ซม. นาน ๒-๓ เดือน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำปานกลาง

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ฤดูฝนน้ำขังนาน ๒-๓ เดือน ส่วนใหญ่ในฤดูฝนใช้ทำนา แต่มักขาดแคลนน้ำได้ บริเวณที่มีแหล่งน้ำสามารถปลูกพืชผักได้

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช กลุ่มชุดดินที่ ๒๑ มีศักยภาพเหมาะสมในการทำนา ในช่วงฤดูฝนและเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ และพืชผักอายุสั้นในช่วงฤดูแล้ง เกษตรกรได้ปฏิบัติอยู่แล้วเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน สำหรับการปลูกพืชต่างๆไม่ค่อยมี ข้าวที่ปลูกอาจถูกน้ำท่วม ในบางพื้นที่และบางพื้นที่ไม่มีการชลประทานจะขาดแคลนน้ำเพาะปลูกข้าวในช่วงฤดูแล้ง

กลุ่มชุดดินที่ ๒๒

ลักษณะทั่วไป เป็นกลุ่มชุดดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินทรายปนดินร่วน สีพื้นเป็นสีเทา หรือนํ้าตาลปนเทา มีจุดประสีนํ้าตาลปนเหลืองหรือสีเหลืองปนนํ้าตาลอ่อน และอาจพบศิลาแลงอ่อนในดินชั้นล่าง มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างเรียบ เป็นดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดแก่ pH ประมาณ ๔.๕-๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดินค่อนข้างเป็นทราย มีความสามารถในการอุ้มนํ้าต่ำ และมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช เหมาะที่จะใช้ในการทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแข็งในช่วงฤดูฝน แต่สามารถปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เช่น ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ข้าวโพด ยาสูบ กระเทียม มะเขือเทศ ฯลฯ ก่อนและหลังการปลูกข้าว ถ้ามีน้ำชลประทานหรือแหล่งน้ำธรรมชาติ

กลุ่มชุดดินที่ ๔๐

ลักษณะทั่วไป เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินสีนํ้าตาลอ่อน สีเหลือง หรือสีแดง บางแห่งอาจพบจุดประสีในดินชั้นล่าง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลํานํ้า หรือจากการสลายตัวผุพัง ของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จนถึงพื้นที่ลาดเชิงเขา ส่วนใหญ่มีความลาดชันประมาณ ๒-๒๐% และบางส่วนมีความลาดชันประมาณ ๒๐-๓๕% เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตร มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติที่ pH ๔.๕-๕.๕

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด น้ำซึมผ่านจากชั้นดินได้เร็วมาก ดินอุ้มนํ้าระดับน้ำใต้ดินต่ำมาก ดินมีการกักกร่อนในบริเวณที่มีความลาดชันสูง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ มีความเหมาะสมในการปลูกพืชไร่และไม้ผลค่อนข้างไม่เหมาะสมที่จะนำมาปลูกพืชผักและไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการทำนา เนื่องจากเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย และสภาพพื้นที่ไม่อำนวยแต่สามารถใช้ในการปลูกไม้โตเร็วและปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ได้ดี

กลุ่มชุดดินที่ ๔๑

ลักษณะโดยทั่วไป เนื้อดินเป็นดินปนทราย หรือดินทรายปนดินร่วน ลึก ๕๐ ซม. ดินชั้นถัดไปเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วน เป็นดินสีน้ำตาลเข้ม เกิดจากตะกอนลำน้ำ หรือวัตถุน้ำพามาจากบริเวณที่สูง ทับอยู่บนชั้นดินที่สลายตัวผุพังของหินพื้นหรือเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดต่างชนิดต่างยุค พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จนถึงลูกคลื่นลอนลาดบนลานตะพักน้ำระดับกลาง มีความลาดชันประมาณ ๒-๑๒% เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี ปานกลางถึงดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๓ เมตร ในฤดูแล้ง มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ pH ๖.๐-๘.๐

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื้อดินเป็นทราย มีการอุ้มน้ำต่ำถึงปานกลาง มีการกัดกร่อนที่ความลาดชันสูง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช กลุ่มชุดดิน ๔๑ มีศักยภาพเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น แต่ไม่เหมาะสมในการทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่และเนื้อดินไม่อำนวย

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอเนินสง่า สภาพดินฟ้าอากาศของอำเภอเนินสง่า มีลักษณะเหมือนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยทั่วไป คือมีอากาศร้อนและแห้งแล้ง โดยสภาพพื้นที่เป็นเขตเงาฝนเนื่องจากถูกบดบังโดยเทือกเขาแดงพญาเย็นทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ และเทือกเขาเพชรบูรณ์ทางทิศตะวันตก ทำให้ปริมาณฝนน้อยเฉลี่ยปีละ ๑,๐๐๐ มิลลิเมตรเศษ ยกเว้นบางปีที่มีมรสุมอันเนื่องมาจากอิทธิพลของลมพายุหมุนในมหาสมุทรแปซิฟิก เช่น พายุไต้ฝุ่น พายุโซนร้อนหรือดีเปรสชั่น จะทำให้มีปริมาณฝนเพิ่มมากขึ้น และบางปีอาจเกิดอุทกภัยได้

๓.๒ ฤดูกาล

อำเภอเนินสง่า แบ่งเป็น ๓ ฤดูกาล ได้แก่

- ฤดูร้อน อากาศร้อนจัดและแห้งแล้ง ในช่วงเดือนมีนาคม - พฤษภาคม
- ฤดูฝน มีฝนตกชุกและฝนทิ้งช่วงสลับกันไปเป็นบางปี ในช่วงเดือนมิถุนายน - ตุลาคม
- ฤดูหนาว อากาศหนาวเย็นเป็นช่วงๆ ตามความรุนแรงของมวลอากาศเย็นที่แผ่เข้ามา

ทางประเทศจีน ในช่วงเดือนพฤศจิกายน - เดือนกุมภาพันธ์

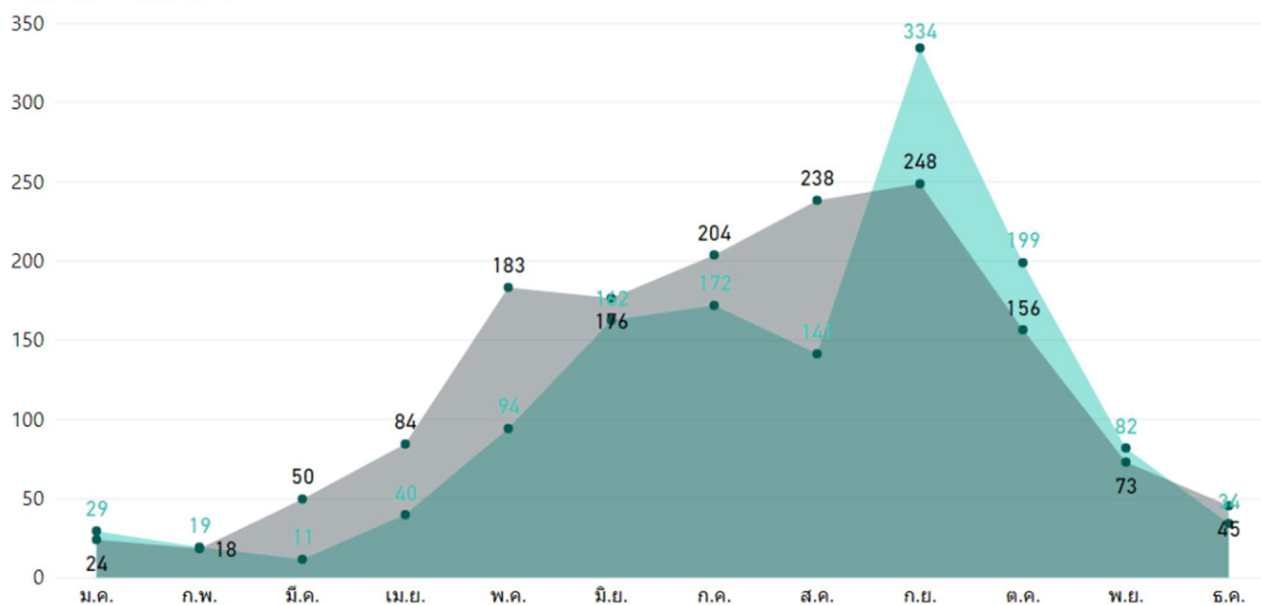
๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

อำเภอเนินสง่ามีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๖๖ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๗๖.๐ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนกันยายน ของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนธันวาคมโดยมีปริมาณ ๒.๙ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือน กันยายน โดยมีปริมาณ ๒๐๓.๐ มิลลิเมตร

ตารางที่ ๕ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ปริมาณฝนรายเดือน (มม.)

● ฝนรายปี ● ฝนเฉลี่ย 30 ปี

หมายเหตุ : วิเคราะห์ข้อมูลปริมาณฝนรายปีเฉลี่ยทั้งประเทศย้อนหลัง 40 ปี โดยเทียบกับค่าปกติ (ค่าเฉลี่ยฝน 30 ปี ในช่วงปี 2534-2563)

ซึ่งมีการประมาณค่าปริมาณฝนด้วยวิธี Inverse Distance Weighting (IDW) โดยใช้ข้อมูลจากสถานีตรวจอากาศกรมอุตุนิยมวิทยา

ที่มา : คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ ๒๕๖๖

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย อำเภอเนินสง่า ปี ๒๕๖๖

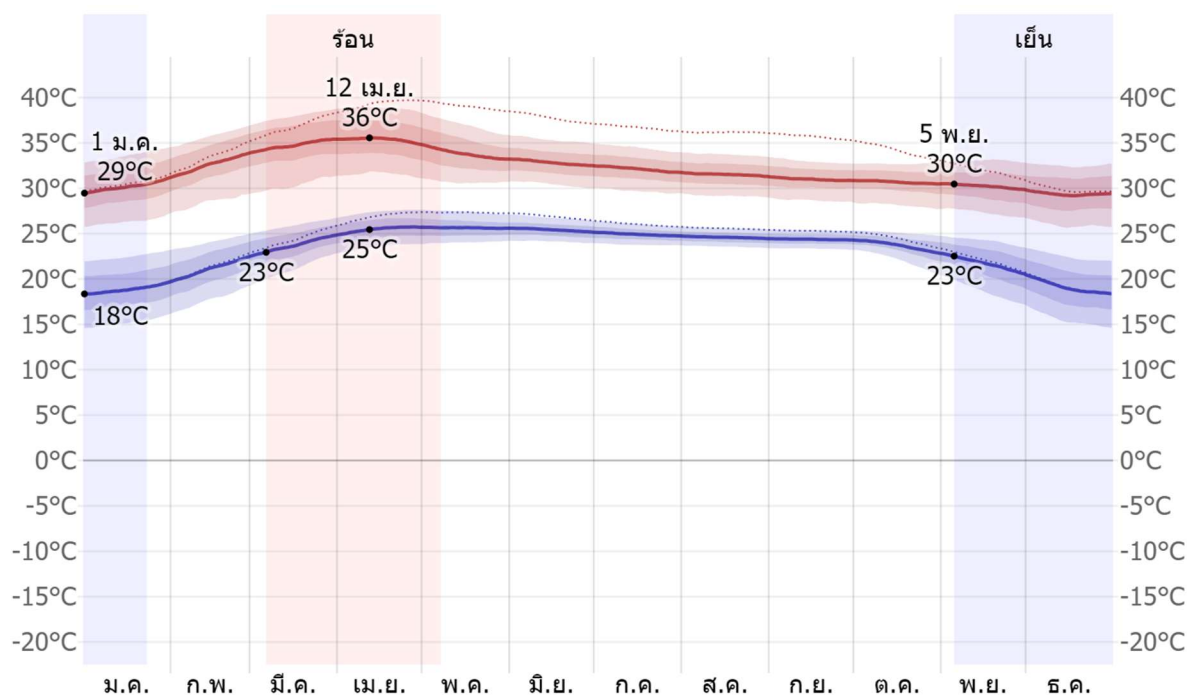
ที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย(มม.)
๑	มกราคม	๒๙
๒	กุมภาพันธ์	๑๙
๓	มีนาคม	๑๑
๔	เมษายน	๔๐
๕	พฤษภาคม	๙๔
๖	มิถุนายน	๑๖๔
๗	กรกฎาคม	๑๗๒
๘	สิงหาคม	๑๔๑
๙	กันยายน	๓๓๔
๑๐	ตุลาคม	๑๙๙
๑๑	พฤศจิกายน	๘๒
๑๒	ธันวาคม	๓๔
รวม		๑,๓๑๙
เฉลี่ย/ปี		๑๐๙.๙๒

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา ๒๕๖๖

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อำเภอเนินสง่า มีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี ๒๕๖๖ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๑๙ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๖ องศาเซลเซียส

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลอุณหภูมิตลอดทั้งปี อำเภอเนินสง่า ปี ๒๕๖๖

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอเนินสง่า ปี ๒๕๖๖

เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	๑๙	๓๐	๑๙
กุมภาพันธ์	๒๑	๓๓	๒๑
มีนาคม	๒๔	๓๕	๒๔
เมษายน	๒๕	๓๕	๒๕
พฤษภาคม	๒๖	๓๔	๒๖
มิถุนายน	๒๕	๓๓	๒๕
กรกฎาคม	๒๕	๓๒	๒๕
สิงหาคม	๒๕	๓๒	๒๕
กันยายน	๒๔	๓๑	๒๔
ตุลาคม	๒๔	๓๑	๒๔
พฤศจิกายน	๒๒	๓๐	๒๒
ธันวาคม	๑๙	๒๙	๑๙

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา ๒๕๖๖

๔ เส้นทางคมนาคม

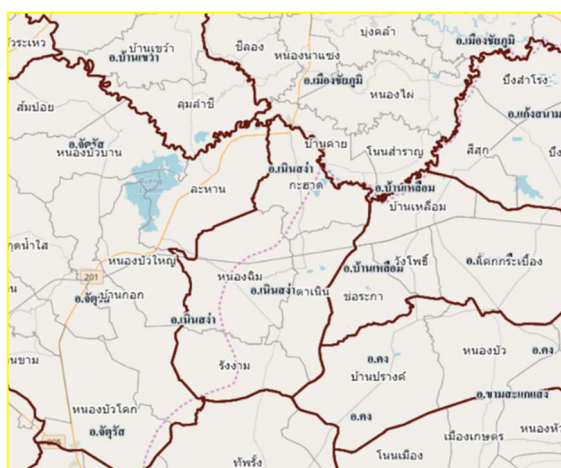
๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง

อำเภอเนินสง่ามีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางทางอบจ. ๒๑๘๐ เป็นเส้นทางในเชื่อมต่อ ขนส่งผลผลิตทางการเกษตร

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด

อำเภอเนินสง่าสามารถติดต่อกับอำเภอต่างๆ ได้ทางรถยนต์ ซึ่งมีเส้นทางหลักสำคัญ ๕ สาย ได้แก่

- ทางหลวง ๒๐๑ ชัยภูมิ-สีคิ้ว นครราชสีมา ระยะทาง ๒ กิโลเมตร
- ทางอบจ. ๒๑๘๐ บ้านค่าย-ละหาน ระยะทาง ๒๗ กิโลเมตร
- ทางหลวงชนบท บ้านหนองนิม-หนองตอ ระยะทาง ๑๓ กิโลเมตร
- ทางหลวงชนบท ๓๐๗๐ บ้านตาเนิน-บ้านข่อยระกา นครราชสีมา ระยะทาง ๓ กิโลเมตร
- ทางหลวงชนบท ๔๐๓๖ ตาเนิน-ทำนบพัฒนา ระยะทาง ๑๕ กิโลเมตร

ภาพที่ ๗ เส้นทางคมนาคม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

- แม่น้ำไหลผ่าน (ลำน้ำชี)	จำนวน	๑ สาย
- คลองชลประทาน (สูบน้ำด้วยพลังไฟฟ้า)	จำนวน	๑ สาย
- ฝาย	จำนวน	๒๖ แห่ง
- บ่อบาดาล	จำนวน	๑๐๒ แห่ง
- บึง, หนอง	จำนวน	๕ แห่ง

แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภคที่สำคัญ

๑. แม่น้ำชี อยู่ในเขตตำบลกะหาด ราษฎรใช้น้ำเพื่อการเกษตร และทำนา

๒. ลำห้วยลวก อยู่ในเขตตำบลรังงามและตำบลหนองฉิม ต้นน้ำเกิดที่บ้านหนองตอ ตำบลรังงาม ไหลผ่านมายังตำบลหนองฉิม และไหลลงบึงละหาน อำเภोजัดรัส ราษฎรใช้น้ำเพื่อทำการเกษตร

๓. ลำห้วยโปร่ง อยู่ในเขตตำบลรังงาม ต้นน้ำเกิดที่บ้านทุ่งสว่าง ไหลมาบรรจบกับลำห้วยลวกที่บ้านรังงาม และไหลลงลำห้วยยาง ต่อบึงละหาน อำเภोजัดรัส ราษฎรใช้น้ำเพื่อทำการเกษตร

๔. ลำห้วยยาง อยู่ในเขตตำบลรังงาม ตำบลหนองฉิมและตำบลตาเนิน ต้นน้ำเกิดที่ลำห้วยลวกและลำห้วยโปร่ง ไหลมาบรรจบกันที่บ้านรังงาม แล้วไหลผ่านตำบลรังงาม ตำบลหนองฉิม ไหลลงบึงละหาน อำเภोजัดรัส และส่วนต้นน้ำเกิดจากบ้านสามหลักพัฒนาไหลผ่านตำบลตาเนินลงสู่บึงละหานลูกนก อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา ระยะทางประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ราษฎรใช้น้ำเพื่อทำการเกษตร

๕. ลำห้วยยายเหลหรือลำห้วยสีพัน อยู่ในเขตตำบลกะหาด ต้นน้ำเกิดจากโคกยายเหล บ้านหนองไข่น้ำ ไหลผ่านตำบลกะหาด บ้านหนองดินดำ ลงสู่บึงละหานลูกนก อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา ระยะทางประมาณ ๕ กิโลเมตร และส่วนหนึ่งไหลลงสู่บึงกะหาด ระยะทางประมาณ ๔ กิโลเมตร ราษฎรใช้น้ำเพื่อทำการเกษตร

๖. บึงกะหาด ตั้งอยู่ที่บ้านกะหาด หมู่ที่ ๖ ตำบลกะหาด มีเนื้อที่ประมาณ ๘๒๘ ไร่

๗. บึงละหานลูกนก ตั้งอยู่ในเขตตำบลกะหาด และตำบลตาเนิน มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๐๐๐ ไร่

๘. บึงอ้อ ตั้งอยู่ที่บ้านท่าพุทรา หมู่ที่ ๒ ตำบลกะหาด มีเนื้อที่ประมาณ ๕๐ ไร่

๙. บึงบริบูรณ์ ตั้งอยู่กลางหมู่บ้านตาเนิน ซึ่งมีหมู่บ้านล้อมรอบจำนวน ๖ หมู่บ้าน มีเนื้อที่ประมาณ ๗๐ ไร่ ราษฎรใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

๑๐. บึงปัด ตั้งอยู่ที่บ้านบึงสง่า หมู่ที่ ๑๑ ตำบลตาเนิน มีเนื้อที่ประมาณ ๘๐ ไร่ ราษฎรใช้น้ำเพื่อทำการเกษตร

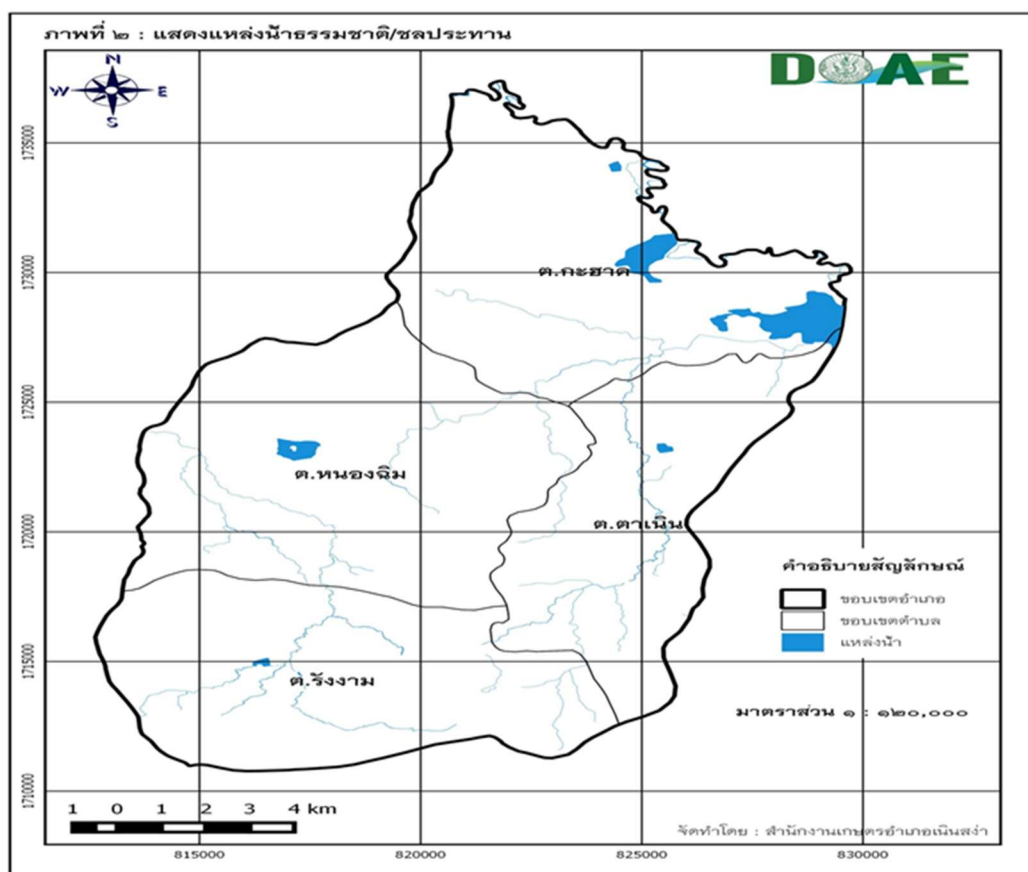
๑๑. หนองประดู่ปุม ตั้งอยู่ที่บ้านหัวบึง หมู่ที่ ๕ ตำบลตาเนิน มีเนื้อที่ประมาณ ๑๙ ไร่ ราษฎรใช้น้ำเพื่อทำการเกษตร

๑๒. บึงชีกวิก ตั้งอยู่ที่บ้านหนองฉิม หมู่ที่ ๑๓ ตำบลหนองฉิม มีเนื้อที่ประมาณ ๑๕๐ ไร่ ซึ่งจะพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลหนองฉิมต่อไป

๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เชื่อน ฝายทดน้ำ

แหล่งน้ำชลประทานที่อยู่ในพื้นที่อำเภอเนินสง่า ประกอบด้วย

๑. โครงการชลประทานขนาดเล็ก (อ่างเก็บน้ำหรือฝายน้ำล้น) ได้แก่ โครงการอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก เหมือนฝายน้ำล้น ที่กระจายอยู่ในทุกตำบลตามแหล่งน้ำธรรมชาติ จำนวน ๕๕ แห่ง
๒. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กและแหล่งน้ำในไร่นา ได้แก่ โครงการของหน่วยงานราชการ ที่ได้จัดสร้างแหล่งน้ำสาธารณะขนาดเล็ก ประกอบด้วย บ่อน้ำตื้น บ่อบาดาล สระเก็บน้ำในหมู่บ้าน เพื่อการอุปโภคบริโภค รวมถึงโครงการแหล่งน้ำในไร่นา โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตทางการเกษตร และโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร
๓. สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า มีจำนวน ๒ แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๒ และหมู่ที่ ๔ ตำบลกะหาด เพื่อประโยชน์ด้านเกษตรกรรม และขจัดปัญหาความแห้งแล้ง ของพื้นที่นอกเขตชลประทาน มีพื้นที่โครงการ ๗,๙๔๕ ไร่ พื้นที่ส่งน้ำ ๓,๔๗๐ ไร่ (ศูนย์บริการโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า.จังหวัดชัยภูมิ)

ภาพที่ ๘ แหล่งน้ำธรรมชาติ อำเภอเนินสง่า

๖. สภาพทางเศรษฐกิจและสภาพทางสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

๑.) ด้านการเกษตร

สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจของอำเภอเนินสง่าขึ้นอยู่กับภาคการผลิตต่างๆ โดยภาคการผลิตที่สำคัญ มีดังนี้ ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลการผลิตทางการเกษตร

ที่	ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน/ปี)	ราคาขาย (บาท/กก.)	แหล่งรับซื้อ
๑	ข้าว	๖๓,๒๗๑.๐๐	๒๒,๗๗๗.๕๖	๑๕.๐๐	-โรงสีข้าวไทยทรง ต.บ้านค่าย อ.เมือง ชัยภูมิ -โรงสีรุ่งเรืองพืชไร่ ต.ละหาน อ.จัตุรัส
๒	มันสำปะหลัง	๒๔,๔๘๙.๐๐	๑๒๐,๗๑๑.๕๐	๔.๐๐	-บริษัทชัยภูมิสตาร์ช ต.ละหาน อ.จัตุรัส
๓	อ้อยโรงงาน	๕,๗๗๒.๐๐	๕๗,๗๒๐	๑.๔๐	-โรงงานน้ำตาลราชสีมา อ.แก้งสนามนาง จ.นครราชสีมา
๔	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๙๔๑.๐๐	๖๕๘.๗๐	๑๓.๕๐	-ลานตุ๊กตาและลานไทยพืชผล อ.จัตุรัส

อ้างอิง : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า พ.ศ. ๒๕๖๖

๒.) ด้านการปศุสัตว์

(๑) ข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในพื้นที่อำเภอเนินสง่า

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการผลิตด้านปศุสัตว์

ตำบล	เกษตรกร (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
กะหาด	๗๐๕	๑,๕๕๑	๒๖๗	๒,๖๗๐	๘๒,๙๑๐	๘,๒๘๑	๑๕	-
ตาเนิน	๖๒๔	๑,๑๙๐	๓๗๓	๔๕๐	๕๗,๑๘๗	๗๔๔	๒๗๕	๖๓
หนองฉิม	๑,๐๓๔	๑,๐๗๒	๑๒๗	๔,๒๘๐	๑๗,๕๐๑	๕๑๑	๗๔	๑๑๗
วังงาม	๓๔๕	๔๕๗	๗	๒๒๒	๗,๑๑๖	๒๒๑	๓๓	๔
รวม	๒,๗๐๘	๔,๒๗๐	๗๗๔	๗,๖๒๒	๑๖๔,๗๑๔	๙,๗๕๗	๓๙๗	๑๘๔

อ้างอิง : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเนินสง่า พ.ศ. ๒๕๖๖

(๒) ฟาร์มเลี้ยงสัตว์มาตรฐานไก่เนื้อ ๒ ฟาร์ม ไก่ ๔๐,๐๐๐ ตัว

(๓) ฟาร์มสุกรปลอดสารเร่งเนื้อแดง ๓ ฟาร์ม สุกร ๕,๕๐๐ ตัว

(๔) กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์

- โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่นาไม่เหมาะสมเพื่อการเลี้ยงปศุสัตว์ (โคเนื้อ) จำนวน ๕ กลุ่ม ๔๒ ราย

- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงโคเนื้อ ๔ กลุ่ม ๔๐ ราย

- ศูนย์เรียนรู้การเลี้ยงสัตว์เฉพาะทาง (ด้านการปรับปรุงพันธุ์โคเนื้อ) นายสุวิทย์ รักชัยภูมิ บ้านหนองไข่น้ำ หมู่ที่ ๙ ต.กะหาด อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ

- ศูนย์ ศพก.หลัก ๑ ศูนย์ นายสมคิด ภิรมย์กิจ บ้านโสกคร้อพัฒนา หมู่ที่ ๑๕ ต.หนองฉิม อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ

๓.) ด้านการประมง

โดยหลักประชาชนจะใช้ลำน้ำชีเป็นพื้นที่ประมง โดยสัตว์น้ำที่จับได้มาก ได้แก่ ปลาเนื้ออ่อน ปลาตะเพียน และกุ้งแม่น้ำ ส่วนแหล่งน้ำที่ใช้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำและเลี้ยงปลาประเภทอื่น ได้แก่ บึงกะฮาด บึงชีกวิ๊ก บึงละหานลูกนก เป็นต้น ซึ่งอำเภอเนินสง่ามีเกษตรกรขึ้นทะเบียนด้านประมง ๙๑๗ ราย และมีพื้นที่ประมง ๑,๘๐๘ ไร่

๔.) ด้านการพาณิชยกรรม ประกอบด้วย

- ปั้มน้ำมันหัวจ่าย/ปั้มหลอด	จำนวน ๒๘ แห่ง
- โรงน้ำแข็ง	จำนวน ๒ แห่ง
- โรงสี	จำนวน ๓๔ แห่ง
- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์	จำนวน ๓ แห่ง
- ธนาคาร	จำนวน ๑ แห่ง
- โรงแรม/รีสอร์ท	จำนวน ๓ แห่ง

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด

จังหวัดชัยภูมิมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ในปี ๒๕๖๓ มีมูลค่า ๖๔,๖๐๔ ล้านบาท เทียบกับปี ๒๕๖๒ มีมูลค่า เท่ากับ ๖๕,๑๗๑ ล้านบาท ลดลง ๕๖๗ ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๐.๘๗

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capital GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี ๒๕๖๓ มีรายได้ต่อคนต่อปีเท่ากับ ๖๔,๖๐๔ บาท ลดลงจากปี ๒๕๖๒ ที่มีรายได้ต่อคนต่อปี ๖๙,๕๙๖ บาท จำนวน ๔,๙๙๒ บาท หดตัวร้อยละ ๗.๑๗

ตารางที่ ๑๑ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดชัยภูมิ ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

สาขาการผลิต	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
ภาคเกษตร	๑๖,๓๕๗	๑๗,๓๕๓	๑๙,๐๙๐	๑๗,๐๗๓	๑๖,๕๒๑
เกษตรกรรม	๑๖,๓๕๗	๑๗,๓๕๓	๑๙,๐๙๐	๑๗,๐๗๓	๑๖,๕๒๑
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	๑๖,๓๕๗	๑๗,๓๕๓	๑๙,๐๙๐	๑๗,๐๗๓	๑๖,๕๒๑
ภาคนอกการเกษตร	๔๘,๘๓๖	๔๕,๘๐๕	๔๖,๙๙๗	๔๘,๐๙๗	๔๘,๐๘๓
อุตสาหกรรม	๑๑,๓๑๕	๑๑,๗๘๑	๑๑,๙๗๗	๑๒,๓๑๐	๑๑,๔๕๓
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๓๔	๒๔	๒๔	๑๘	๑๘
การผลิตอุตสาหกรรม	๘,๗๔๔	๘,๗๐๕	๙,๓๘๒	๘,๘๓๘	๘,๐๖๑
ไฟฟ้า ก๊าซ และระบบปรับอากาศ	๒,๒๑๖	๒,๖๖๖	๒,๑๑๒	๒,๙๐๐	๒,๘๕๕
การประปาและการจัดการของเสีย	๓๒๐	๓๘๖	๔๕๘	๕๕๔	๕๑๙
บริการ	๓๓,๕๒๑	๓๔,๐๒๔	๓๕,๐๒๑	๓๕,๗๘๘	๓๖,๖๓๐
การก่อสร้าง	๒,๑๗๔	๒,๐๓๐	๒,๒๘๒	๒,๑๘๙	๒,๖๑๑
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ และ จักรยานยนต์	๗,๑๑๐	๗,๔๙๗	๘,๒๔๕	๘,๑๘๗	๘,๑๖๔
การขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า	๑,๐๗๔	๑,๓๐๕	๑,๓๙๘	๑,๕๖๔	๑,๕๔๐
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	๗๖	๙๓	๑๐๖	๑๑๙	๘๖
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๗๙๐	๗๔๒	๘๑๑	๑,๐๒๘	๘๙๐
การเงินและการประกันภัย	๔,๒๕๒	๔,๔๕๙	๔,๖๑๑	๔,๘๑๒	๕,๐๓๐
กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	๓,๕๖๑	๓,๑๕๘	๒,๗๕๓	๒,๖๕๐	๒,๘๗๐
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และกิจกรรมทางวิชาการ	๓	๔	๙	๗	๘
กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุนอื่น ๆ	๑๒๒	๑๑๙	๑๑๐	๑๑๐	๗๓
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ	๒,๓๗๑	๒,๓๘๗	๒,๕๙๙	๒,๗๐๐	๒,๘๐๕
การศึกษา	๙,๑๖๓	๙,๒๔๔	๘,๘๙๓	๙,๐๓๐	๙,๑๖๗
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	๑,๙๘๑	๒,๐๙๘	๒,๒๓๑	๒,๓๑๙	๒,๔๑๔
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	๑๗๒	๒๐๔	๒๓๘	๒๘๓	๒๕๒
กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ	๖๗๓	๖๘๕	๗๓๕	๗๙๒	๗๑๙
ผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP)	๖๑,๑๙๓	๖๓,๑๕๙	๖๖,๐๘๘	๖๕,๑๗๑	๖๔,๖๐๔
ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (บาท)	๖๔,๓๓๔	๖๖,๗๒๕	๗๐,๑๙๒	๖๙,๕๙๖	๖๙,๓๗๕

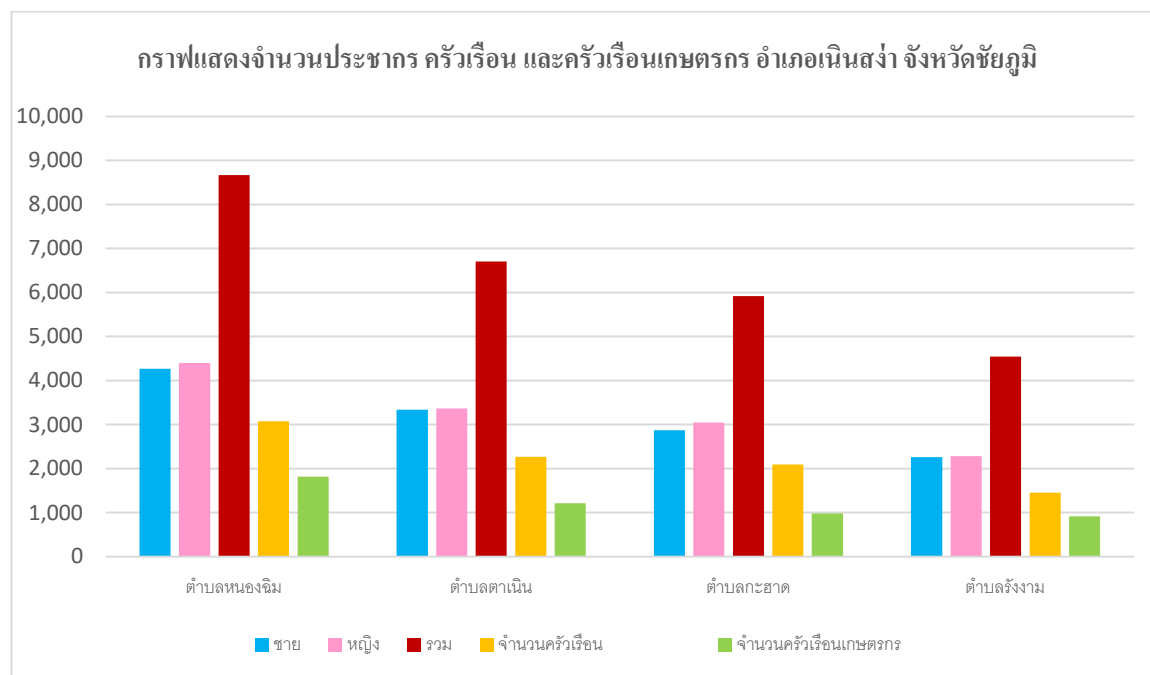
ที่มา ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓

๖.๓. จำนวนครัวเรือน

อำเภอเนินสง่า มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๒๖,๐๓๗ คน แยกเป็นเพศชาย ๑๒,๘๘๙ คน และเพศหญิง ๑๓,๑๔๘ คน มีครัวเรือน ๘,๒๘๙ ครัวเรือน โดยจำแนกจำนวนประชากรรายตำบลได้ดังนี้ ตารางที่ ๑๒ แสดงประชากรอำเภอเนินสง่า

ที่	ตำบล	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนครัวเรือน	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร
		ชาย	หญิง	รวม		
๑	หนองฉิม	๔,๒๗๑	๔,๓๙๖	๘,๖๖๗	๓,๐๗๙	๑,๘๒๐
๒	ตาเนิน	๓,๓๓๗	๓,๓๖๖	๖,๗๐๓	๒,๒๖๘	๑,๒๑๔
๓	กะฮาด	๒,๘๗๓	๓,๐๔๘	๕,๙๒๑	๒,๐๙๖	๙๗๘
๔	รังงาม	๒,๒๖๓	๒,๒๘๓	๔,๕๔๖	๑,๔๕๕	๙๑๓
	รวม	๑๒,๗๔๔	๑๓,๐๙๓	๒๕,๘๓๗	๘,๘๙๘	๔,๙๒๕

อ้างอิง : สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๙ แสดงจำนวนประชากร ครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

๖.๔ การศึกษา

ตารางที่ ๑๓ แสดงจำนวนสถานศึกษาแยกตามประเภทสถานศึกษา อำเภอเนินสง่า

ที่	ประเภทสถานศึกษา	จำนวนโรงเรียน (แห่ง)
๑	ระดับประถมศึกษา -โรงเรียนบ้านหนองฉิม (สิงห์จันทน์บำรุง) -โรงเรียนบ้านหนองผักชี -โรงเรียนบ้านโสกคร้อ -โรงเรียนบ้านบะเสียว -โรงเรียนตาเนินราษฎร์วิทยา -โรงเรียนบ้านหนองขาม -โรงเรียนบ้านหนองแหม -โรงเรียนบ้านโกรกกุลา -โรงเรียนบ้านสามหลักพัฒนา -โรงเรียนร่วมราษฎร์วิทยานุกุล -โรงเรียนบ้านหนองดินดำ -โรงเรียนบ้านขี้เหล็ก -โรงเรียนบึงหวายโกรกตาแป้นสามัคคี -โรงเรียนรังงามวิทยา -โรงเรียนบ้านหนองตอ -โรงเรียนดอนเป่าศึกษา	๑๖
๒	ระดับมัธยมศึกษา -โรงเรียนเนินสง่าวิทยา -โรงเรียนมัธยมชัยมงคลรังงาม	๒
๓	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเนินสง่า	๑
รวม		๑๙

อ้างอิง : แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) อบต.หนองฉิม, ตาเนิน, กะหาด, รังงาม

๖.๕ การสาธารณสุข

อำเภอเนินสง่า มีการให้บริการสาธารณสุขประกอบด้วยสถานบริการ ดังนี้

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนสถานพยาบาล อำเภอเนินสง่า

ที่	ประเภทสถานบริการด้านสาธารณสุข	ตำบล/จำนวน (แห่ง)			
		หนองฉิม	ตาเนิน	กะหาด	รังงาม
๑	โรงพยาบาลระดับอำเภอ	๑	-	-	-
๒	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	๑	๒	๒	๑
๓	สถานพยาบาลเอกชน/คลินิก	๕	๓	-	-
๔	ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	๓	๑	-	-

อ้างอิง : แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๖๖ อบต.หนองฉิม, ตาเนิน, กะหาด, รังงาม

จำนวนบุคลากรด้านสาธารณสุข

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเนินสง่า มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น ๔๓ คน ประกอบด้วยข้าราชการจำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔๘ ลูกจ้างประจำ ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙๓ ลูกจ้างชั่วคราว ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๓๐ พนักงานกระทรวงสาธารณสุข ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒๗ และมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำนวน ๖๑๒ คน รับผิดชอบ ๑ : ๙.๐๗ หลังคาเรือน

๖.๖ ศาสนา ขนบธรรมเนียมและศิลปวัฒนธรรม

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยจำแนกประเภทสถานประกอบพิธีทางศาสนาได้ ดังนี้

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนสถานประกอบพิธีทางศาสนา อำเภอเนินสง่า

ประเภทสถานประกอบพิธีทางศาสนา	จำนวน (แห่ง)
วัด	๒๔
โบสถ์	-
มัสยิด	-
สำนักสงฆ์	๘

วัฒนธรรมประเพณี

(๑) งานพิธีสักการะเจ้าพ่อพญาแลประจำอำเภอเนินสง่า ในทุกวันที่ ๗ เดือน ๗ ของทุกปี ชาวอำเภอเนินสง่าทุกภาคส่วน จะร่วมกันดำเนินการจัดงานพิธีสักการะเจ้าพ่อพญาแล ผู้ก่อตั้งเมืองชัยภูมิ และมีพิธีรำถวายเจ้าพ่อพญาแล ณ บริเวณลานหน้าว่าการอำเภอ เนินสง่า (อนุสาวรีย์เจ้าพ่อพญาแล) เพื่อให้ชาวอำเภอเนินสง่าทุกหมู่เหล่า ได้ร่วมกันสักการะเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว รวมทั้งเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดี และเทิดทูนคุณงามความดีในวีรกรรมของเจ้าพ่อพญาแล ซึ่งถือเป็นปูชนียบุคคลที่มีความสำคัญต่อชาวชัยภูมิอย่างใหญ่หลวงที่ท่านได้ก่อตั้งและทำนุบำรุง สร้างคุณประโยชน์ให้ เมืองชัยภูมิได้มีความรุ่งเรือง ถือเป็นที่เคารพนับถือและเทิดทูนของชาวชัยภูมิมาอย่างช้านาน

(๒) งานบุญประเพณีประจำปี ชาวอำเภอเนินสง่าจะมีการทำบุญประเพณีประจำปีของทุกตำบล ในช่วงประมาณต้นเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี โดยประชาชนจะร่วมกันจัดทำบุญปิดทองพระพุทธรูปบาทจำลอง ณ วัดประจำตำบล และจะนำเงินที่ได้จากการทำบุญไปบูรณะปฏิสังขรณ์วัด

(๓) งานบุญเลี้ยงพระและสรงน้ำพระจ้าง ชาวอำเภอเนินสง่า จะมีพิธีทำบุญเลี้ยงพระและสรงน้ำพระจ้าง ในวันที่ ๒๑ เมษายนของทุกปี เพราะถือเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของอำเภอเนินสง่า โดยพระจ้างเป็นพระพุทธรูปสลักเป็นภาพนูนต่ำบนแท่งหินทราย ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นพระพุทธรูปสมัยศิลปะทวารวดี ตั้งอยู่ในเขตบ้านหนองฉิม ตำบลหนองฉิม เดิมมีสภาพเป็นแท่งหินที่ถูกปกคลุมไปด้วยป่าไผ่รกทึบจนดูวังเวงน่ากลัว ไม่มีชาวบ้านกล้ากล้าเข้ามาเกิดพายุผลึกก่อไฟโค่นล้มทับแท่งหินให้ข้างขึ้น ชาวบ้านจึงได้ช่วยกันจ้างแท่งหินดังกล่าวขึ้น พบพระจ้างจึงได้สงวนและปรับปรุงพื้นที่จนโล่งเตียน และมีผู้มีจิตศรัทธาร่วมกันปลูกสร้างศาลาที่พักและศาลาที่ประดิษฐานพระจ้างไว้ในบริเวณดังกล่าว ให้ความสะดวกแก่การที่จะเข้าไปสักการะบูชา

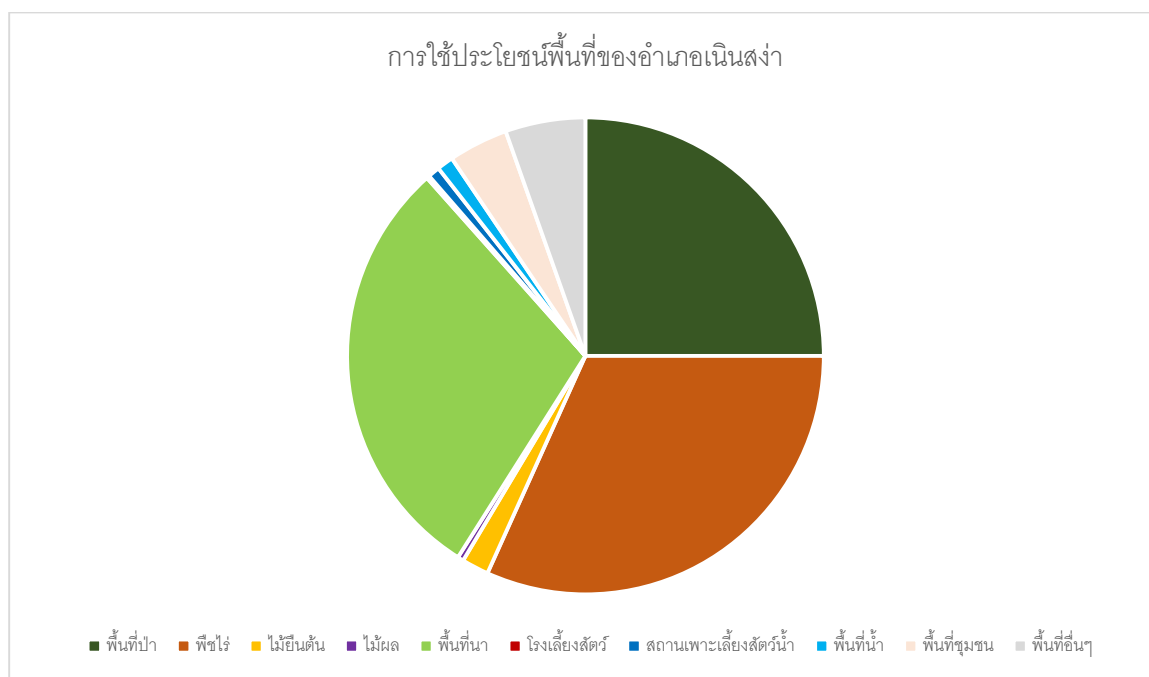
(๔) การเลี้ยงศาลปู่ตา การเลี้ยงศาลปู่ตา ถือเป็นประเพณีพื้นบ้านของชาวอีสานรวมถึงชาวอำเภอเนินสง่า โดยทุกปีชาวบ้านจะทำบุญเลี้ยงฉลองศาลปู่ตา ซึ่งถือเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้กับบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว เพราะเมื่อปู่ตามีชีวิตอยู่นั้น ได้สร้างคุณงามความดีไว้ให้ลูกหลานและสังคม จึงเป็นการทำบุญเพื่อแสดงออกถึงความกตัญญูต่อบุพการี โดยมักจะทำกันตามหมู่บ้านต่างๆ ทั้งหมู่บ้านสืบทอดกันเป็นประเพณี

๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน

อำเภอเนินสง่ามีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่พืชไร่ จำนวน ๗๐,๐๐๐ ไร่ ร้อยละ ๓๑.๕ รองลงมา คือ พื้นที่นา จำนวน ๖๕,๐๐๐ ไร่ ร้อยละ ๒๙.๒ และ พื้นที่ป่า จำนวน ๕๕,๐๐๐ ไร่ ร้อยละ ๒๔.๘ ตารางที่ ๑๖ แสดงการใช้ประโยชน์พื้นที่ของอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ประเภทพืชที่ปลูก	เนื้อที่(ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๕๕,๐๐๐	๒๔.๘
พืชไร่	๗๐,๐๐๐	๓๑.๕
ไม้ยืนต้น	๔,๐๐๐	๑.๘
ไม้ผล	๑,๐๐๐	๐.๔
พื้นที่นา	๖๕,๐๐๐	๒๙.๒
โรงเลี้ยงสัตว์	๕๐๐	๐.๒
สถานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒,๐๐๐	๐.๘
พื้นที่น้ำ	๒,๕๐๐	๑.๑
พื้นที่ชุมชน	๑๐,๐๐๐	๔.๐
พื้นที่อื่นๆ	๑๒,๐๐๐	๕.๔

อ้างอิง : ที่ว่าการอำเภอเนินสง่า ประจำปี ๒๕๖๖

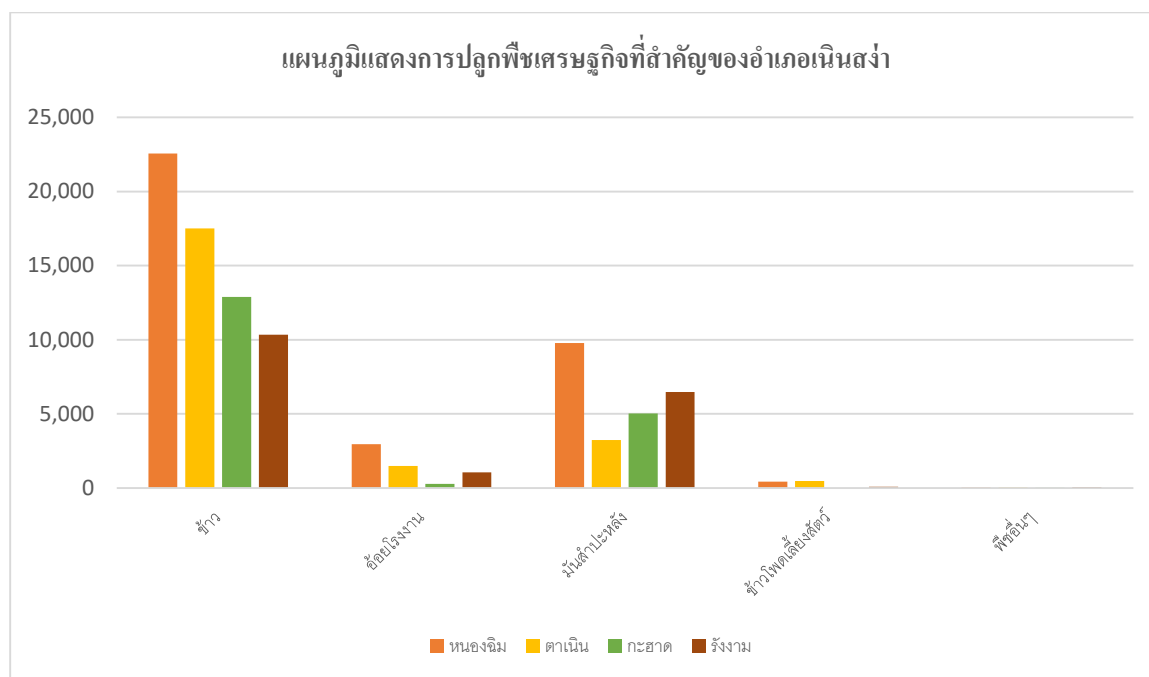

ภาพที่ ๑๐ การใช้ประโยชน์พื้นที่ของอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ ๑๗ แสดงการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (ไร่) อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ					
	ข้าว	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	พืชอื่นๆ	รวม
หนองฉิม	๒๒,๕๕๘	๒,๙๖๐	๙,๗๖๖	๔๑๒	๔๐	๓๕,๗๓๖
ตาเนิน	๑๗,๔๙๘	๑,๔๘๓	๓,๒๓๒	๔๖๒	๓๔	๒๒,๗๐๙
กะฮาด	๑๒,๘๗๘	๒๗๗	๕,๐๑๒	๐	๒๒	๑๘,๑๘๙
วังงาม	๑๐,๓๓๗	๑,๐๕๒	๖,๔๗๙	๖๗	๕๐	๑๗,๙๘๕
รวม	๖๓,๒๗๑	๕,๗๗๒	๒๔,๔๘๙	๙๔๑	๑๔๖	๙๔,๖๑๙

อ้างอิง : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า ประจำปี ๒๕๖๖

ภาพที่ ๑๑ แสดงการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

๘. องค์กรและสถาบันต่างๆ

อำเภอเนินสง่า มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑๘ แสดงรายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๑	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ไข่เค็มตาเนิน	นวลจันทร์ ผมงาม	ไข่เค็มตาเนิน	๓/๒	๑๒	ตาเนิน
๒	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทอเสื่อกกบ้านบะเสี้ยว	หยกฟ้า ไปปอด	เสื่อกกบ้านบะเสี้ยวและ ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากต้นกก	๘๔/๑	๖	หนองฉิม
๓	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน แปรรูปอาหารบ้านท่าหว้า	อุทัยวรรณ จากกลาง	อาหารแปรรูป ได้แก่ ปลาต้ม แหนมหมู หมู หมูเค็ม กากหมูทอด	๔๙	๘	กะฮาด
๔	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน น้ำตาลปึกโบราณรังงาม	สายันต์ ชัยบุรีรัมย์	น้ำตาลปึก	๑๑๙	๗	รังงาม

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเนินสง่า, พ.ศ. ๒๕๖๖

ตารางที่ ๑๙ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๓
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๑
รวม	๔

ตารางที่ ๒๐ ข้อมูลกลุ่มกลุ่มยุวเกษตรกร

ชื่อ	ที่อยู่			ผู้ประสาน
	เลขที่	หมู่	ตำบล	
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนมัธยมชัยมงคลรังงาม	-	๔	รังงาม	นางสาวพชร ปรานี
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนตาเนินราษฎร์วิทยา	-	๑	ตาเนิน	นางนงค์รัก คำโค
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบึงหวายโกรกตาแป้น สามัคคี	-	๒	รังงาม	นางอัญชลี ศุภรตรีทิเพศ
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนรังงามวิทยา	-	๔	รังงาม	นางสาวกชพรรณ พากุล
กลุ่มยุวเกษตรกรลูกผึ้งหลวง	-	๕	หนองฉิม	นายสารวุฒิ ช่วยสุข
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านหนองแถมพัฒนา	-	๖	ตาเนิน	-
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านชีเหล็ก	-	๕	กะฮาด	-
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนร่วมราษฎร์วิทยานุกูล	-	๙	กะฮาด	-

ตารางที่ ๒๑ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ชื่อ	ที่อยู่		
	เลขที่	หมู่	ตำบล
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองแดงพัฒนา	๑๓	๖	วังงาม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วยยางร่วมใจสามัคคี	๗	๙	วังงาม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านดอนเปล้า	๑๑๙	๗	วังงาม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโกรกตาแป้น	๙๑/๑	๒	วังงาม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบึงหวายการเกษตร	๗๙	๑	วังงาม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบุฝ้าย	๒๕๔	๓	วังงาม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่บ้านวังงามพัฒนาสามัคคี	๕๖	๔	วังงาม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านรุ่งอรุณ	๖๗	๘	วังงาม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบะเสี้ยว	๘๔/๑	๖	หนองฉิม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตาเนินพัฒนา	๓/๒	๑๒	ตาเนิน
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเนินเพชร	๑๙๑	๑๔	ตาเนิน
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองไข่น้ำ	๑๐๕/๑	๙	กะหาด
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านกะหาดพัฒนา	๑๙๗	๖	กะหาด

ตารางที่ ๒๒ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเนินสง่า

ชื่อ	ที่อยู่			ประธาน
	เลขที่	หมู่	ตำบล	
วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวขาวหอมมะลิ ๑๐๕ ชุมชนตำบลตาเนิน	๗๔/๒	๑๒	ตาเนิน	นาย บัวลี เรืองสุวรรณ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอเสื่อกกบะเสี้ยว	๘๔/๑	๖	หนองฉิม	นางสาว หยกฟ้า ไปปอด
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มไข่เค็มบ้านตาเนิน	๓/๒	๑๒	ตาเนิน	นาง นวลจันทร์ ผมงาม
วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากเสื่อกก	๑๐/๒	๑๕	หนองฉิม	นาง ดอกไม้ กุลประจวบ
วิสาหกิจชุมชนหม่อนไหมวังงาม	๖๗	๘	วังงาม	นาย สมร ชาวพงษ์
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีเนินสง่าผ้ายืด	๔๐/๕	๑๔	หนองฉิม	นาง วงเดือน ทาณรงค์
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอเสื่อกกบ้านหนองดินดำ	๓๖	๑๐	กะหาด	นางมลิวรรณ ประเสริฐโส
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาวไร่อ้อยบ้านสามหลักพัฒนา	๑๘	๙	ตาเนิน	นาง สำลวย คำกลาง
วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านจี้เหล็กตำบลกะหาด	๕๓	๕	กะหาด	นายเม่น ทองสาย
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้จำหน่ายสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำตำบลกะหาด	๑๖	๔	กะหาด	นาย สะอาด พรหมโชติ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำตาลปึกโบราณวังงาม	๑๑๙	๗	วังงาม	นาง สายันต์ ชัยบุรัมย์
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าไหมนมและถุงห่อผลไม้หนองไข่น้ำ	๒๘	๙	กะหาด	นายวรวิทย์ นอขุนทด

วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนสถานีผลิตพลังงานชีว มวลชุมชน	๒๘	๑	กะฮาด	นายสันต์ปวัฒน์ ตอมพุทรา คุณ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพลังใหม่ ตำบลกะฮาด	๒๓	๑	กะฮาด	นายสุดใจ ดัดสันเทียะ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคบ้านโนนทอง ม.๗	๑๕๖	๗	หนองฉิม	นาย พัทธพล อาจกล้า
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านกะฮาด หมู่ ๖	๑๙๗	๖	กะฮาด	นายประภาส เทียนสันเทียะ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ กลุ่มที่ ๒	๒๐๐	๙	กะฮาด	นายกว้าง พรโสภณ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคบ้านท่าพุทรา	๖๐	๒	กะฮาด	นางศิริพร ศรีไตรรัตน์
วิสาหกิจชุมชนตำบลรังงามเพื่อการปศุสัตว์	๑๐	๗	รังงาม	นาย นรินทร์ศักดิ์ หลาย ทวีวัฒน์
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านหนองไข่น้ำ	๑๑๕/๑	๙	กะฮาด	นายสุวิทย์ รักชัยภูมิ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อหนองฉิม	๑๔๒/๒	๑๓	หนองฉิม	นาย สายัน ยนต์สา
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรบ้านหนองไข่น้ำ	๒๒๐	๙	กะฮาด	นายจรูญ พรประไพ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกผัก ตำบลรังงาม	๑๗๙	๔	รังงาม	นางสาว กัลยา จอมสันเทียะ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโค กระบือ บ.เนินเพชร	๑๓๖	๕	หนองฉิม	นาย สมพงษ์ โปร่งสันเทียะ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อ กระบือ บ.หนอง ผักชี	๙๕	๕	หนองฉิม	นาย เต็บศักดิ์ บุญญาพิจิตร
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มโคเนื้อหนองฉิม	๑๐๒	๑	หนองฉิม	นาย เจษฎา ยนต์สา
วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงแพะ-แกะ อ.เนินสง่า	๓๕๓/๒	๘	หนองฉิม	นาย สีน อาชา
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงแกะตาเนินพัฒนา	๓๗/๑	๑๐	ตาเนิน	นาง อุไร โคคำลา
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มหัตถกรรมบ้านโนนป่าขาด ม. ๑๐	๓๐๑/๓	๑๐	หนองฉิม	นาง สุดใจ คำจุมพล
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอ้อยแปลงใหญ่ ต.รังงาม	๒๒๓	๒	รังงาม	นาย จุน เชื้อมมะรัง
เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนแพะแกะชัยภูมิ	๓๕๒/๒	๘	หนองฉิม	นาย สีน อาชา
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หนองฉิม	๑๒๑	๓	หนองฉิม	นาย บุญมี หนันละหาน
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโค-กระบือบ้านโกรกกุลา	๘๔	๘	ตาเนิน	นาย เต็นชัย บุญเวียง
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโค-กระบือบ้านบะเสียว	๑๑๕	๖	หนองฉิม	นาย ทองเลื่อน หาญวิเศษ
วิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรและสมุนไพร ทางเลือกตำบลตาเนิน	๓	๑๑	ตาเนิน	นาย พรชัย เปียกสันเทียะ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวบ้านเนินเพชร	๕๖	๑๔	ตาเนิน	นาย อีรพล กิ่งนอก
วิสาหกิจชุมชนคนเลี้ยงแพะแกะและพัฒนาสาย พันธุ์ อ.เนินสง่า	๑	๕	ตาเนิน	นาง ละออ ฤทธิ์กำลัง
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อและผลิตผลผลิต การเกษตร	๑๖	๑๓	ตาเนิน	นาย ชัชวาล สร้อยสกุลวงศ์
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงโค- กระบือไทย	๑๓๕	๖	ตาเนิน	นาย ระนอง บำรุงนา
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงแพะบ้านหนองกระเทียม ม.๗	๖๑/๒	๗	กะฮาด	นาง สมหมาย วงษ์ปลั่ง
วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงโค-กระบือขุนบ้านหนองแหม	๓๘/๒	๖	ตาเนิน	นาย สังคม หวังเลี้ยงกลาง
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์บ้านตาเนิน	๕๑/๔	๑๒	ตาเนิน	นาย แหลม สุขประการ

วิสาหกิจชุมชนโครงการเลี้ยงโค-กระบือ บ้านสามหลักพัฒนา	๘๘	๙	ดาเนิน	นาง พรพรรณ แก่กลาง
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวบ้านไกรกกุลา	๑๔๕	๘	ดาเนิน	นางสาวชานันท์ณัฐ สีนสาย อ
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวบ้านบะเสี้ยว	๓๒/๑	๖	หนองฉิม	นางสุภาพร คำนึ่งผล
วิสาหกิจชุมชนบ้านหนองฉิม หมู่ ๑	.๑/๑	๑	หนองฉิม	นางสาว ปราณี สาลี
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวบ้านหนองไข่น้ำ	๙๙	๙	กะฮาด	นางสาว สมพร กัยนคร
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคเพชรเนินทอง	๑๙๐	๑๔	ดาเนิน	นาย สุทน เคนสันเทียะ
วิสาหกิจชุมชนนาแปลงใหญ่ข้าวหนองกระเทือง ม. ๗ ต.กะฮาด	๓๕/๑	๗	กะฮาด	นางสาว ปฐมวดี ชาติพุทรา
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวโนนคูณ ม.๗ ต.ดา เนิน	๕๗	๗	ดาเนิน	นาย พงศ์สิริ ออสนันเทียะ
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวหนองผักชี ม.๕ ต. หนองฉิม	๙๕	๕	หนองฉิม	นาย เติบศักดิ์ บุญญาจิตร
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวหนองแขม ม.๖ ต.ดา เนิน	๓๘/๒	๖	ดาเนิน	นาย สังคม หวังเสียงกลาง
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวหนองบัวแดง หมู่ ๑๒ ต.หนองฉิม	๔๔	๑๒	หนองฉิม	นาย สนธยา ยันต์สา
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวดาเนิน	๗๔/๒	๑๒	ดาเนิน	นาย บุญช่วย ศรีธรรมมา
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวหนองฉิม ปี๒๕๖๐	๖๘/๑	๑๕	หนองฉิม	นาย สมคิด ภริมย์กิจ
วิสาหกิจชุมชนนาแปลงใหญ่บ้านบึงสง่า	๑๔๑	๑๑	ดาเนิน	นาย ชิน นามกั้ง
วิสาหกิจชุมชนชีเหล็กยืม	๑๐/๑	๕	กะฮาด	นาย ประชุม รุจาคม
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจไทยรังาม	๑๒๑/๑	๔	รังาม	นาง สมัย ดวงกลาง
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปน้ำตาลอ้อยโบราณ บ้าน บุฝ้าย	๑๔๑/๑	๓	รังาม	นางสาว ไสริยา พันนาม
วิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรและแปรรูป	๕๔/๒	๑๐	ดาเนิน	นาย จักรพงศ์ เปียกสันเทียะ
วิสาหกิจชุมชนสปีรท ออฟ ฟาร์ม	๓๐	๒	ดาเนิน	นางสาว รัญวรินทร์ ทาบคำ
วิสาหกิจชุมชนดอนเป่ลำสมุนไพร	๑๖	๕	รังาม	นาย ประพัฑ์ เทียนสันเทียะ
วิสาหกิจชุมชนแปรรูปสมุนไพร (ตะไคร้, ข่า) และ แปรรูปอาหารจากปลา	๖๐	๒	กะฮาด	นาย มานิตย์ ภูมิพงษ์บริรักษ์
วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวกลุ่มคนเลี้ยงช้างจังหวัด ชัยภูมิ	๙๙๙	๓	กะฮาด	นาย สันชัย พรหมสิทธิ์
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารบ้านท่าหว้า	๔๙	๘	กะฮาด	นางสาว อุทัยวรรณ จากกลาง
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์โครมชี	๙๒	๘	กะฮาด	นาง ปราณี นนทคำจันทร์
วิสาหกิจชุมชนพืชทางเลือก Gold Club Green	๒๕	๗	หนองฉิม	นาย ชโนดม ศรีวิเศษ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีพัฒนาอาชีพ หมู่ ๕ บ้าน หนองผักชี	๘๕	๕	หนองฉิม	นาง สมคิด รอดโฉม

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรอำเภอเนินสง่า

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์สถานการณ์พื้นที่ของอำเภอ

๑.๑ เกษตรกรและองค์การการเกษตร

๑) เกษตรกร

(๑) ข้อมูลครัวเรือนเกษตรกร

ในภาพรวมของอำเภอเนินสง่า จัดเก็บข้อมูลทั้งสิ้น ๔ ตำบล ๔๘ หมู่บ้าน ๘,๒๘๙ ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น ๒๖,๐๓๗ คน แยกเป็นเพศหญิง ๑๓,๑๔๘ คน และเพศชาย ๑๒,๘๘๙ คน คน

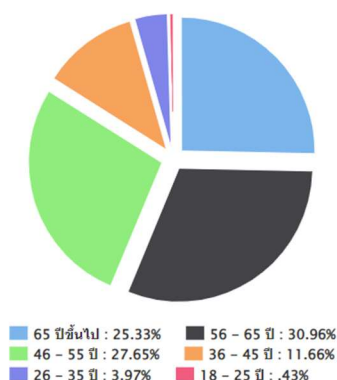
อำเภอเนินสง่ามีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๔,๘๖๔ ครัวเรือน โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖-๖๔ ปี จำนวน ๑,๕๐๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๙๖ รองลงมาอายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี จำนวน ๑,๓๔๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๕ และอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑,๒๓๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๓๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามอายุ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑,๒๓๒	๒๕.๓๓
๕๖ - ๖๔ ปี	๑,๕๐๖	๓๐.๙๖
๔๖ - ๕๕ ปี	๑,๓๔๕	๒๗.๖๕
๓๖ - ๔๕ ปี	๕๖๗	๑๑.๖๖
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๙๓	๓.๙๗
๑๘ - ๒๕ ปี	๒๑	๐.๔๓
รวม	๔,๘๖๔	๑๐๐

(ที่มา : https://aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/ ประจำปี ๒๕๖๖)

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
65 ปีขึ้นไป	1,232.00	25.33
56 - 64 ปี	1,506.00	30.96
46 - 55 ปี	1,345.00	27.65
36 - 45 ปี	567.00	11.66
26 - 35 ปี	193.00	3.97
18 - 25 ปี	21.00	0.43
รวม	4,864.00	100.00

รูปภาพที่ ๒.๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามอายุ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

(ที่มา : https://aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/ ประจำปี ๒๕๖๕)

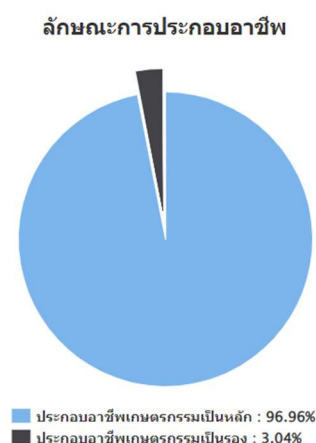
(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอเนินสง่ามีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๔,๗๑๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๙๖ และประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นรอง จำนวน ๑๔๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๔

ตารางที่ ๒.๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก	๔,๗๑๖	๙๖.๙๖
ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นรอง	๑๔๘	๓.๐๔

(ที่มา : https://aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/ ประจำปี ๒๕๖๖)

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	4,716.00	96.96
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	148.00	3.04

รูปภาพที่ ๒.๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

(ที่มา : https://aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/ ประจำปี ๒๕๖๕)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

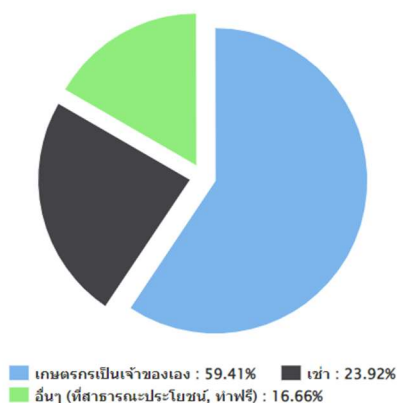
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอเนินสง่า ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๔,๐๔๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๙๘ รองลงมาคือเช่าจำนวน ๑๘,๙๑๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔๖ และอื่นๆ (ที่ดินสาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑,๑๓๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินเกษตรกร อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๔,๐๔๓	๖๔,๑๓๐	๖๕.๙๘
เช่า	๑,๖๒๘	๑๘,๙๑๘	๑๙.๔๖
อื่นๆ (ที่ดินสาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑,๑๓๔	๑๔,๑๕๘	๑๔.๕๖
รวม (นับซ้ำ)	๕,๖๐๕	๙๗,๒๐๖	๑๐๐.๐๐

(ที่มา : https://aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/ ประจำปี ๒๕๖๖)

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดิน *

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	เนื้อที่ (ไร่)
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	4,043.00	64,130.00
เช่า	1,628.00	18,918.00
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ท้าฟรี)	1,134.00	14,158.00
รวม **	5,251.00	97,206.00

หมายเหตุ * ข้อมูลตามที่ตั้งแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี

** เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

รูปภาพที่ ๒.๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

(ที่มา : https://aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/ ประจำปี ๒๕๖๖)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

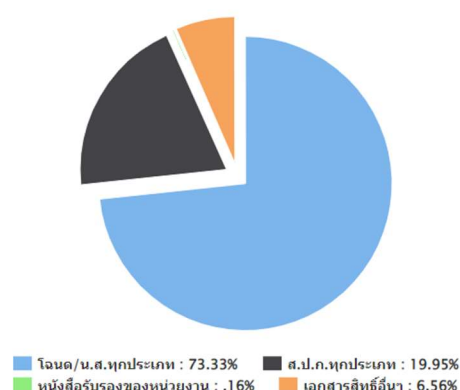
เกษตรกรอำเภอเนินสง่า มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๓,๑๘๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๘๒ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๘๖๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔๔ และเอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๒๘๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗.๐๔

ตารางที่ ๒.๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก.ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	
๓,๑๘๗	๘๖๗	๗	๒๘๕	๔,๐๔๓

(ที่มา : http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/#tabs๓ ประจำปี ๒๕๖๖)

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

รวม	ประเภทเอกสารสิทธิ์			
	โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก.ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ
4,043.00	3,187.00	867.00	7.00	285.00

รูปภาพที่ ๒.๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

(ที่มา : https://aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/ ประจำปี ๒๕๖๖)

๒. องค์การและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

อำเภอเนินสง่า มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๕ กลุ่ม มีสมาชิก ๔๕ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๘ กลุ่ม สมาชิก ๑๐๒ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๘ กลุ่ม สมาชิก ๑๓๒ ราย วิสาหกิจชุมชน ๖๘ แห่ง สมาชิก ๑,๔๗๕ ราย สหกรณ์ จำนวน ๐ แห่ง สมาชิก ๐ ราย และกลุ่มเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๐๒ ราย

ตารางที่ ๒.๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)
กะหาด	๒	๑๕	๑	๑๒	๒	๒๐	๒๐	๔๙๕	๐	๐	๐	๐
ตาเนิน	๒	๒๐	๑	๙	๒	๓๕	๒๑	๓๔๖	๐	๐	๐	๐
หนองฉิม	๐	๐	๑	๗	๑	๒๒	๒๑	๕๗๘	๐	๐	๑	๑๐๒
วังงาม	๑	๑๐	๕	๗๔	๓	๕๕	๑๒	๕๖	๐	๐	๐	๐
รวม	๕	๔๕	๘	๑๐๒	๘	๑๓๒	๗๔	๑,๔๗๕	๐	๐	๑	๑๐๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า ประจำปี ๒๕๖๖

๓. ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอเนินสง่า มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๑๐ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๒ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๒.๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช	สบกต	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ	ปศุสัตว์	ปฏูป	
กะหาด	๐	๑	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐
ตาเนิน	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐
หนองฉิม	๑	๖	๑	๑	๐	๐	๐	๐	๐
วังงาม	๐	๒	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐
รวม	๑	๑๐	๒	๓	๐	๐	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า ประจำปี ๒๕๖๖

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอเนินสง่า มีอาสาสมัครเกษตรจำนวน ๗๒ คน โดยมีเกษตรหมู่บ้านและหมอดินอาสาสมัครมากที่สุด จำนวน ๔๘ ราย รองลงมาคืออาสาสมัครปศุสัตว์ จำนวน ๒๖ ราย และครูบัญชีอาสา จำนวน ๒๐ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๒.๗ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	หน่วยงาน/อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏูปที่ดิน
กะหาด	๐	๔	๒	๖	๑๐	๑๐	๐	๐	๐
ตาเนิน	๑	๖	๒	๘	๑๔	๑๔	๐	๐	๐
หนองฉิม	๑	๖	๓	๘	๑๕	๑๕	๐	๑	๒
วังงาม	๐	๔	๓	๔	๙	๙	๐	๐	๐
รวม	๒	๒๐	๑๑	๒๖	๔๘	๔๘	๐	๑	๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า ประจำปี ๒๕๖๖

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอเนินสง่า มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคนซึ่ง ในอำเภอเนินสง่า มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๒.๘ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
รังงาม	๑	นาย बै ชัยบุรีรัมย์	๖๕ หมู่ที่ ๓ ตำบลรังงาม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	เกษตรผสมผสาน

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า ประจำปี ๒๕๖๖

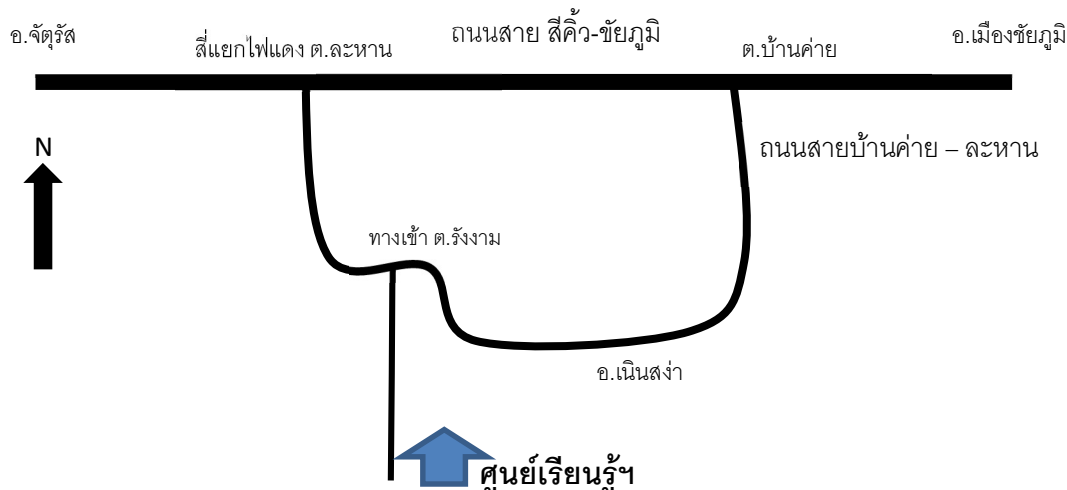
(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ: ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านโสกคร้อ ตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

สถานที่ตั้ง : บ้านโสกคร้อ หมู่ที่ ๑๕ ตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

พิกัด : ๔๗ P X ๘๑๖๔๗๑ , Y ๑๗๑๔๕๗๗

ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ๕ รูปแบบ (เกษตรผสมผสาน/เกษตรอินทรีย์/เกษตรธรรมชาติ/เกษตรทฤษฎีใหม่/วนเกษตรหรือไร่นาสวนผสม).....เกษตรผสมผสาน.....

รูปภาพที่ ๒.๕ แสดงสถานที่ตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านโสกคร้อ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า ประจำปี ๒๕๖๖)

ชื่อเจ้าของศูนย์ : นายสมคิด ภิรมย์กิจ อายุ ๖๒ ปี

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๖๘/๑ หมู่ที่ ๑๕ ต.หนองฉิม อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๙๕-๙๖๙๐๗๔๘

- ข้อมูลทั่วไป :
- พื้นที่ถือครอง ๒๐ ไร่ เป็นพื้นที่ โฉนด จำนวน ๒๐ ไร่
 - ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย
 - จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด ๕ คน แรงงานที่สามารถทำงานในสวนได้เต็มที่ ๓ คน
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร ใช้สระน้ำที่ขุดขึ้นเอง
 - รูปแบบการผลิต ทำเกษตรผสมผสานเป็นหลัก

ความคิดริเริ่ม : - ต้องการสร้างฐานความมั่นคงให้กับครอบครัว

- เดิมทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยวปลูกพืชซ้ำเดิมทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- ผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูงรายได้ไม่พอกับรายจ่าย
- ใช้ปุ๋ยและสารเคมีปริมาณที่สูง ส่งผลต่อสุขภาพ

แนวทางการพัฒนา : - ปรับปรุงคุณภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก

- ผลิตน้ำหมักชีวภาพเพื่อใช้ในพื้นที่ของตนเอง

- ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และน้ำหมักชีวภาพไว้ใช้ในพื้นที่ของตนเองโดยผลิตจากวัสดุที่มีอยู่ในพื้นที่

- ปลูกพืชแบบผสมผสานไม่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว
- ไม่ใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืช โดยใช้การตัดและถอน

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : ยึดหลักการทำเกษตรแบบพอเพียง ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และผลิตพืช และสัตว์ ปลอดภัยจากสารพิษโดยเริ่มต้นภายในครอบครัวก่อนแล้วค่อยขยายสู่ชุมชน “ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก”

จุดเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้

ฐานการเรียนรู้ : ๑.เมล็ดพันธุ์และการเตรียมดิน

ฐานการเรียนรู้ : ๒.การวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์

ฐานการเรียนรู้ : ๓. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ

ฐานการเรียนรู้ : ๔. การป้องกันและกำจัดศัตรูข้าว

ฐานการเรียนรู้ : ๕. การจัดการน้ำอย่างเหมาะสม

แปลงเรียนรู้

ตารางที่ ๒.๙ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ศูนย์เครือข่ายจำนวน ๑๐ ศูนย์ อำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิ

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ-นามสกุล ประธานศูนย์เครือข่าย	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศพก.เครือข่าย ม.๗ ต.รังงาม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๗	รังงาม	นายเบ้า ชัยบุรัมย์	๐๘๒-๑๓๗๓๐๘๓
๒	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชน ต.หนองฉิม	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชน (ศจช.)	๑๕	หนองฉิม	นายสมคิด ภิรมย์กิจ	๐๙๕-๘๒๓๒๕๕๔
๓	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชน บ้านโนนคูณ	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชน (ศจช.)	๗	ตาดิน	นายพงศ์ศิริ ออสน์เทียะ	๐๘๕-๔๑๗๘๕๔๓
๔	จุดเรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๐	กะหาด	นายมานิตย์ ภูมิพงศ์บริรักษ์	๐๘๕-๗๖๘๔๐๙๙
๕	สวนพันธุดี	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๙	หนองฉิม	นายเนติธร หนันละหาน	๐๘๖๐๑๕๖๙๒๕
๖	วสช.ทอเสือก บ้านบะเสียว	ศูนย์เรียนรู้ด้านการ แปรรูปผลิตผลด้าน การเกษตร	๖	หนองฉิม	นางสาวหยกฟ้า ไปปอด	๐๘๒๖๕๘๙๔๙๙
๗	ศูนย์จัดการดินปุ๋ย ชุมชน ต.หนองฉิม	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๑๕	หนองฉิม	นายสมคิด ภิรมย์กิจ	๐๙๕-๘๒๓๒๕๕๔
๘	ศพก.เครือข่าย ม.๑๒ ต.หนองฉิม	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๑๒	หนองฉิม	นายชัยญา แพงพรหมพริก	๐๙๓-๕๓๔๙๑๘๔
๙	วสช.กลุ่มปลูกผัก ต.รังงาม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๔	รังงาม	นางสาวกัลยา จอมสันเทียะ	๐๙๕-๓๕๓๕๖๔๕
๑๐	วสช.ผลิตภัณฑ์จาก เสือก	ศูนย์เรียนรู้ด้านการ แปรรูปผลิตผลด้าน การเกษตร	๑๕	หนองฉิม	นางดอกไม้ กุลประจวบ	๐๘๑-๐๖๔๒๐๕๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า ประจำปี ๒๕๖๖

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ อำเภอเนินสง่า

อำเภอเนินสง่า มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่จำนวน ๑๘ กลุ่ม ได้แก่ แปลงใหญ่ข้าว ๑๕ กลุ่ม อ้อย ๑ กลุ่ม มันสำปะหลัง ๒ กลุ่ม โดยแบ่งตามปีที่จัดตั้ง ดังนี้

สรุปข้อมูลพื้นที่และสินค้าแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๒ อำเภอ เนินสง่า จังหวัด ชัยภูมิ													
ลำดับ	จังหวัด	single command	สินค้า	ที่อยู่แปลงทั่วไป	ขนาดพื้นที่(ไร่) แปลงทั่วไป	ผลผลิต (กก./ไร่)	ผลิตรวม (ตัน)	ชื่อกลุ่ม	ที่ตั้ง	ประธาน	เบอร์โทร	หมายเหตุ	
อำเภอเนินสง่า													
ปี๒๕๖๐													
๑	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	ข้าว	ต.ตาดิน อ.เนินสง่า	๗๕๕	๖๓	๓๕๐	๓๓๐.๗๕	แปลงใหญ่ข้าว ตาดิน	ศาลาอเนกประสงค์ ม.๑๒ ต.ตาดิน อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นายบุญช่วย ศิริธรรมมา	๐๘๔ ๓๐๑๑๘๔๔	
๒	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	ข้าว	ต.หนองฮี อ.เนินสง่า	๑,๕๗๐	๑๒๑	๓๕๐	๕๔๗.๕	แปลงใหญ่ข้าว หนองฮี	ศพก. ต.หนองฮี อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นายณิศร ภิรมเกียรติ	๐๘๗ ๑๘๗๗๗๒๖	
๓	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	อ้อย	ต.วังฆม อ.เนินสง่า	๔๖๖	๔๓	๑๒,๐๐๐	๕๗๕๒	แปลงใหญ่อ้อย วังฆม	ศาลาอเนกประสงค์ ม.๒ ต.วังฆม อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นายจูน เต็มมะรัง	๐๘๗ ๗๖๔๘๗๒๒	
ปี๒๕๖๑													
๑	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	ข้าว	ต.ตาดิน อ.เนินสง่า	๕๐๑	๔๐	๓๕๐	๑๗๕.๓๕	แปลงใหญ่ข้าว บ้านหนองแถม ม.๖	ศาลาอเนกประสงค์ ม.๖ ต.ตาดิน อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นายสังศิม หวังเล็งกลาง	๐๘๑ ๐๗๕๑๔๔๒	
๒	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	ข้าว	ต.ตาดิน อ.เนินสง่า	๕๐๗	๔๙	๓๕๐	๑๗๗.๕๕	แปลงใหญ่ข้าว บ้านโนนคูณ ม.๗	ศตจ. ม.๗ บ้านโนนคูณ ต.ตาดิน อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นายพงศ์ศิริ ออัสกันเชื้อ	๐๘๔ ๕๗๕๖๗๒๖	
๓	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	ข้าว	ต.ตาดิน อ.เนินสง่า	๗๒๐	๕๕	๓๕๐	๒๕๒	แปลงใหญ่ข้าว บ้านโคกกุลา ม.๘	ศาลาอเนกประสงค์ ม.๘ ต.ตาดิน อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นายสุชาติ หวังล้อมกลาง	๐๘๖ ๐๕๑๑๓๗๔	
๔	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	ข้าว	ต.ตาดิน อ.เนินสง่า	๔๗๕	๕๑	๓๕๐	๑๖๖.๒๕	แปลงใหญ่ข้าว บ้านโนนเพชร ม.๑๔	ศาลาอเนกประสงค์ ม.๑๔ ต.ตาดิน อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นายธีรพล กิ่งนอก	๐๘๓ ๗๗๓๐๔๔๕	
๕	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	มัน	ต.หนองฮี อ.เนินสง่า	๕๙๐	๕๒	๔,๐๐๐	๒๒๐๖	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หนองฮี	ศาลาอเนกประสงค์ ม.๓ ต.หนองฮี อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นายบุญมี หนัสนาสน	๐๘๓ ๗๗๑๖๔๒๖	
ปี๒๕๖๒													
๑	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	ข้าว	ต.ตาดิน อ.เนินสง่า	๖๔๖	๖๑	๓๕๐	๒๒๖.๑	แปลงใหญ่ข้าว บ้านบึงสำ ม.๑๑	ศาลาอเนกประสงค์ ม.๑๑ ต.ตาดิน อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นายอร ห้องนอก	๐๘๕ ๓๐๑๑๗๗๑	
๒	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	ข้าว	ต.หนองฮี อ.เนินสง่า	๔๑๑	๓๙	๓๕๐	๑๓๗.๘๕	แปลงใหญ่ข้าว บ้านหนองฮี ม.๑	๑/๑ ม.๑ บ้านหนองฮี ต.หนองฮี อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นางสาวปราณี สาลี	๐๙๑ ๘๘๐๒๗๗๕	
๓	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	ข้าว	ต.หนองฮี อ.เนินสง่า	๓๔๐	๔๖	๓๕๐	๑๑๙	แปลงใหญ่ข้าว บ้านหนองบัวแดง ม.๑๒	๔๔ ม.๑๒ บ้านหนองบัวแดง ต.หนองฮี อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นายณยา ยันต์สา	๐๘๑ ๐๗๖๖๕๗๑	
๔	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	ข้าว	ต.หนองฮี อ.เนินสง่า	๕๕๙	๕๐	๓๕๐	๑๙๗.๖๕	แปลงใหญ่ข้าว บ้านหนองผักชี ม.๕	๙๕ ม.๕ บ้านหนองผักชี ต.หนองฮี อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นายณิศศักดิ์ บุญอุทัยจิระ	๐๘๐ ๑๕๔๐๔๓๔	
๕	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	ข้าว	ต.หนองฮี อ.เนินสง่า	๑,๐๑๖	๗๖	๓๕๐	๓๕๕.๖	แปลงใหญ่ข้าว บ้านหนองเขียว ม.๖	ศาลาอเนกประสงค์ ม.๖ ต.หนองฮี อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นางสุภาพร คำนิมิต	๐๙๓ ๖๖๐๑๔๗๕	
๖	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	ข้าว	ต.กะฮาด อ.เนินสง่า	๓๘๑	๔๖	๓๕๐	๑๓๓.๓๕	แปลงใหญ่ข้าว บ้านหนองไข่น้ำ ม.๙	๑๐๘ ม.๙ บ้านหนองไข่น้ำ ต.กะฮาด อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นายบุญส่ง ภูบัว	๐๘๗ ๘๖๘๐๕๔๐	
๗	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	ข้าว	ต.กะฮาด อ.เนินสง่า	๔๔๘	๕๙	๓๕๐	๑๖๖.๘	แปลงใหญ่ข้าว บ้านหนองกระเบื้อง ม.๗	๓๕/๑ ม.๗ ต.กะฮาด อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นางสาวปฐมาวดี ขาดีพุทธา	๐๖๓ ๗๗๖๔๑๘๖	
ปี๒๕๖๖													
๑	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	มัน	ต.วังฆม อ.เนินสง่า			๔๒๙	๓๓	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ม.๔	๔๒ ม.๔ ต.วังฆม อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นายสำรอง ลามพัฒน์	๐๖๑-๑๗๑๐๖๑๔	
๒	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	ข้าว	ต.กะฮาด อ.เนินสง่า			๔๑๗	๔๐	แปลงใหญ่ข้าวหนองไข่น้ำกลุ่ม ๒ ม. ๙	ต.กะฮาด อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นางสุภาพร เหมนิธิ	๐๙๗-๑๕๔๕๘๕๓	
๓	ชัยภูมิ	กษ.ชย.	ข้าว	ต.หนองฮี อ.เนินสง่า			๓๗๘	๔๒	แปลงใหญ่ข้าวบ้านเนินสง่า ม. ๑๔	๕๕ ม.๑๔ ต.หนองฮี อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ	นายธัญเทพ เดชชนาชาติ	๐๙๙-๗๗๔๐๖๐๙	

รูปภาพที่ ๒.๖ แสดงข้อมูลพื้นที่และสินค้าแปลงใหญ่ ปี๒๕๖๐-๒๕๖๖ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า ประจำปี ๒๕๖๖)

แผนการผลิตรายกลุ่มของ นาแปลงใหญ่

กิจกรรม

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิตจาก ๓,๙๑๐ บาท/ไร่ เป็น ๓,๔๐๐ บาท/ต่อไร่ (๑๓.๐๔%)

- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิตจาก ๓๕๑ ก.ก./ไร่ เป็น ๔๒๐ ก.ก./ไร่ (๑๙.๖๖%).

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การบริหารจัดการกลุ่ม
๒. การลดต้นทุนการผลิต
๓. การเพิ่มผลผลิต
๔. การเพิ่มคุณภาพผลผลิต
๕. การตลาด

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงปฏิทินการทำงาน นาแปลงใหญ่ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

กิจกรรม	เดือน											
	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
๑. การเตรียมดิน ๑	↔											
๒. การเตรียมดิน ๒					↔							
๓. ปลุก						↔						
๔. กำจัดวัชพืช								↔				
๕. ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๑								↔				
๖. ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๒										↔		
๗. ดึงน้ำออก											↔	
๘. เก็บเกี่ยวผลผลิต												↔

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า ประจำปี ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๒.๑๑ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ ประธาน
๑	ตาเนิน	แปลงใหญ่ข้าว ตาเนิน	ข้าว	๖๓	๙๔๕	นายบุญช่วย ศรีธรรมมา	๐๘๔-๓๐๑๑๘๔๔
๒	หนองฉิม	แปลงใหญ่ข้าว หนองฉิม	ข้าว	๑๒๑	๑,๕๓๐	นายสมคิด ภิรมย์กิจ	๐๙๕-๘๒๓๒๕๕๔
๓	รังงาม	แปลงใหญ่อ้อย รังงาม	อ้อย	๔๑	๔๙๖	นายจุน เขื่อนมระรัง	๐๘๗-๙๖๔๘๙๗๒
๔	ตาเนิน	แปลงใหญ่ข้าว บ้านหนอง แถม ม.๖	ข้าว	๔๐	๕๐๑	นายสังคม หวังเลี้ยงกลาง	๐๘๑-๐๗๕๑๔๔๒
๕	ตาเนิน	แปลงใหญ่ข้าว บ้านโนนคูณ ม.๗	ข้าว	๔๙	๕๐๗	นายพงศ์สิริ ออสน์เทียะ	๐๘๘-๕๗๕๗๖๒๖
๖	ตาเนิน	แปลงใหญ่ข้าว บ้านโกรก กล้า ม.๘	ข้าว	๕๕	๗๒๐	นายชูชาติ หวังกลมกลาง	๐๘๖-๐๕๑๖๓๗๔
๗	ตาเนิน	แปลงใหญ่ข้าว บ้านเนิน เพชร ม.๑๔	ข้าว	๕๑	๔๗๕	นายธีรพล กิ่งนอก	๐๘๓-๗๓๙๐๔๔๕
๘	หนองฉิม	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หนองฉิม	มัน สำปะหลัง	๕๒	๕๙๐	นายบุญมี หนันละหาน	๐๘๓-๓๘๑๖๔๓๖
๙	ตาเนิน	แปลงใหญ่ข้าว บ้านบึงสง่า ม.๑๑	ข้าว	๖๑	๖๔๖	นายอร ชื่อนอก	๐๘๕-๓๐๑๑๔๗๑
๑๐	หนองฉิม	แปลงใหญ่ข้าว บ้านหนอง ฉิม ม.๑	ข้าว	๓๙	๔๑๑	นางสาวปราณี สาลี	๐๙๑-๘๘๐๒๔๗๕
๑๑	หนองฉิม	แปลงใหญ่ข้าว บ้านหนอง บัวแดง ม.๑๒	ข้าว	๔๖	๓๔๐	นายสนธยา ยนต์สา	๐๘๑-๐๗๒๖๕๗๑
๑๒	หนองฉิม	แปลงใหญ่ข้าว บ้านหนอง ผักชี ม.๕	ข้าว	๕๐	๕๕๙	นายเดบศักดิ์ บุญญาพิจิตร	๐๘๐-๑๕๘๐๔๓๔
๑๓	หนองฉิม	แปลงใหญ่ข้าว บ้านปะเสียว ม.๖	ข้าว	๗๖	๑,๐๑๖	นางสุภาพร คำนั่งผล	๐๙๓-๖๖๐๑๔๗๕
๑๔	กะฮาด	แปลงใหญ่ข้าว บ้านหนอง ไข่น้ำ ม.๙	ข้าว	๔๖	๓๘๑	นายบุญส่ง ภูบัว	๐๘๗-๘๖๘๐๕๔๐
๑๕	กะฮาด	แปลงใหญ่ข้าว บ้านหนอง กระเทียม ม.๗	ข้าว	๕๙	๔๔๘	นางสาวปฐมวดี ขาดิพุทรา	๐๖๓-๗๓๖๔๑๘๖
๑๖	กะฮาด	แปลงใหญ่ข้าวบ้านหนอง ไข่น้ำกลุ่ม ๒ ม.๙	ข้าว	๔๐	๔๑๗	นางสุภาพร เหมนิธิ	๐๙๗-๑๔๕๘๙๕๓
๑๗	หนองฉิม	แปลงใหญ่ข้าวบ้านเนินสง่า ม.๑๔	ข้าว	๔๒	๓๗๘	นายธัญเทพ เชนชนชาติ	๐๙๙-๗๙๔๐๖๐๙
๑๘	รังงาม	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ม. ๔	มัน สำปะหลัง	๓๓	๔๒๙	นายสำรอง ลามพัฒน์	๐๖๑-๑๗๑๐๖๑๔

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า ประจำปี ๒๕๖๖)

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

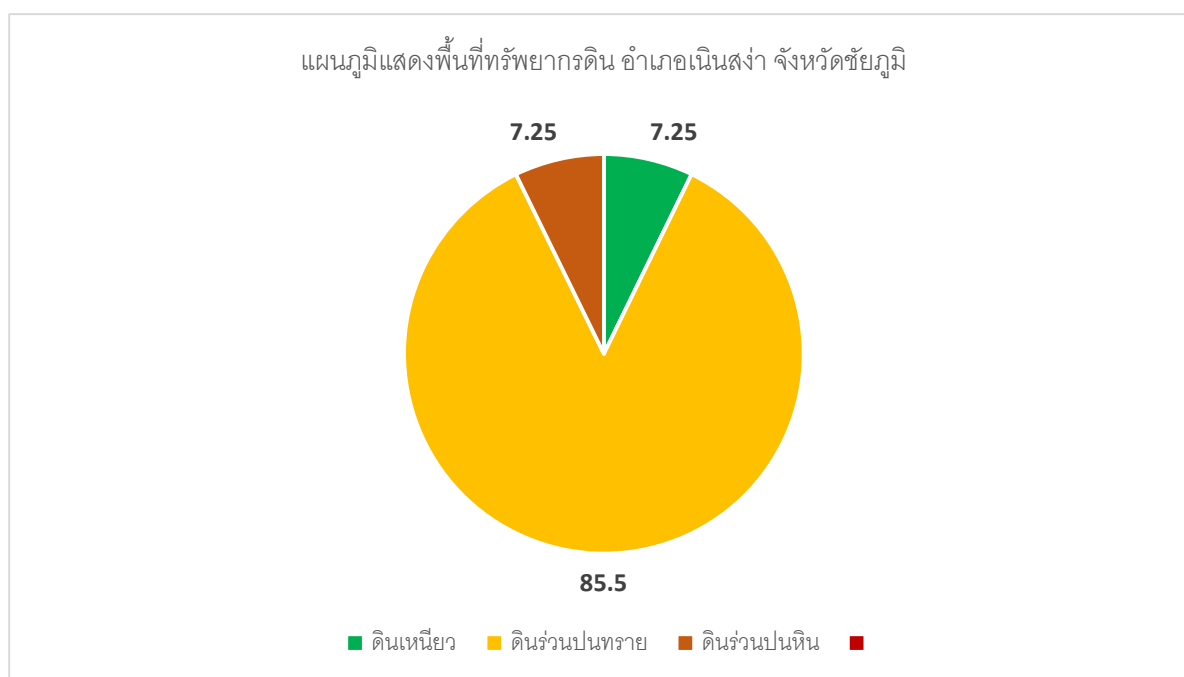
๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่อำเภอเนินสง่า อำเภอเนินสง่ามีพื้นที่ ๒๓๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๔๘,๑๒๕ ไร่ พื้นที่ทั้งหมดของอำเภอเนินสง่าเป็นส่วนหนึ่งของที่ราบสูงโคราช มีการแทรกตัวของหินทรายในยุคหินโคราช โครงสร้างของดินและเนื้อดินมีสมรรถนะต่ำ ส่วนใหญ่ประกอบด้วยหินทรายแบ่งตามวัตถุแม่ดินชั้นล่างเป็นหินเกลือและแร่โพแทสเซียม และอำเภอเนินสง่า

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ประเภท	กลุ่มชุดดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินเหนียว	๑ ๔ ๕	๑๐๐๐๐	๗.๒๕
ดินร่วนปนทราย	๑๘ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๓๕ ๓๖ ๔๐ ๔๑	๑๓๘,๑๒๕	๘๕.๕๐
ดินร่วนปนหิน	๔๘ ๕๕	๑๐๐๐๐	๗.๒๕

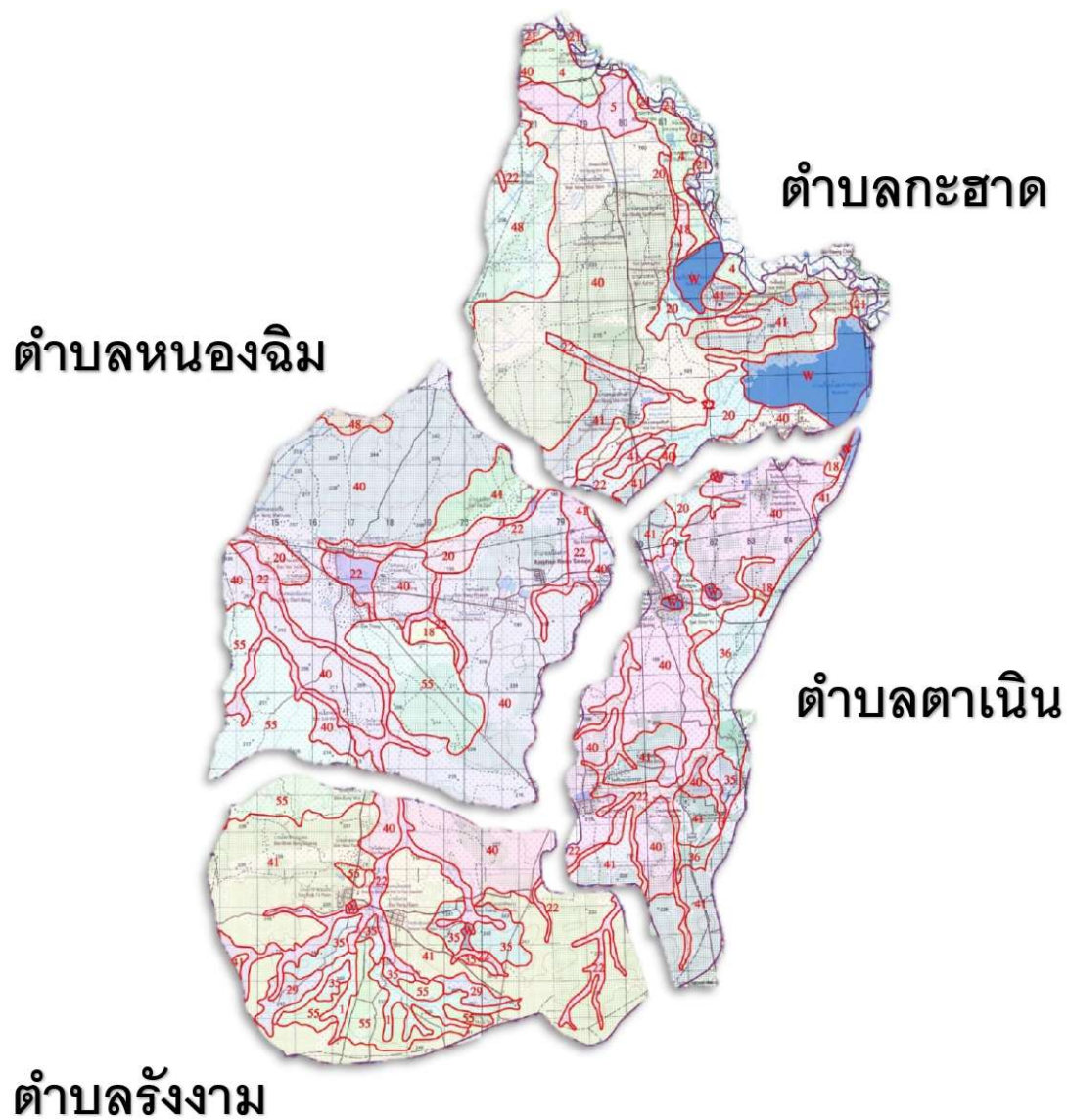
ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๖

รูปภาพที่ ๒.๗ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๖)

อำเภอเนินสง่า

แผนที่แสดงทรัพยากรดิน

ภาพที่ ๒.๗ แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอเนินสงามีแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ดังนี้

- แม่น้ำไหลผ่าน (ลำน้ำชี)	จำนวน	๑	สาย
- คลองชลประทาน (สูบน้ำด้วยพลังไฟฟ้า)	จำนวน	๑	สาย
- ฝาย	จำนวน	๒๖	แห่ง
- บ่อบาดาล	จำนวน	๑๐๒	แห่ง
- บึง, หนอง	จำนวน	๕	แห่ง

แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภคที่สำคัญ

๑. แม่น้ำชี อยู่ในเขตตำบลกะหาด ราษฎรใช้น้ำเพื่อการเกษตร และทำนา

๒. ลำห้วยลวก อยู่ในเขตตำบลรังงามและตำบลหนองฉิม ต้นน้ำเกิดที่บ้านหนองตอ ตำบลรังงาม ไหลผ่านมายังตำบลหนองฉิม และไหลลงบึงละหาน อำเภอจัตุรัส ราษฎรใช้น้ำเพื่อการเกษตร

๓. ลำห้วยโปร่ง อยู่ในเขตตำบลรังงาม ต้นน้ำเกิดที่บ้านทุ่งสว่าง ไหลมาบรรจบกับลำห้วยลวกที่บ้านรังงาม และไหลลงลำห้วยยาง ต่อไปยังบึงละหาน อำเภอจัตุรัส ราษฎรใช้น้ำเพื่อการเกษตร

๔. ลำห้วยยาง อยู่ในเขตตำบลรังงาม ตำบลหนองฉิมและตำบลตาเนิน ต้นน้ำเกิดที่ลำห้วยลวกและลำห้วยโปร่ง ไหลมาบรรจบกันที่บ้านรังงาม แล้วไหลผ่านตำบลรังงาม ตำบลหนองฉิม ไหลลงบึงละหาน อำเภอจัตุรัส และส่วนต้นน้ำเกิดจากบ้านสามหลักพัฒนาไหลผ่านตำบลตาเนินลงสู่บึงละหานลูกนก อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา ระยะทางประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ราษฎรใช้น้ำเพื่อการเกษตร

๕. ลำห้วยยายเหลหรือลำห้วยสีพัน อยู่ในเขตตำบลกะหาด ต้นน้ำเกิดจากโคกยายเหล บ้านหนองไข่น้ำ ไหลผ่านตำบลกะหาด บ้านหนองดินดำ ลงสู่บึงละหานลูกนก อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา ระยะทางประมาณ ๕ กิโลเมตร และส่วนหนึ่งไหลลงสู่บึงกะหาด ระยะทางประมาณ ๔ กิโลเมตร ราษฎรใช้น้ำเพื่อการเกษตร

๖. บึงกะหาด ตั้งอยู่ที่บ้านกะหาด หมู่ที่ ๖ ตำบลกะหาด มีเนื้อที่ประมาณ ๘๒๘ ไร่

๗. บึงละหานลูกนก ตั้งอยู่ในเขตตำบลกะหาด และตำบลตาเนิน มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๐๐๐ ไร่

๘. บึงอ้อ ตั้งอยู่ที่บ้านท่าพุทรา หมู่ที่ ๒ ตำบลกะหาด มีเนื้อที่ประมาณ ๕๐ ไร่

๙. บึงบริบูรณ์ ตั้งอยู่กลางหมู่บ้านตาเนิน ซึ่งมีหมู่บ้านล้อมรอบจำนวน ๖ หมู่บ้าน มีเนื้อที่ประมาณ ๗๐ ไร่ ราษฎรใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

๑๐. บึงปิด ตั้งอยู่ที่บ้านบึงสง่า หมู่ที่ ๑๑ ตำบลตาเนิน มีเนื้อที่ประมาณ ๘๐ ไร่ ราษฎรใช้น้ำเพื่อการเกษตร

๑๑. หนองประดู่ปุม ตั้งอยู่ที่บ้านหัวบึง หมู่ที่ ๕ ตำบลตาเนิน มีเนื้อที่ประมาณ ๑๙ ไร่ ราษฎรใช้น้ำเพื่อการเกษตร

๑๒. บึงชีกวิก ตั้งอยู่ที่บ้านหนองฉิม หมู่ที่ ๑๓ ตำบลหนองฉิม มีเนื้อที่ประมาณ ๑๕๐ ไร่ ซึ่งจะพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลหนองฉิมต่อไป

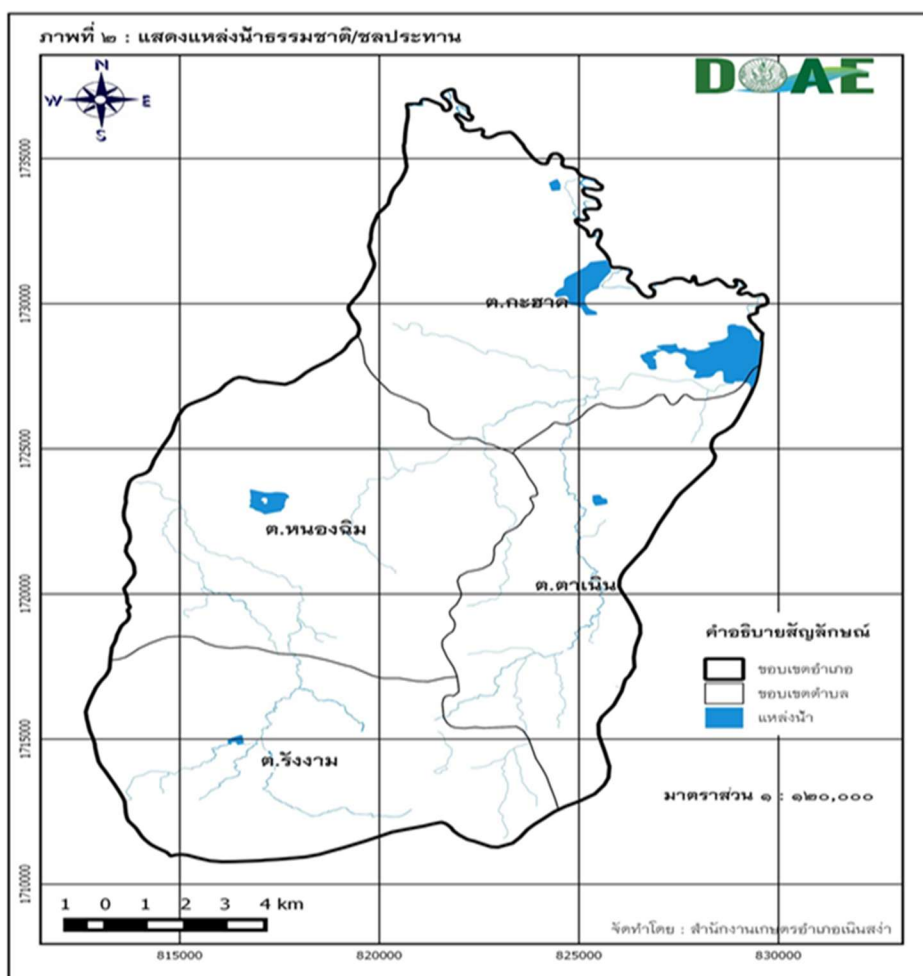
แหล่งน้ำชลประทาน

แหล่งน้ำชลประทานที่อยู่ในพื้นที่อำเภอเนินสง่า ประกอบด้วย

๑. โครงการชลประทานขนาดเล็ก (อ่างเก็บน้ำหรือฝายน้ำล้น) ได้แก่ โครงการอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก เหมือง ฝายน้ำล้น ที่กระจายอยู่ในทุกตำบลตามแหล่งน้ำธรรมชาติ จำนวน ๕๕ แห่ง

๒. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กและแหล่งน้ำในไร่นา ได้แก่ โครงการของหน่วยงานราชการ ที่ได้จัดสร้างแหล่งน้ำสาธารณะขนาดเล็ก ประกอบด้วย บ่อน้ำตื้น บ่อบาดาล สระเก็บน้ำในหมู่บ้าน เพื่อการอุปโภค บริโภค รวมถึงโครงการแหล่งน้ำในไร่นา โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตทางการเกษตร และโครงการ สนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร

๓. สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า มีจำนวน ๒ แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๒ และหมู่ที่ ๔ ตำบลกะหาด เพื่อ ประโยชน์ด้านเกษตรกรรม และขจัดปัญหาความแห้งแล้ง ของพื้นที่นอกเขตชลประทาน มีพื้นที่โครงการ ๗,๙๔๕ ไร่ พื้นที่ส่งน้ำ ๓,๔๗๐ ไร่ (ศูนย์บริการโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า.จังหวัดชัยภูมิ)

รูปภาพที่ ๒.๙ แสดงแหล่งน้ำธรรมชาติ/ชลประทาน อำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิ

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้าGI

ประชากรอำเภอเนินสง่า นอกจากการประกอบอาชีพด้านการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพหลักส่วนใหญ่แล้ว แต่ละชุมชนได้มีการผลิตสินค้าที่ถือเป็นผลิตภัณฑ์ในชุมชน (OTOP) อันจะสร้างโอกาส สร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนในชุมชนได้มากขึ้น ประกอบด้วย

- ตำบลหนองฉิม มีสินค้าและของฝากที่ขึ้นชื่อคือ “เสื่อกก” จากบ้านบะเสี้ยว หมู่ที่ ๖ โดยหลังฤดูทำนาเสร็จสิ้น ชาวบ้านก็นำต้นกกซึ่งปลูกไว้ในพื้นที่มาทอเป็นเสื่อกกเพื่อเป็นอาชีพเสริม โดยมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเสื่อกก เช่น กระเป๋า หมวก ตะกร้า แฟ้มเอกสาร กล่องใส่ดินสอ ฯลฯ

- ตำบลตาเนิน มีการรวมกลุ่มพัฒนาศตรียในชุมชน ร่วมกันทำกิจกรรมสร้างรายได้เสริม เป็นกลุ่มแม่บ้านตาเนินทำ “ไข่เค็ม” ซึ่งมีการจัดตั้งกลุ่มเมื่อปี ๒๕๔๐ ก่อนที่ในปี ๒๕๔๑ จึงมีการแยกกลุ่มออกมาทำเป็นกลุ่มไข่เค็ม นับเป็นของฝากที่มีชื่อเสียงของอำเภอเนินสง่า

- ตำบลกะหาด มีการรวมกลุ่มพัฒนาศตรียในชุมชน เนื่องจากตำบลกะหาดมีแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่สามารถจับปลาบริโภคได้ตลอดปี เมื่อปลาเหลือจึงมีการแปรรูปไว้รับประทานโดยทำเป็น ปลาร้าต่อมาในปี ๒๕๔๔ จึงมีการรวมกลุ่มกันแปรรูปปลาร้าเป็น “ปลาร้าบองสุก” เพื่อจำหน่าย

- ตำบลรังงาม การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดมาในชุมชน โดยอาศัยช่วงว่างจากการทำไร่นาหันมาทอ “ผ้าไหม” ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันขึ้นของกลุ่มแม่บ้านรังงามที่เรียกว่ากลุ่มเลี้ยงไหมทอผ้า ซึ่งทำเป็นอาชีพเสริม

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญเรียงลำดับพื้นที่การผลิตมากไปน้อย คือ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงข้อมูลการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอนีนสง่า ปี ๒๕๖๖

ชนิดพืช	เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน/ปี)	ราคาขาย (บาท/กก.)
ข้าว	๔,๙๔๐	๖๓,๒๗๑.๐๐	๒๒,๗๗๗.๕๖	๑๕.๐๐
มันสำปะหลัง	๑,๗๒๗	๒๔,๔๘๙.๐๐	๘๕๗๑๑.๕๐	๔.๐๐
อ้อยโรงงาน	๕๓๘	๕,๗๗๒.๐๐	๕๗,๗๒๐.๐๐	๑.๔๐
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๘๓	๙๔๑.๐๐	๖๕๘.๗๐	๑๓.๕๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๖

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

การปลูกข้าวของอำเภอนีนสง่า จึงได้ถูกกำหนดให้จัดทำเขตความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (พื้นที่ศักยภาพ) แบ่งความเหมาะสมออกเป็น ๔ ระดับ คือ S๑ เหมาะสมมาก S๒ เหมาะสมปานกลาง S๓ เหมาะสมน้อย N ไม่เหมาะสม

ข้าว มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๖๗,๙๖๒ ไร่ ไร่ เป็นพื้นที่อยู่ในเขต Zoning S๑ มีจำนวน ๗,๐๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๕ พื้นที่อยู่ในเขต Zoning S๒ มีจำนวน ๓,๕๓๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๑๒ พื้นที่อยู่ในเขต Zoning S๓ มีจำนวน ๕๙,๗๔๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๗๓ พื้นที่ในเขต Zoning N มีจำนวน ๙๖,๗๘๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๙

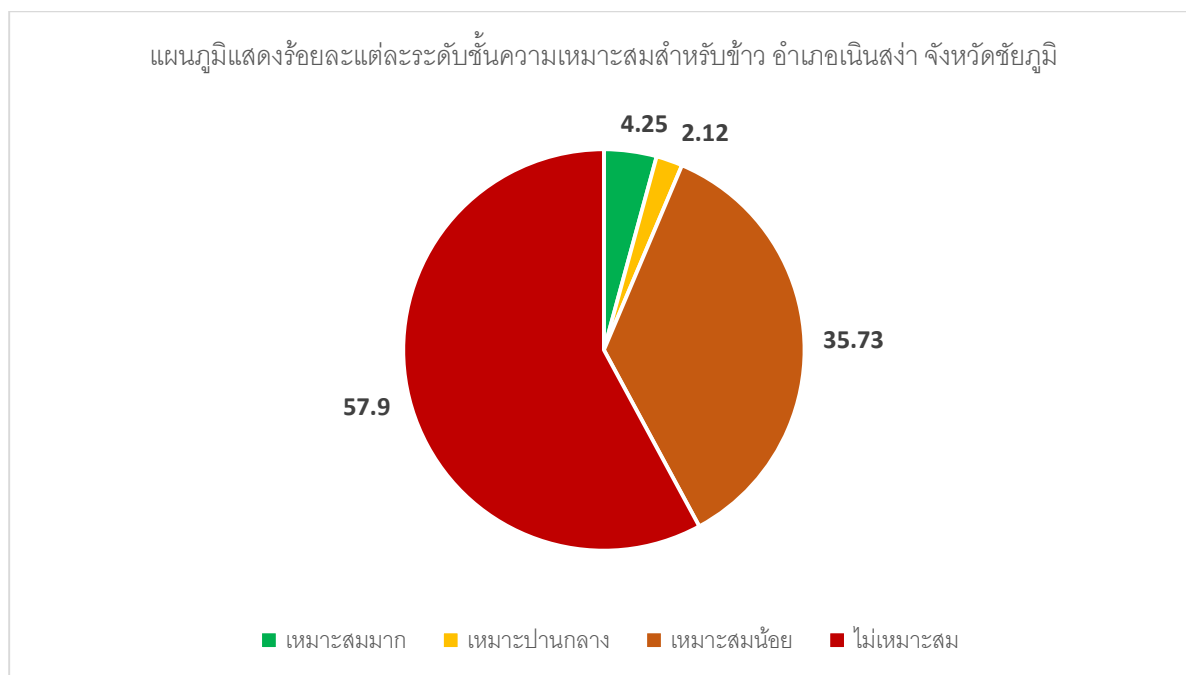
ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงจำนวนพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวของอำเภอนีนสง่า

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	S๑	S๒	S๓	N	พื้นที่ทั้งหมด
กะหาด	๒,๓๗๕	๒๓๓	๑๗,๘๘๗	๒๓,๙๕๑	๔๔,๔๔๖
ตาเนิน	๓,๐๕๑	๑,๓๖๖	๕,๐๐๖	๓๑,๐๕๘	๓๙,๖๐๗
รังงาม	๑๔๗	๙๖๖	๑๕,๓๘๒	๑๕,๔๐๙	๓๑,๙๐๔
หนองฉิม	๑,๔๙๙	๙๖๙	๒๑,๔๖๔	๒๖,๓๖๗	๕๐,๒๙๙
พื้นที่ทั้งหมด	๗,๐๙๙	๓,๕๓๕	๕๙,๗๔๑	๙๖,๗๘๖	๑๖๗,๑๖๒

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๖๖

รูปภาพที่ ๒.๑๐ : พื้นที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๖

รูปภาพที่ ๒.๑๑ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๕

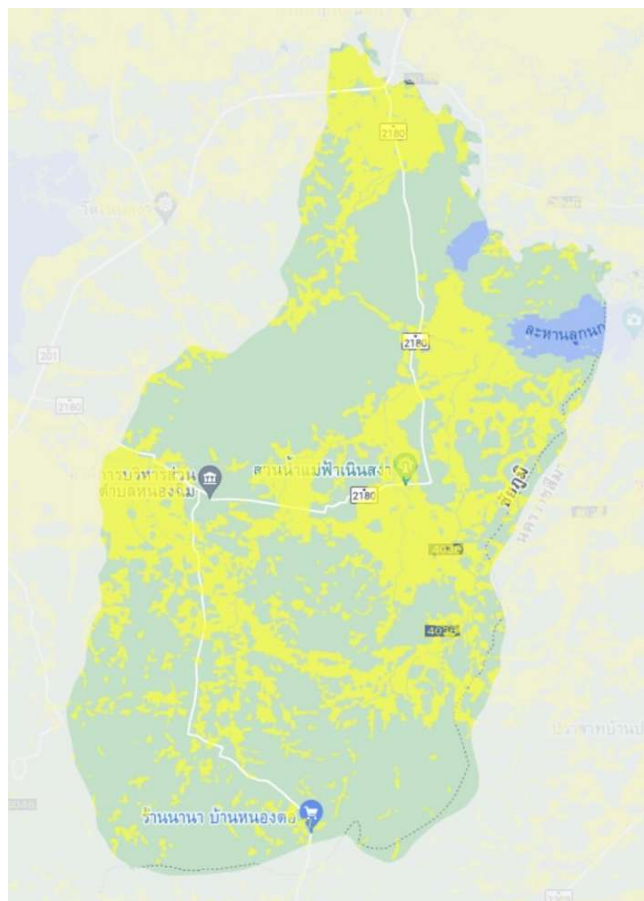
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของข้าว อำเภอเนินสง่า มีจำนวนพื้นที่ ๖๓,๒๗๑ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือตำบลหนองฉิม มีพื้นที่ปลูก ๒๒,๕๕๘ ไร่ ตำบลตาเนิน มีพื้นที่ปลูก ๑๗,๔๙๘ ไร่ ตำบลกะฮาด มีพื้นที่ปลูก ๑๒,๘๗๘ ไร่ และตำบลรังงาม มีพื้นที่ปลูก ๑๐,๓๓๗ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๑๕ พื้นที่ปลูกข้าวจริงอำเภอเนินสง่า

ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)
หนองฉิม	๒๒,๕๕๘
ตาเนิน	๑๗,๔๙๘
กะฮาด	๑๒,๘๗๘
รังงาม	๑๐,๓๓๗
พื้นที่ปลูกทั้งหมด (ไร่)	๖๓,๒๗๑

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี ๒๕๖๖

รูปภาพที่ ๒.๑๒ ภาพแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน(Land Used) สำหรับข้าว

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

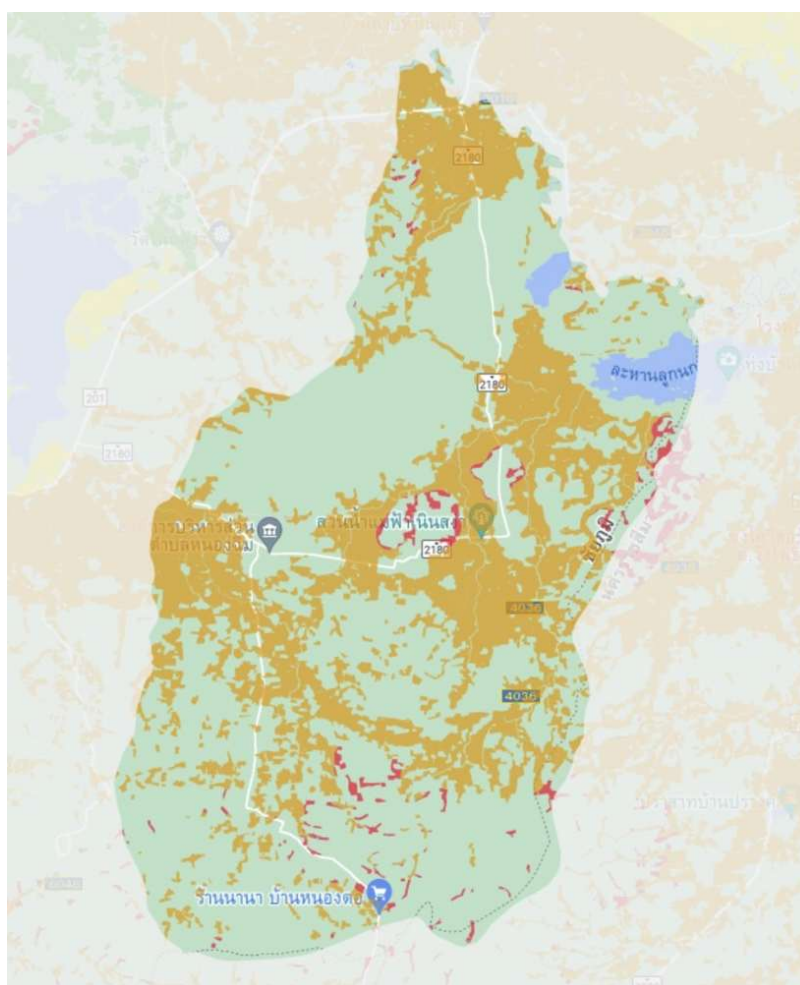
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

จากการซ้อนทับแผนที่เขตความเหมาะสม (Zoning) และสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land used) สรุปได้ดังนี้ พื้นที่เหมาะสมน้อย S๓ มีพื้นที่ ๕๒,๔๔๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๗๗% ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม N มีพื้นที่ ๒,๓๑๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๓ % ของพื้นที่ทั้งหมด

ตารางที่ ๒.๑๖ ตารางแสดงพื้นที่ซ้อนทับเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวกับพื้นที่ปลูกจริง

ตำบล	S๒	S๓	N	พื้นที่ (ไร่)
กะหาด	-	๑๕,๐๒๘	๒๒๒	๑๕,๒๕๐
ตาดิน	-	๑๓,๔๙๗	๖๖๓	๑๔,๑๖๐
รังงาม	-	๕,๐๐๖	๙๑๙	๕,๙๒๕
หนองฉิม	-	๑๘,๙๐๙	๕๑๕	๑๙,๔๒๔
พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	-	๕๒,๔๔๐	๒,๓๑๙	๕๔,๗๕๙

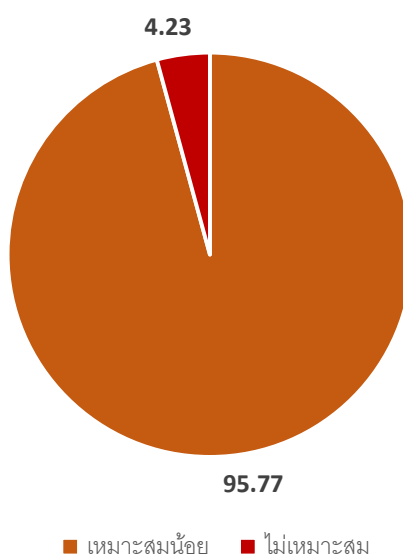
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน ประจำปี ๒๕๖๖

รูปภาพที่ ๒.๑๓ แสดงแผนที่ซ้อนทับระหว่างเขตความเหมาะสม และสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินสำหรับข้าว

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

แผนภูมิแสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเนินสง่า

รูปภาพที่ ๒.๑๔ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเนินสง่า

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๖

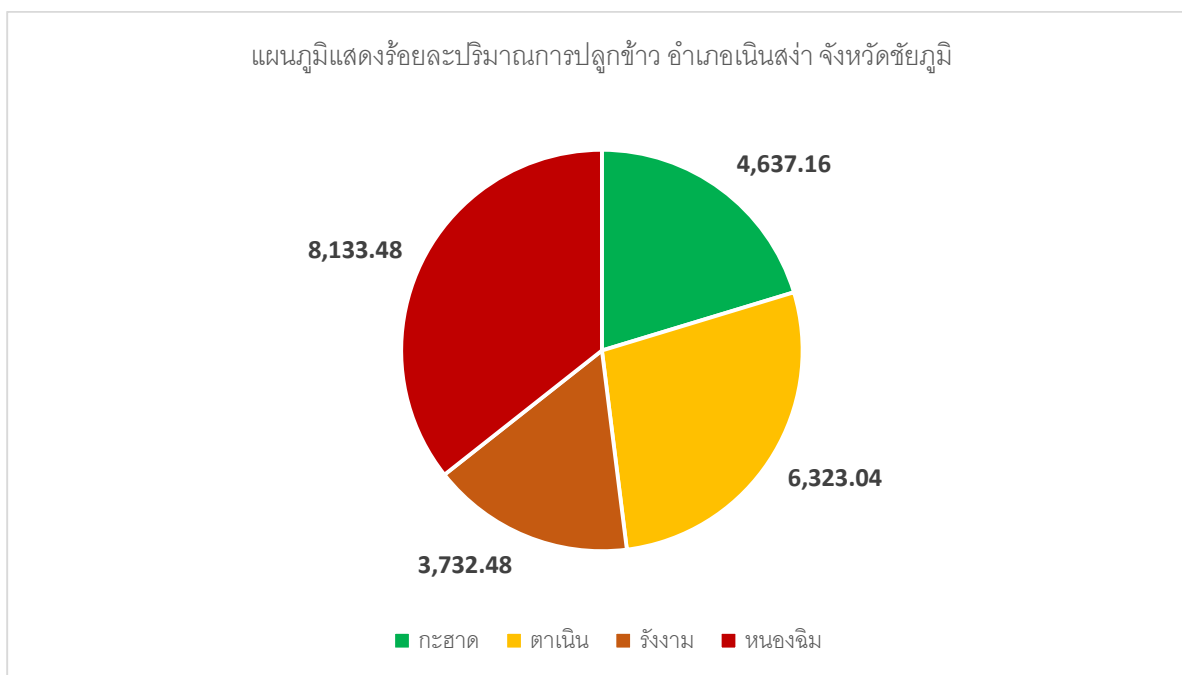
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอเนินสง่า มีเกษตรกรทำนาจำนวน ๔,๙๒๔ ครัวเรือน พื้นที่ปลูกข้าวมุขอำเภอเนินสง่า จำนวน ๖๓,๒๗๑ ไร่ ผลผลิตรวม ๒๒๗๗๗.๕๖ ตัน/ปี ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๓๖๐ กิโลกรัม /ไร่ เก็บเกี่ยว พฤศจิกายน-ธันวาคม ข้าวนาปีปลูก ๑ ครั้ง/ปี

ตารางที่ ๒.๑๗ ตารางแสดงผลผลิตข้าวมุขรวมอำเภอเนินสง่า

ตำบล	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก/ไร่)
หนองฉิม	๒๒,๕๕๘	๘๑๒๐.๘๘	๓๖๐
ตาเนิน	๑๗,๔๙๘	๖๒๙๙.๒๘	๓๖๐
กะหาด	๑๒,๘๗๘	๔๖๓๖.๐๘	๓๖๐
รังงาม	๑๐,๓๓๗	๓๗๒๑.๓๒	๓๖๐
รวม	๖๓,๒๗๑	๒๒๗๗๗.๕๖	๓๖๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า ประจำปี ๒๕๖๖

รูปภาพที่ ๒.๑๕ แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๖

๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต

๑. การปลูกข้าว โดยส่วนใหญ่ทำนาหว่าน อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ นาหว่าน ๒๐-๒๕ กิโลกรัม/ไร่ เริ่มเดือน พฤษภาคม – กรกฎาคม

๒. การใช้พันธุ์ข้าว ส่วนใหญ่ปลูกข้าวพันธุ์ดอกมะลิ ๑๐๕ มีบางส่วนปลูกเหลืองใหญ่ ๑๔๘ โดยส่วนใหญ่เก็บพันธุ์ไว้ใช้เอง

๓. การเตรียมดิน การเตรียมดินแยกได้เป็น ๒ ขั้นตอน การไถตะ และการไถแปร

๔. การดูแลรักษา

๔.๑ การจัดการดินทำการไถกลบตอวัชข้าวหลังการเก็บเกี่ยว

๔.๒ การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๑ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕ -๑๖-๘ อัตรา ๒๐- ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ ประมาณ ๒๐ – ๓๐ วันหลังข้าวออก

๔.๓ การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยยูเรีย (๔๖-๐-๐) อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ ที่รอกำเนิดช่อดอก หรือ ๓๐ วันก่อนข้าวออกดอก

๔.๔ โรคที่พบเช่น โรคไหม้ ป้องกันโดยใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา และมีการใช้สารกำจัดโรคพืช เช่น คาร์เบนดาซิม โพรคลอราซ

๕. การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร การไถตะ ไถโดยใช้รถไถเดินตาม รถเกี่ยวข้าวส่วนใหญ่จ้าง

๖. เก็บเกี่ยวผลผลิต เก็บเกี่ยว ๒๘-๓๐ วัน หลังการออกดอก เริ่มเก็บเกี่ยว พฤศจิกายน – ธันวาคม เกี่ยวด้วยรถเกี่ยวข้าว และบางส่วนใช้แรงงานคน ตากข้าวให้ความชื้นลดลงเหลือประมาณ ๑๒-๑๔ % ก่อนจำหน่าย โดยอำเภอเนินสง่ามีการเพาะปลูกข้าวประมาณเดือนมิถุนายนถึงธันวาคม

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเนินสง่า มีการปลูกข้าว ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๘ ตารางแสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกรอำเภอเนินสง่า

รายการ	เดือน											
	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
๑. การเตรียมดิน (ไถกลบตอซัง)	↔											
๒. การเตรียมดิน ๒					↔							
๓. ปลูก						↔						
๔. กำจัดวัชพืช								↔				
๕. ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๑								↔				
๖. ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๒										↔		
๗. ดึงน้ำออก											↔	
๘. เก็บเกี่ยว ผลผลิต												↔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๖

๕) ต้นทุนการผลิต

ทุนการผลิต/ไร่/ปี ประกอบด้วย ค่าเตรียมดิน ค่าจ้างปลูก ค่าบำรุงรักษา ค่าปุ๋ย ค่าพันธุ์อื่นๆ

ตารางที่ ๒.๑๙ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว/ไร่/ปี

ต้นทุนการผลิต	เงิน(บาท)
๑.ค่าเตรียมดิน	๖๐๐
๒.ค่าจ้างปลูก	๕๐
๓.ค่าบำรุงรักษา	๕๐
๔.ค่าปุ๋ย	๗๙๒
๕.ค่าพันธุ์	๖๑๘
๖.ค่าเช่า	๑,๐๐๐
๗.ค่าเก็บเกี่ยว	๘๐๐
ค่าใช้จ่ายรวม	๓,๙๑๐
ต้นทุนการผลิต(บาท/กก.)	๑๑.๑๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ๒๕๖๖

๖) สถานการณ์การตลาด

การตลาดในปัจจุบันพบว่าข้าวในเขตอำเภอเนินสง่า ไม่มีแหล่งรับซื้อที่อยู่ในพื้นที่ แต่มีแหล่งรับซื้อที่อยู่อำเภอข้างเคียง คืออำเภอจตุรัสและอำเภอเมืองชัยภูมิ ซึ่งพบว่าแหล่งรับซื้อข้าวทั้งสองแหล่งมีปริมาณการรับซื้อที่สูง ซึ่งไม่กระทบกับการจำหน่ายของเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอเนินสง่า แต่ปัญหาที่สำคัญคือเรื่องราคาผลผลิตที่ตกต่ำ โดยราคาการรับซื้อข้าวมะลิ ๑๐๕ อยู่ที่ประมาณ ๑๔ บาทต่อกิโลกรัมข้าวเปลือก ความชื้นไม่เกิน ๑๔%

(๑) แหล่งรับซื้อ/โรงงานแปรรูป

แหล่งรับซื้อข้าวในเขตอำเภอเนินสง่าไม่มี แต่ในเขตอำเภอข้างเคียงคืออำเภอเมือง คือโรงสีข้าวไทยทรง และโรงสีรุ่งเรืองพืชไร่ ปริมาณการรับซื้อ ๖๐-๒๓๖ ตัน/วัน

ตารางที่ ๒.๒๐ แสดงข้อมูลจุดรับซื้อข้าว/โรงสี

ที่	ชื่อโรงงาน/ แหล่งรับซื้อ	ที่ตั้ง	พิกัด		ปริมาณ การรับซื้อ ตัน/ปี	ราคารับ ซื้อ (บาท/ กก.)	ช่วง เวลา รับซื้อ
			X	Y			
๑	โรงสีข้าวไทย ทรง	ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง ชัยภูมิ	๘๒๓๒๗๙	๑๗๓๖๓๓๘	๒๑,๙๐๐-๓๑,๕๐๐	๑๔.๐๐	ตลอดปี
๒	โรงสีรุ่งเรือง พืชไร่	ตำบลละหาน อำเภอจตุรัส	๘๒๐๑๘๔	๑๗๓๕๔๓๑	๕๔,๗๕๐	๑๔.๐๐	ตลอดปี

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ๒๕๖๖

๗) เกษตรกรต้นแบบ

นายสมคิด ภิรมย์กิจ อาศัยอยู่บ้านเลขที่ หมู่ ๑๕ ตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ มีความชำนาญด้าน

๑. การผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่

๒. มีแหล่งรับซื้อที่แน่นอน ที่ให้ราคาสูงกว่าท้องตลาด

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า มั่นสำปะหลัง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

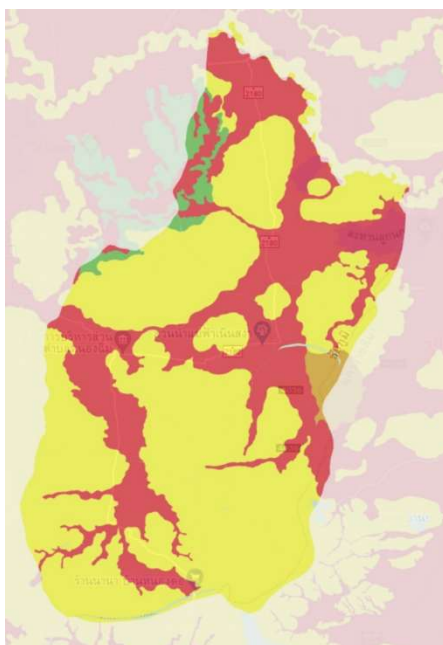
จากข้อมูลการปลูกมันสำปะหลังของอำเภอเนินสง่า จึงได้ถูกกำหนดให้จัดทำเขตความเหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง แบ่งความเหมาะสมออกเป็น ๔ ระดับ คือ S๑ เหมาะสมมาก S๒ เหมาะสมปานกลาง S๓ เหมาะสมน้อย N ไม่เหมาะสม

มันสำปะหลัง มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๖๖,๗๓๒ ไร่ เป็นพื้นที่อยู่ในเขต Zoning S๑ มีจำนวน ๓,๔๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๕ เป็นพื้นที่อยู่ในเขต Zoning S๒ มีจำนวน ๑๐๗,๑๑๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๒๔ พื้นที่อยู่นอกเขต Zoning S๓ มีจำนวน ๑,๙๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๖ พื้นที่อยู่นอกเขต Zoning N มีจำนวน ๕๔,๒๗๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๕

ตารางที่ ๒.๒๑ แสดงจำนวนพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลังของอำเภอเนินสง่า

ตำบล	S๑	S๒	S๓	N	พื้นที่รวม(ไร่)
กะหาด	๒,๕๖๙	๑๙,๔๓๔	๐	๒๒,๔๑๔	๔๔,๔๑๗
ตาเนิน	๐	๒๐,๑๗๑	๑,๙๓๐	๙,๖๘๙	๓๑,๗๙๐
รังงาม	๐	๓๓,๒๘๑	๐	๖,๙๓๓	๔๐,๒๑๔
หนองนิม	๘๔๑	๓๔,๒๒๗	๐	๑๕,๒๔๓	๕๐,๓๑๑
พื้นที่ทั้งหมด(ไร่)	๓,๔๑๐	๑๐๗,๑๑๓	๑,๙๓๐	๕๔,๒๗๙	๑๖๖,๗๓๒

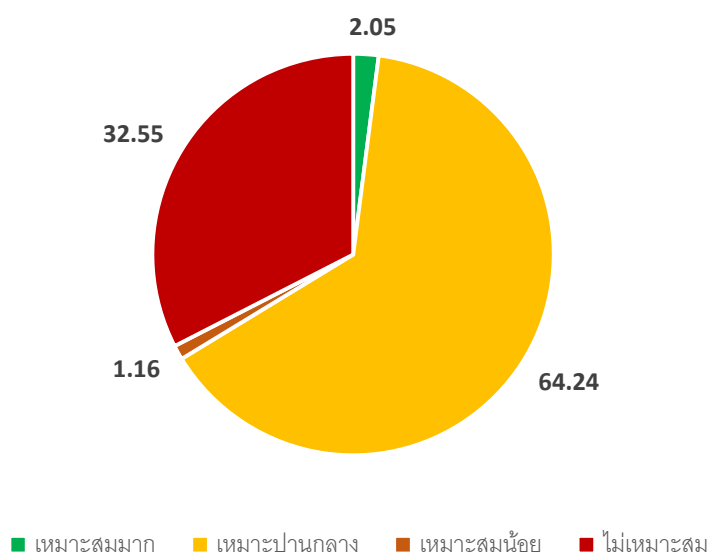
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๖๖

รูปภาพที่ ๒.๑๖ แสดงเขตความเหมาะสม (Zoning) สำหรับมันสำปะหลัง

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

แผนภูมิแสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับมันสำปะหลัง อำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิ

รูปภาพที่ ๒.๑๗ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับมันสำปะหลัง อำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิ
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๓

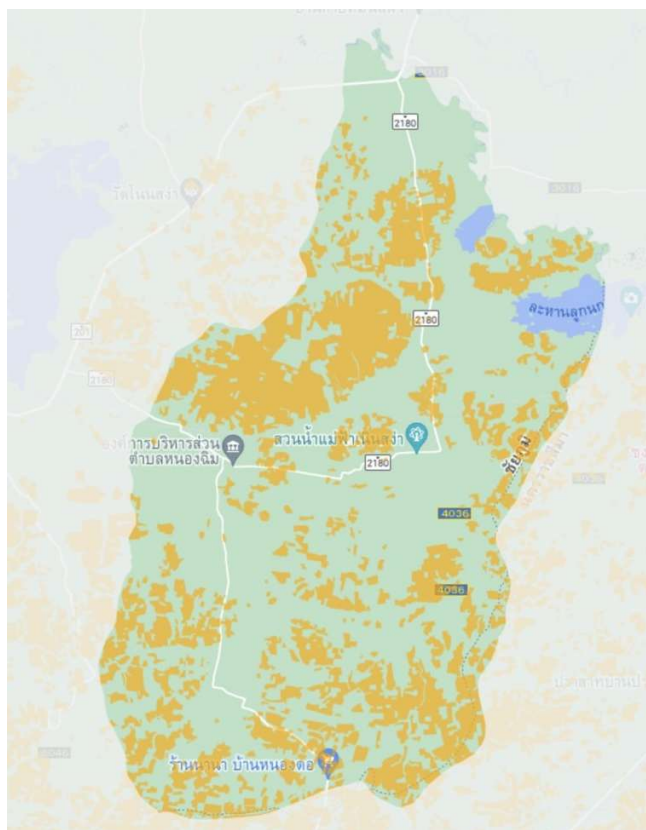
(๒) พื้นที่ปลูกสำปะหลัง

สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของมันสำปะหลัง อำเภอนีนสง่า มีจำนวนพื้นที่ ๒๔,๔๘๙ ไร่ โดยปลูกมาที่สดุที่ตำบลหนองฉิม มีพื้นที่ปลูก ๙,๗๖๖ ไร่ ตำบลรังงาม มีพื้นที่ปลูก ๖,๔๗๙ ไร่ ตำบลกะหาด มีพื้นที่ปลูก ๕,๐๑๒ ไร่ และตำบลตาเนิน มีพื้นที่ปลูก ๓,๒๓๒ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๒๒ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังจริงอำเภอนีนสง่า

ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
หนองฉิม	๙,๗๖๖
ตาเนิน	๓,๒๓๒
กะหาด	๕,๐๑๒
รังงาม	๖,๔๗๙
พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	๒๔,๔๘๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนีนสง่า ๒๕๖๖

รูปภาพที่ ๒.๑๘ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน(Land Used) สำหรับมันสำปะหลัง
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

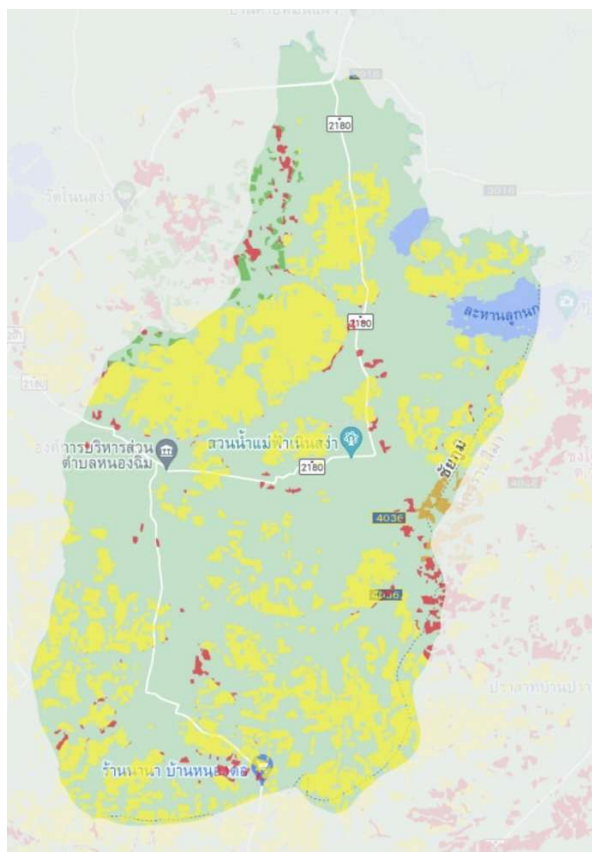
(๓) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังตามระดับชั้นความเหมาะสม

จากการซ้อนทับแผนที่เขตความเหมาะสม (Zoning) และสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land used) สรุปได้ดังนี้ พื้นที่เหมาะสม พื้นที่ S๑ มีพื้นที่ ๑,๐๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๑ ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่เหมาะสมปานกลาง พื้นที่ S๒ มีพื้นที่ ๔๖,๖๒๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๙๕ ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่เหมาะสมน้อย S๓ มีพื้นที่ ๕๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๖ ของพื้นที่ทั้งหมด และพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม พื้นที่ N มีพื้นที่ ๒,๕๒๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๙๙ ของพื้นที่ทั้งหมด

ตารางที่ ๒.๒๓ แสดงพื้นที่ซ้อนทับระหว่างเขตความเหมาะสม(Zoning) กับพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังจริง

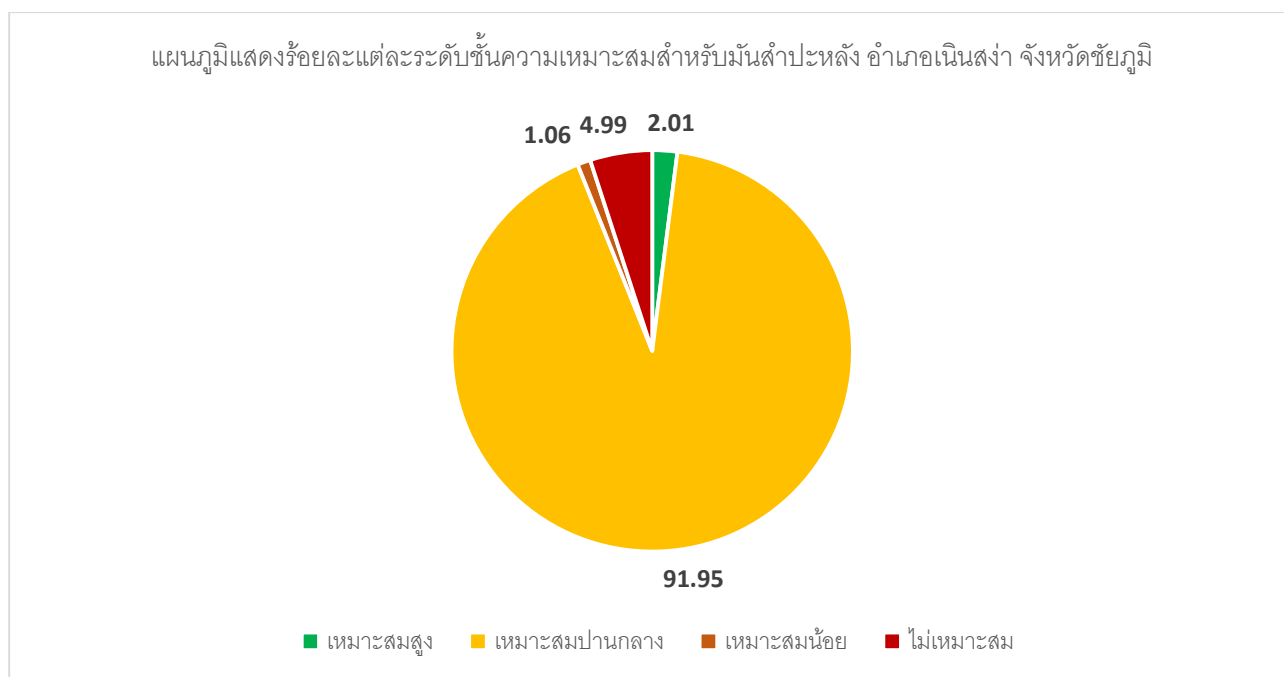
ตำบล	S๑	S๒	S๓	N	พื้นที่(ไร่)
กะหาด	๗๘๑	๑๐,๓๓๕	๐	๗๗๕	๑๑,๘๙๑
ตาเนิน	๐	๘,๑๖๒	๕๓๖	๘๖๕	๙,๕๖๓
วังงาม	๐	๑๔,๔๕๖	๐	๕๘๓	๑๕,๐๓๙
หนองหิน	๒๓๙	๑๓,๖๗๖	๐	๓๐๖	๑๔,๒๒๑
พื้นที่ปลูกทั้งหมด(ไร่)	๑,๐๒๐	๔๖,๖๒๙	๕๓๖	๒,๕๒๙	๕๐,๗๑๔

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๖๖

รูปภาพที่ ๒.๑๙ แสดงพื้นที่ซ้อนทับระหว่างเขตความเหมาะสม และสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน สำหรับมันสำปะหลัง

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

รูปภาพที่ ๒.๒๐ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเนินสง่า

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๖

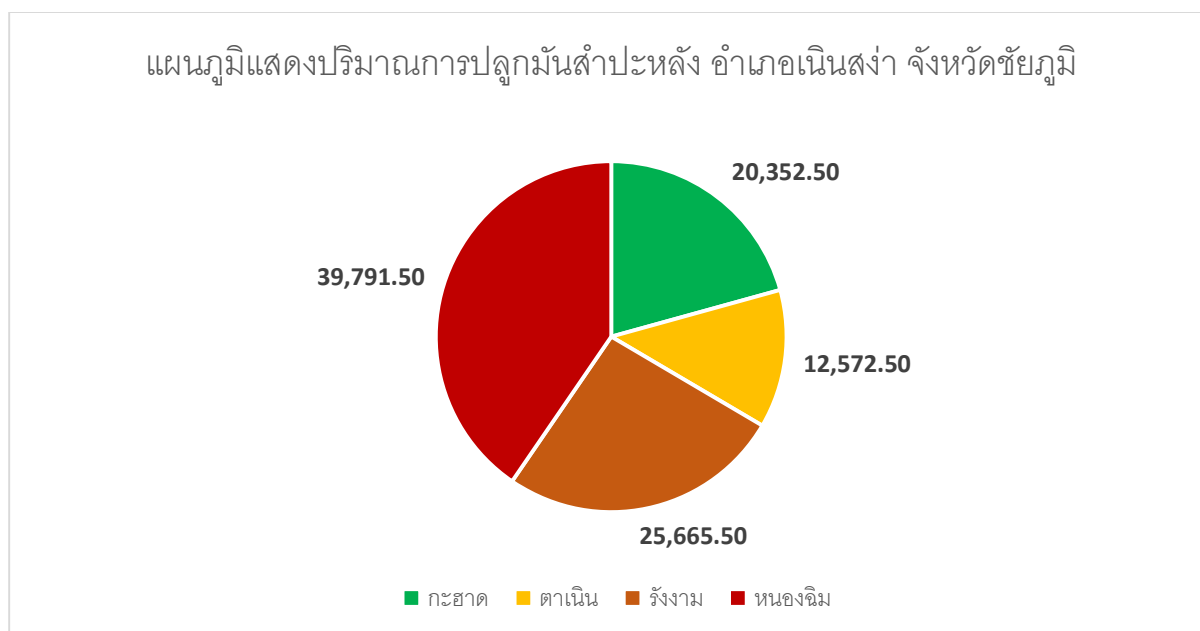
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอเนินสง่าพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๒๔,๔๘๙ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ผลผลิตรวม ๘๕๗๑๑.๕๐ ตัน/ปี เก็บเกี่ยวตลอดปี

ตารางที่ ๒.๒๔ แสดงปริมาณผลผลิตมันสำปะหลังอำเภอเนินสง่า

ตำบล	พื้นที่(ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก/ไร่)	ผลผลิตรวม(ตัน)
หนองฉิม	๙,๗๖๖	๓,๕๐๐	๓๔๑๘๑
ตาเนิน	๓,๒๓๒	๓,๕๐๐	๑๑๓๑๒
กะฮาด	๕,๐๑๒	๓,๕๐๐	๑๗๕๔๒
รังงาม	๖,๔๗๙	๓,๕๐๐	๒๒๖๗๖.๕
รวม	๒๔,๔๘๙	๓,๕๐๐	๘๕๗๑๑.๕๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า ๒๕๖๖

รูปภาพที่ ๒.๒๑ แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๖

๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต

มันสำปะหลังเป็นพืชที่ทนต่อสภาพความแห้งแล้งได้ดี โดยมีแหล่งปลูกส่วนใหญ่อยู่ในทวีปแอฟริกาใต้ อเมริกาใต้ เอเชีย สำหรับประเทศไทยมีการนำมันสำปะหลังเข้ามาปลูก ที่ภาคใต้เป็นครั้งแรก เพื่อใช้ทำแป้งและสาคุ ต่อมาได้ขยายพื้นที่ปลูกมายังภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และจังหวัดใกล้เคียง เนื่องจากมีสภาพดิน ฟ้า อากาศ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการปลูกการแปรรูปมันสำปะหลัง ดังนั้น จึงมีการขยายพื้นที่การปลูกอย่างรวดเร็วไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งในปัจจุบันได้กลายเป็นแหล่งปลูกที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ

มันสำปะหลังโรงงาน หมายถึง มันสำปะหลังที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิต หรือขุดระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ของปีถัดไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขายผลผลิตให้กับ ลานมันเส้น โรงงานมันอัดเม็ด โรงงานแป้งมัน และโรงงานแปรรูปอื่น

พันธุ์มันสำปะหลัง หมายถึง มันสำปะหลังที่เกษตรกร เพาะปลูก ซึ่งปัจจุบันพันธุ์ที่เกษตรกรนิยมเพาะปลูก ได้แก่ พันธุ์ระยะยง ๕ พันธุ์ระยะยง ๗๒ พันธุ์ระยะยง ๙๐ พันธุ์เกษตรศาสตร์ ๕๐ พันธุ์ห้วยบง๖๐ เป็นต้น

ตารางที่ ๒.๒๕ ลักษณะของพันธุ์เกษตรศาสตร์๕๐

ลักษณะ	เกษตรศาสตร์๕๐
สียอดอ่อน	สีม่วง ไม่มีขน
สีก้านใบ	สีเขียวอมม่วง
ลักษณะแผ่นใบ	รูปร่างแบบใบหอก
ระดับการแตกกิ่ง	๐-๑
ความสูงของการแตกกิ่งแรก(ซม.)	๑๕๐
สีลำต้น	สีเขียวเงิน
สีเนื้อหัว	สีขาว
สีเปลือกหัว	สีน้ำตาลอ่อน
ลักษณะหัว	หัวมีขนาดสม่ำเสมอ
เปอร์เซ็นต์แบ่งในฤดูฝน (%)	๒๓
เปอร์เซ็นต์แบ่งในฤดูแล้ง (%)	๒๘
ผลผลิตหัวสด (ตัน/ไร่)	๔.๔
ลักษณะเด่น	ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี มีความงอกดีและเก็บรักษาได้นาน
ข้อจำกัด	ในบางท้องถิ่นจะแตกกิ่ง ทำให้ไม่สะดวกในการปฏิบัติดูแลรักษา

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ ๒๕๖๒

ตารางที่ ๒.๒๖ ลักษณะของพันธุ์ระยอง ๗๒

ลักษณะ	ระยอง๗๒
สียอดอ่อน	สีม่วง
สีก้านใบ	สีแดงเข้ม
ลักษณะแผ่นใบ	แบบใบหอก
ระดับการแตกกิ่ง	๐-๑
ความสูงของการแตกกิ่งแรก	๑๓๐-๑๔๐
สีลำต้น	สีเขียวเงิน
สีเนื้อหัว	สีขาว
สีเปลือกหัว	สีขาวนวล
ลักษณะหัว	หัวอ้วนและยาวกว่าพันธุ์ระยอง
เปอร์เซ็นต์แบ่งในฤดูฝน(%)	๒๐-๒๒
เปอร์เซ็นต์แบ่งในฤดูแล้ง(%)	๒๔
ผลผลิตหัวสด(ตัน/ไร่)	๕.๑
ลักษณะเด่น	ให้ผลผลิตหัวสดสูง ต้นพันธุ์คุณภาพดี ทนแล้ง
ข้อจำกัด	ปริมาณแบ่งต่ำเมื่อปลูกในภาคตะวันออก และค่อนข้างอ่อนแอต่อโรคใบไหม้

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ ๒๕๖๒

ตารางที่ ๒.๒๗ ลักษณะของพันธุ์ห้วยบง ๖๐

ลักษณะ	ห้วยบง
สียอดอ่อน	สีม่วงอ่อน
สีก้านใบ	สีเขียวอมม่วง
ลักษณะแผ่นใบ	ใบหอก
ระดับการแตกกิ่ง	๐-๑
ความสูงของการแตกกิ่งแรก	๙๐-๑๔๐
สีลำต้น	สีเขียวเงิน
สีเนื้อหัว	สีขาว
สีเปลือกหัว	สีน้ำตาลอ่อน
ลักษณะหัว	ยาวเรียว
เปอร์เซ็นต์แป้ง(%)	๒๕.๕
ผลผลิตหัวสด(ตัน/ไร่)	๕.๘
ลักษณะเด่น	มีผลผลิตและปริมาณแป้งสูง ด้านทานโรคใบจุดปานกลาง
ข้อจำกัด	ควรเก็บเมื่ออายุไม่น้อยกว่า ๑๐ เดือน
สียอดอ่อน	สีม่วงอ่อน

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ ๒๕๖๒

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกมันสำปะหลัง พื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน ๒๐๐ เมตร ไม่มีน้ำท่วมขังมีการระบายน้ำดีและถ่ายเทอากาศดี ดินร่วน ดินปนทราย หรือดินทราย ระดับหน้าดินลึกไม่น้อยกว่า ๓๐ เซนติเมตร มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง อินทรีย์วัตถุไม่ต่ำกว่า ๑ เปอร์เซ็นต์ ค่าความกรดต่างระหว่าง ๕.๕-๗.๕ อุณหภูมิที่เหมาะสม ๒๕-๓๗ องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนกระจายสม่ำเสมอ ๑,๐๐๐ - ๑,๕๐๐ มิลลิเมตรต่อปี

การใช้เทคโนโลยีการผลิต

๑. การเตรียมดิน ไถ ๒ ครั้ง ด้วยผาน ๓ และผานไถลึกประมาณ ๘-๑๒ นิ้วและยกร่องปลูก การเตรียมท่อนพันธุ์มันสำปะหลังมันสำปะหลังเป็นพืชที่ขยายด้วยลำต้น โดยอายุที่เหมาะสมของท่อนพันธุ์ที่เหมาะสมอยู่ในช่วง ๘-๑๒ เดือน ขนาดความยาวท่อนพันธุ์ ประมาณ ๒๐-๒๕ เซนติเมตร มีจำนวนตาประมาณ ๑๐ ตา ขึ้นไปต่อ ๑ ท่อนพันธุ์ ระยะปลูกประมาณ ๑๐๐-๑๐๐ เซนติเมตร

๒. ใช้พันธุ์มันสำปะหลังเกษตรศาสตร์ ๕๐ และห้วยบง ๖๐

๓. ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือสูตร ๑๖-๘-๑๖ ในอัตรา ๕๐ กิโลกรัม/ไร่ แบ่งใส่ ๒ ครั้งๆเท่าๆ กัน ในครั้งแรกใส่หลังจากปลูกมันสำปะหลังไปแล้ว ๑ เดือน ครั้งที่ ๒ ใส่เมื่อมันสำปะหลังมีอายุ ๓ เดือน

๔. แผลงศัตรูพืชเพลี้ยแป้งสีชมพูในพื้นที่ แต่ยังคงควบคุมได้โดยใช้สารชีวภัณฑ์

๕. การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร การไถครั้งแรกโดยรถไถขนาดกลางผาน ๓ และครั้งที่ ๒ คือไถแล้วทำการยกร่องก่อนปลูก การเก็บเกี่ยวโดยใช้รถไถขนาดกลาง

๖. การเก็บเกี่ยวผลผลิต เก็บเกี่ยวด้วยแรงงานคน รถไถ เก็บเกี่ยวตลอดทั้งปีโดยขายหัวสด

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเนินสง่า มีการปลูกมันสำปะหลัง ดังนี้

ตารางที่ ๒.๒๘ ตารางแสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรอำเภอเนินสง่า

รายการ	เดือน											
	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
๑. การเตรียมดิน	↔											↔
๒. ปลูก		↔										
๓. กำจัดวัชพืช				↔			↔					
๔. ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๑			↔									
๕. ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๒						↔						
๖. เก็บเกี่ยวผลผลิต										↔		

๕) ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต/ไร่/ปี ประกอบด้วยค่าเตรียมดิน ค่าจ้างปลูก ค่าบำรุงรักษา ค่าปุ๋ย ค่าพันธุ์ อื่นๆ

ตารางที่ ๒.๒๙ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง/ไร่/ปี

ต้นทุนการผลิต	เงิน(บาท)
๑. ค่าเตรียมดิน	๔๐๐
๒. ค่าปลูก	๓๐๐
๓. ค่าบำรุงรักษา	๕๕๐
๔. ค่าปุ๋ย	๘๐๐
๕. ค่าสารเคมี	๒๕๐
๖. ค่าพันธุ์	๕๐๐
๗. ค่าเก็บเกี่ยว	๓๐๐
๘. อื่นๆ (ขนส่ง, น้ำมันเชื้อเพลิง)	๕๐๐
ค่าใช้จ่ายรวม	๓,๖๐๐
ต้นทุนการผลิต (บาท/กก.)	๑.๐๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ๒๕๖๖

๖) สถานการณ์การตลาด

การตลาดในปัจจุบันพบว่ามันสำปะหลังในเขตอำเภอเนินสง่า ไม่มีแหล่งรับซื้อที่อยู่ในพื้นที่ แต่มีแหล่งรับซื้อที่อยู่อำเภอข้างเคียง คืออำเภอจัตุรัส ซึ่งพบว่าแหล่งรับซื้อที่มีปริมาณการรับซื้อที่สูง ซึ่งไม่กระทบกับการจำหน่ายของเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอเนินสง่า แต่ปัญหาที่สำคัญคือเรื่องราคาราคาผลผลิตที่ตกต่ำ โดยราคารับซื้ออยู่ที่ประมาณ ๒.๑ บาทต่อกิโลกรัม และแนวโน้มเรื่องราคาราคาผลผลิตจะยังไม่ดีขึ้นในอีกหลายปีข้างหน้า

(๑) แหล่งรับซื้อ/โรงงานแปรรูป

จุดรับซื้อน้ำมันสำปะหลัง/โรงงานที่มีความสำคัญในอำเภอนีนสง่าไม่มี แต่มีโรงงานที่เป็นจุดรับซื้อในอำเภอยางชุมน้อย ๑ จุด คือ บริษัท ชัยภูมิสตาร์ช ตั้งอยู่ที่ ตำบลละหาน อำเภोजัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ตารางที่ ๒.๓๐ แสดงจุดรับซื้อน้ำมันสำปะหลัง

ที่	ชื่อโรงงาน/แหล่งรับซื้อ	ที่อยู่	จุดพิกัด		ปริมาณการรับซื้อ ตัน/ปี	ราคา รับซื้อ (บาท)	ช่วงเวลา รับซื้อ
			X	Y			
๑	บริษัท ชัยภูมิสตาร์ช	ต.ละหาน อ. จัตุรัส	๘๒๐๑๘๔	๑๗๓๕๔๓๑	๔๓๘,๐๐๐	๓.๐๐	ตลอดปี

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิ

(๓) เกษตรกรต้นแบบ

นายสากล งามหมู่ อยู่บ้านเลขที่ ๗๙ หมู่ที่ ๔ ต.หนองฉิม อ.นีนสง่า จ.ชัยภูมิ มีความชำนาญด้าน

๑. การจัดการผลิตมันสำปะหลัง
๒. การปลูกมันสำปะหลังระบบน้ำหยด

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า อ้อยโรงงาน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

จากข้อมูลการปลูกอ้อยโรงงานอำเภอนีนสง่า จึงได้ถูกกำหนดให้จัดเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน แบ่งความเหมาะสมออกเป็น ๔ ระดับ คือ S๑ เหมาะสมมาก S๒ เหมาะสมปานกลาง S๓เหมาะสมน้อย N ไม่เหมาะสม

อ้อยโรงงาน มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๖๗, ๒๖๑ ไร่ เป็นพื้นที่อยู่ในเขต Zoning S๒ จำนวน ๙๒,๙๔๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๕๗ พื้นที่ S๓ จำนวน ๒๑,๙๑๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑๐ พื้นที่ในเขต N จำนวน ๕๒,๔๐๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓๓

ตารางที่ ๒.๓๑ แสดงจำนวนพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงานของอำเภอนีนสง่า

ตำบล	S๒	S๓	N	พื้นที่รวม (ไร่)
กะหาด	๒๑,๘๑๘	๓๖๕	๒๒,๒๖๔	๔๔,๔๔๗
ตาเนิน	๑๙,๕๓๙	๒,๘๐๖	๙,๖๖๘	๓๒,๐๑๓
รังงาม	๑๖,๕๘๒	๑๘,๒๔๐	๕,๖๖๘	๔๐,๔๙๐
หนองฉิม	๓๕,๐๐๔	๕๐๔	๑๔,๘๐๓	๕๐,๓๑๑
พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	๙๒,๙๔๓	๒๑,๙๑๕	๕๒,๔๐๓	๑๖๗,๒๖๑

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๖๖

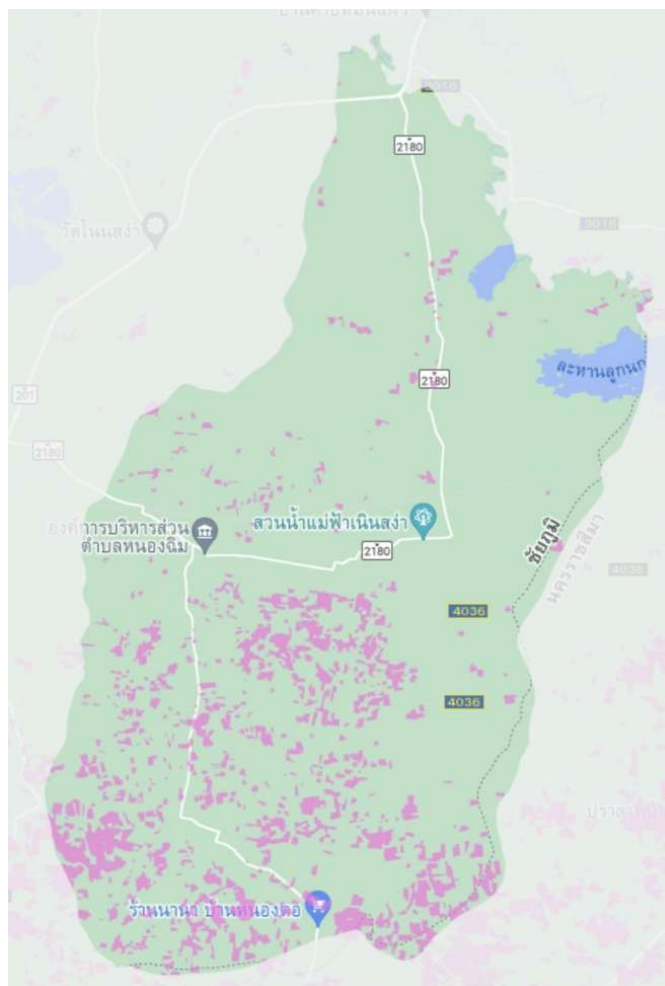
(๒) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน

สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของอ้อยโรงงานอำเภอเนินสง่า มีจำนวนพื้นที่ ๕,๗๗๒ ไร่ โดยตำบลกะฮาด มีพื้นที่ปลูก ๒๗๗ ไร่ ตำบลตาเนิน มีพื้นที่ปลูก ๑,๔๘๓ ไร่ ตำบลรังงาม มีพื้นที่ปลูก ๑,๐๕๒ ไร่ ตำบลหนองฉิม มีพื้นที่ปลูก ๒,๙๖๐ ไร่

ตารางที่ ๒.๓๒ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานอำเภอเนินสง่า

ตำบล	พื้นที่(ไร่)
หนองฉิม	๒,๙๖๐
ตาเนิน	๑,๔๘๓
กะฮาด	๒๗๗
รังงาม	๑,๐๕๒
พื้นที่ปลูกทั้งหมด	๕,๗๗๒

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๖๖

ภาพที่ ๒.๒๔ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land used) สำหรับอ้อยโรงงาน

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

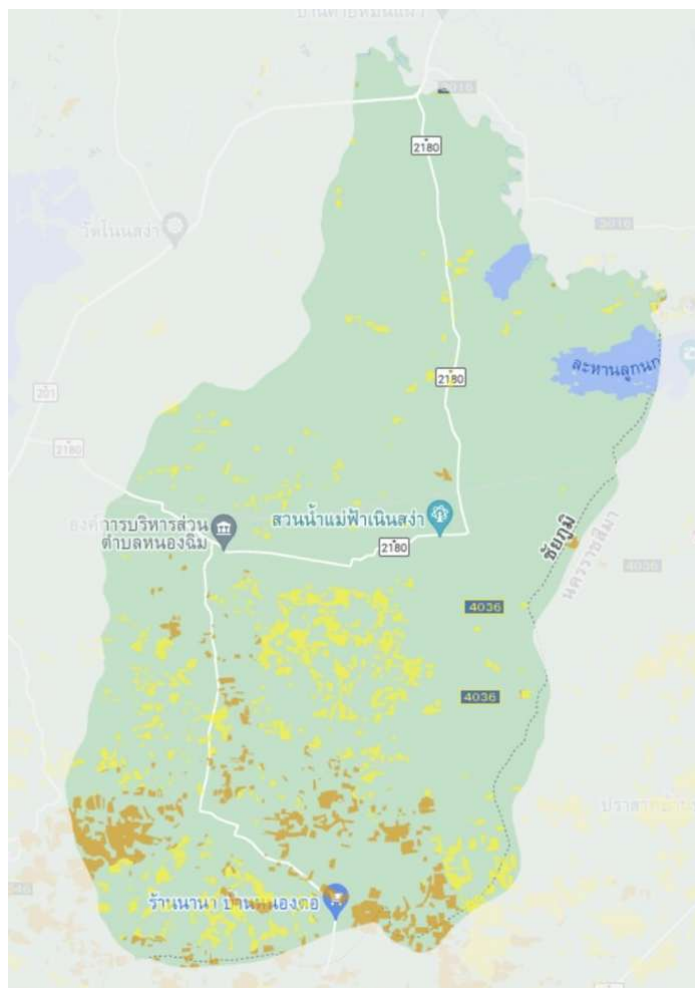
(๓) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม

จากการซ้อนทับแผนที่ความเหมาะสม(Zoning) และสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land used) สำหรับอ้อยโรงงาน สรุปได้ดังนี้ พื้นที่เหมาะสม S๒ มีพื้นที่ ๙,๘๘๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๑๘ ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่เหมาะสม S๓ มีพื้นที่ ๖,๒๗๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘๒ ของพื้นที่ทั้งหมด

ตารางที่ ๒.๓๓ แสดงพื้นที่ซ้อนทับระหว่างเขตความเหมาะสม(Zoning)กับพื้นที่ปลูกอ้อยจริง

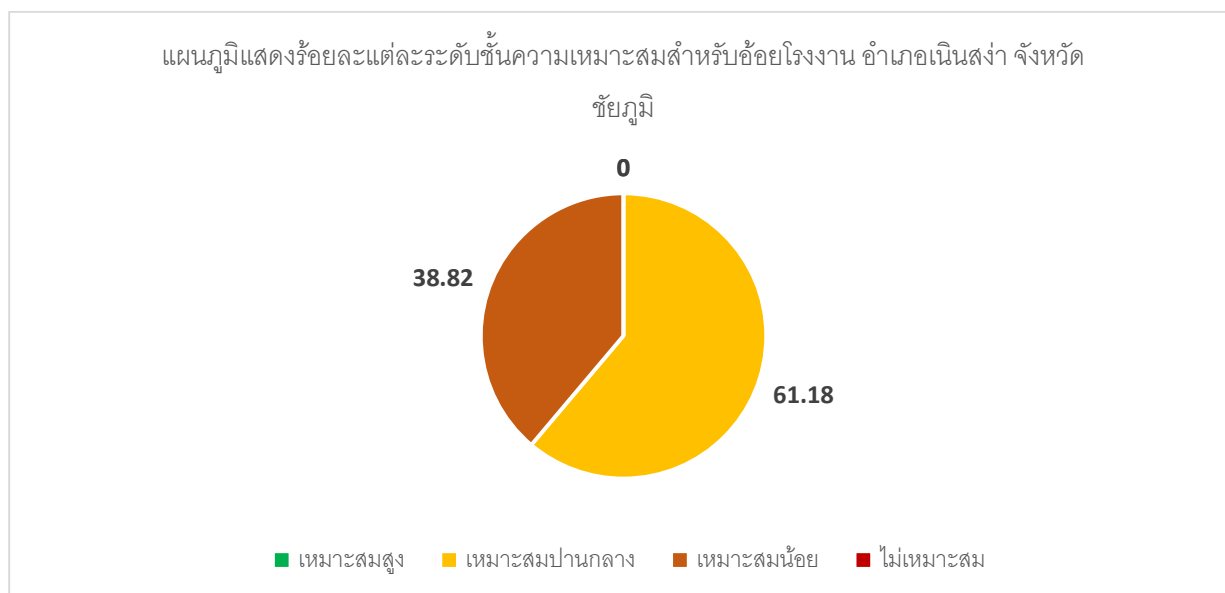
ตำบล	S๒	S๓	พื้นที่(ไร่)
กะหาด	๖๑๔	๕๐	๖๖๔
ตาเนิน	๑๓๗๙	๑๕๓	๑,๕๓๒
รังงาม	๓๕๘๐	๕๖๒๙	๙,๒๐๙
หนองนิม	๔๓๑๒	๔๔๐	๔,๗๕๒
พื้นที่ปลูกทั้งหมด(ไร่)	๙,๘๘๕	๖,๒๗๒	๑๖,๑๕๗

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

ภาพที่ ๒.๒๕ แสดงพื้นที่ซ้อนทับระหว่างเขตความเหมาะสม(Zoning)และสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน(Land used) สำหรับอ้อยโรงงาน

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

รูปภาพที่ ๒.๒๖ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเนินสง่า
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๖

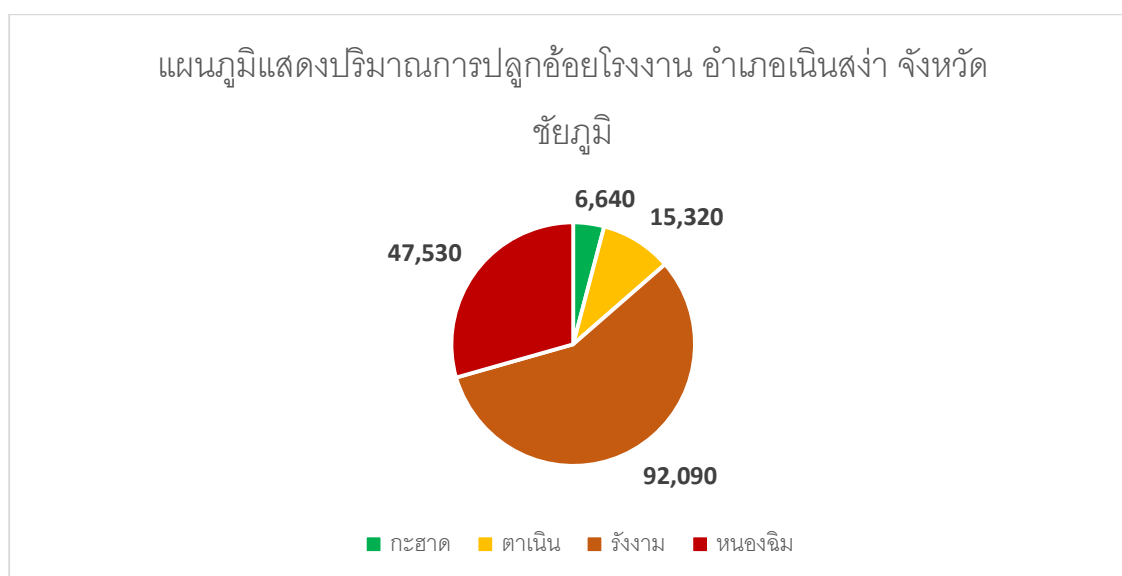
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอเนินสง่ามีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ๔,๕๘๐ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๑๐ ตัน/ไร่ ผลผลิตรวม ๔๕,๘๐๐ ตัน /ปี เก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเมษายนของทุกปี

ตารางที่ ๒.๓๓ แสดงปริมาณผลผลิตอ้อยโรงงานอำเภอเนินสง่า

ตำบล	พื้นที่ (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (ตัน/ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)
หนองฉิม	๒,๙๖๐	๑๐	๒๙,๖๐๐
ตาเนิน	๑,๔๘๓	๑๐	๑๔,๘๓๐
กะฮาด	๒๗๗	๑๐	๒,๗๗๐
วังงาม	๑,๐๕๒	๑๐	๑๐,๕๒๐
รวม	๕,๗๗๒	๑๐	๕๗,๗๒๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า ๒๕๖๖

รูปภาพที่ ๒.๒๗ แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๖

๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต

การเลือกทำเลพื้นที่ปลูก

๑. ควรเลือกที่ดิน น้ำไม่ขัง ดินร่วนซุย มีความอุดมสมบูรณ์ดี หน้าดินลึกอย่างน้อย ๒๐ นิ้ว pH ๕-๗.๗ แสงแดดจัด
๒. ควรปรับระดับพื้นที่และแบ่งแปลงปลูกอ้อย เพื่อความสะดวกในการใช้เครื่องจักรในการเตรียมดินปลูก และเก็บเกี่ยว ตลอดจนการระบายน้ำ

๓. การไถ ควรไถอย่างน้อย ๒ ครั้ง หรือมากกว่า ความลึกอย่างน้อย ๒๐ นิ้ว หรือ มากกว่าเพราะอ้อยมีระบบรากยาวประมาณ ๒-๓ เมตร และทำร่องปลูก

การเตรียมท่อนพันธุ์

ปัจจุบันพันธุ์อ้อยมีหลายพันธุ์ ควรเลือกพันธุ์ที่มีลักษณะการเจริญเติบโตดี ให้ผลผลิตสูงและความหวานสูงด้วย โดยพิจารณาจากสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

๑. พันธุ์อ้อยมีความสมบูรณ์ตรงตามพันธุ์ อายุประมาณ ๘-๑๐ เดือน ควรเป็นอ้อยปลูกใหม่ มีการเจริญเติบโตดี ปราศจากโรคและแมลง

๒. ท่ออ้อยต้องสมบูรณ์ควรมีกาบใบหุ้มเพื่อป้องกันการชำรุดของตาและเมื่อจะปลูกจึงค่อยลอกออก

๓. ขนาดท่อนพันธุ์ที่ใช้ปลูกควรมีตา ๒-๓ ตา หรือจะวางทั้งลำก็ได้

วิธีการปลูก

๑. ปลูกด้วยแรงคน คือหลังจากเตรียมดินยกร่อง ระยะระหว่างร่อง ๑-๑.๕ เมตร แล้ว นำท่อนพันธุ์มาวางแบบเรียงเดียวหรือคู่ ปัจจุบันเกษตรกรนิยมปลูกโดยวางอ้อยทั้งลำเหลื่อมกันลงในร่อง เสร็จแล้วกลบดินให้หนาประมาณ ๓-๕ เซนติเมตร ถ้าปลูกปลายฤดูฝนควรกลบดินให้หนาเป็น ๒ เท่าของการปลูกต้นฤดูฝน

๒. การปลูกอ้อยโดยใช้เครื่องปลูก จะช่วยประหยัดแรงงานและเวลา เพราะจะใช้แรงงานเพียง ๓ คนเท่านั้น คือ คนขับ คนป้อนพันธุ์อ้อย และคนเตรียมอุปกรณ์อย่างอื่นถ้าเป็นเครื่องปลูกแถวเดียว แต่ถ้าเป็นเครื่องปลูกแบบ ๒ แถว ก็ต้องเพิ่มคนขึ้นอีก ๑ คน โดยจะรวมแรงงานตั้งแต่ยกร่อง สับท่อนพันธุ์ ใส่ปุ๋ย และกลบร่อง มารวมในครั้งเดียว ซึ่งเกษตรกรสามารถปลูกอ้อยได้วันละ ๘-๑๐ ไร่ แต่จะต้องมีการปรับระดับพื้นที่และเตรียมดินเป็นอย่างดีด้วย

การใส่ปุ๋ยอ้อย เป็นสิ่งจำเป็น ควรมีการใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสดร่วมกับปุ๋ยเคมี เพื่อปรับสภาพทางกายภาพของดิน ปริมาณปุ๋ยที่ใส่ควรดูตามสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการเจริญเติบโตของอ้อย ถ้ามีการวิเคราะห์ดินด้วยก็ดี ปุ๋ยเคมีที่ใส่ควรมีธาตุอาหารครบทั้ง ๓ อย่าง คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโปตัสเซียม (เอ็น พี เค) ควรแบ่งใส่ ๒ ครั้ง คือ

๑. ใส่ปุ๋ยรองพื้น ใส่ก่อนปลูกหรือพร้อมปลูก ใช้ปุ๋ยที่มีธาตุอาหาร เอ็น พี เค ทั้ง ๓ ตัว เช่น ๑๕-๑๕-๑๕, ๑๖-๑๖-๑๖ หรือ ๑๒-๑๐-๑๘ อัตรา ๕๐-๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่

๒. ใส่ปุ๋ยแต่งหน้า อ้อยอายุไม่เกิน ๓ - ๔ เดือน ควรเป็นปุ๋ยไนโตรเจนอย่างเดียว เช่น ๒๑-๐-๐ อัตรา ๕๐ กิโลกรัม/ไร่

การตัดและขนส่งอ้อย เกษตรกรจะต้องปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลตอบแทนสูงสุด ซึ่งเกษตรกรจะต้องรู้ว่ อ้อยของตัวเองแก่หรือยัง โดยดูจากอายุ ปริมาณ น้ำตาลในต้นอ้อย และวางแผนการตัดอ้อยร่วมกับโรงงาน ควรตัดอ้อยให้ชิดดิน เพื่อให้เกิดลำต้นใหม่จากใต้ดิน ซึ่งจะแข็งแรงกว่าต้นที่เกิดจากตาบนดิน ๓๒

การบำรุงต่ออ้อย

๑. ทำการตัดแต่งต่ออ้อยหลังจากตัดท่อนที่ หรือเสร็จภายใน ๑๕ วัน ถ้าตัดอ้อยชิดดิน ก็ไม่ต้องตัดแต่งต่ออ้อย ทำให้ประหยัดเงินและเวลา

๒. ใช้พรวนเอนกประสงค์ ๑-๒ ครั้ง ระหว่างแถวอ้อยเพื่อตัดและคลุกใบ หรือใช้คราดคราดใบอ้อยจาก ๓ แถวมารวมไว้แถวเดียว เพื่อพรวนดินได้สะดวก

๓. ใช้รีปเปอร์หรือไถสั้วลงระหว่างแถวอ้อย เพื่อระเบิดดินดาน ต้องระมัดระวังในเรื่องความชื้นในดินด้วย

๔. การใส่ปุ๋ย ควรใส่มากกว่าอ้อยปลูก ใช้สูตรเช่นเดียวกับอ้อยปลูก

๕. ในแปลงที่ไม่เผาใบอ้อยและตัดอ้อยชิดดิน ก็จะไม่ค่อยทิ้งไว้ตามธรรมชาติ และเริ่มคายหญ้าใส่ปุ๋ยเมื่อเข้าฤดูฝน

๖. การไว้ต่ออ้อยได้นานแค่ไหนขึ้นกับหลุมตายของอ้อยว่ามีมากน้อยเพียงใด ถ้ามีหลุมตายมาก ก็ควรปลูกใหม่

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเนินสง่า มีการปลูกอ้อยโรงงาน ดังนี้
ตารางที่ ๒.๓๕ ตารางแสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกรอำเภอเนินสง่า

รายการ	เดือน											
	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
๑. การเตรียมดิน		↔										
๒. ปลูก			↔									
๓. กำจัดวัชพืช				↔↔↔								
๔. ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๑			↔									
๕. ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๒							↔					
๖. เก็บเกี่ยวผลผลิต	↔											↔

๕) ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต/ไร่/ปี ประกอบด้วยค่าเตรียมดิน ค่าท่อนพันธุ์(ปลูกใหม่) ค่าจ้างปลูก ค่าปุ๋ยเคมี ค่า
ดูแลรักษา ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต และค่าใช้จ่ายอื่น
ตารางที่ ๒.๓๖ แสดงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน/ไร่/ปี

ต้นทุนการผลิต	เงิน(บาท)
๑. ค่าเตรียมดิน	๖๖๐
๒. ค่าจ้าง	๖๐๐
๓. ค่าพันธุ์	๑,๖๐๐
๔. ค่าเช่าที่ดิน	๑,๕๐๐
๕. ค่าปุ๋ยเคมี	๑,๒๐๐
๖. ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต	๒,๐๐๐
๗. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	๑,๐๐๐
ค่าใช้จ่ายรวม	๘,๕๖๐
ต้นทุนการผลิต (บาท/ตัน)	๘๕๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ๒๕๖๖

๖) สถานการณ์การตลาด

จุดรับซื้อที่มีความสำคัญในอำเภอเนินสง่าไม่มี แหล่งรับซื้อที่ใกล้ที่สุดคือ โรงงานน้ำตาลราชสีมา
อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา มีปริมาณการรับซื้อ ๒,๗๐๐,๐๐๐ ตัน/ปี

ตารางที่ ๒.๓๗ แสดงข้อมูลจุดรับซื้ออ้อยโรงงาน

ที่	ชื่อโรงงาน/แหล่งรับซื้อ	ที่ตั้ง	พิกัด		ปริมาณการรับซื้อ ตัน/ปี	ราคารับซื้อ (บาท/ตัน)	ช่วงเวลารับซื้อ
			X	Y			
๑	โรงงานน้ำตาลราชสีมา	ต.แก้งสนามนาง อ.แก้งสนามนาง จ.นครราชสีมา	๒๐๙๕๕๑	๑๗๔๑๔๑๙	๒,๗๐๐,๐๐๐	๑๐๐๐	ธ.ค.-เม.ย.

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ๒๕๖๖

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

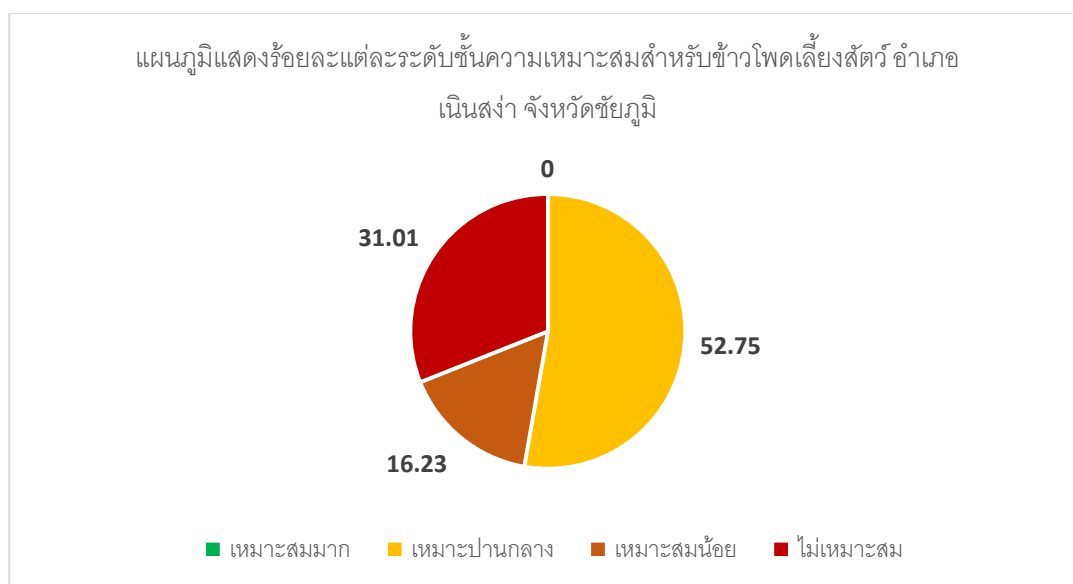
จากข้อมูลการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อำเภอเนินสง่า จึงได้ถูกกำหนดให้จัดทำเขตความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แบ่งความเหมาะสมเป็น ๔ ระดับ คือ S๑ เหมาะสมมาก S๒ เหมาะสมปานกลาง S๓ เหมาะสมน้อย N ไม่เหมาะสม

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีพื้นที่จัดความเหมาะสมทั้งหมด ๑๖๓,๖๗๐ ไร่ เป็นพื้นที่ Zoning S๒ มีจำนวน ๘๖,๓๔๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๗๕ เป็นพื้นที่ Zoning S๓ มีจำนวน ๒๖,๕๖๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒๓ พื้นที่อยู่ในเขต Zoning N มีจำนวน ๕๐,๗๖๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๑

ตารางที่ ๒.๓๘ แสดงจำนวนพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของอำเภอเนินสง่า

ตำบล	S๒	S๓	N	พื้นที่รวม (ไร่)
กะหาด	๒๑,๒๘๓	๗๕๐	๑๙,๐๗๓	๔๑,๑๐๖
ตาเนิน	๑๖,๗๓๖	๕,๕๑๖	๙,๕๐๕	๓๑,๗๕๗
รังงาม	๑๕,๔๒๔	๑๘,๑๒๗	๖,๙๓๙	๔๐,๔๙๐
หนองนิม	๓๒,๘๙๖	๒,๑๗๓	๑๕,๒๔๘	๕๐,๓๑๗
พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	๘๖,๓๔๐	๒๖,๕๖๘	๕๐,๗๖๒	๑๖๓,๖๗๐

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๖๖

รูปภาพที่ ๒.๒๘ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๖

(๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีจำนวนพื้นที่ ๙๙๓ ไร่

ตารางที่ ๒.๓๙ พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อำเภอเนินสง่า

ตำบล	พื้นที่(ไร่)
วังงาม	๙๐
กะหาด	๐
ตาเนิน	๔๐๗
หนองฉิม	๔๙๖
พื้นที่รวม (ไร่)	๙๙๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า ๒๕๖๖

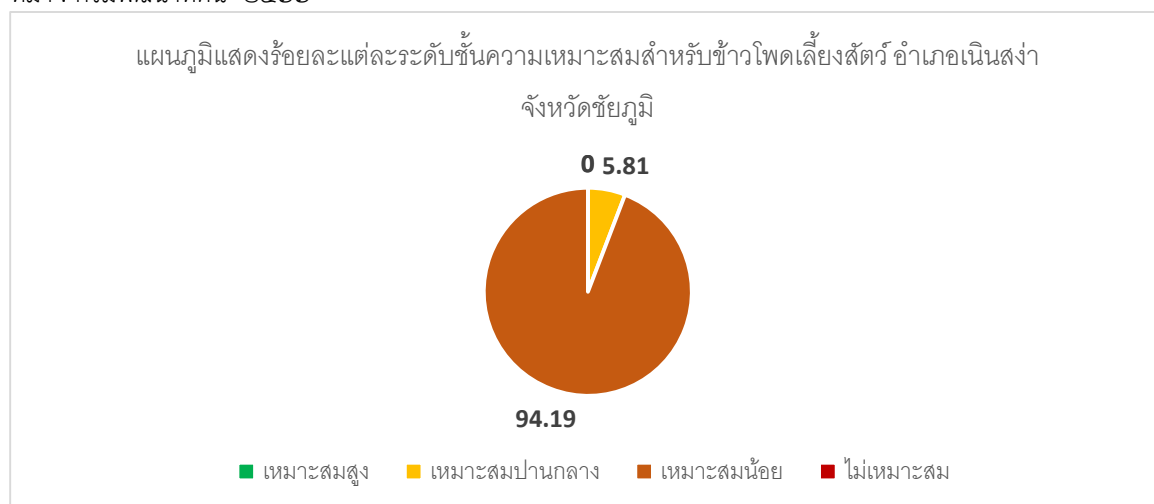
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม

จากการซ้อนทับแผนที่เขตความเหมาะสม(Zoning) และการใช้ประโยชน์ที่ดิน(Land used) สรุปได้ดังนี้ พื้นที่เหมาะสม S๒ มีพื้นที่ ๕ ไร่ คิดเป็น ๕.๘๑ % พื้นที่เหมาะสม S๓ มีพื้นที่ ๘๖ ไร่ คิดเป็น ๘๔.๑๙ % ของพื้นที่ทั้งหมด

ตารางที่ ๒.๔๐ แสดงพื้นที่ซ้อนทับระหว่างเขตความเหมาะสม(Zoning)กับพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จริง

ตำบล	S๒	S๓	พื้นที่(ไร่)
วังงาม	๕	๔๔	๔๙
หนองฉิม	๐	๓๗	๓๗
พื้นที่ทั้งหมด(ไร่)	๕	๘๑	๘๖

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๖๖

รูปภาพที่ ๒.๒๙ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเนินสง่า

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๖

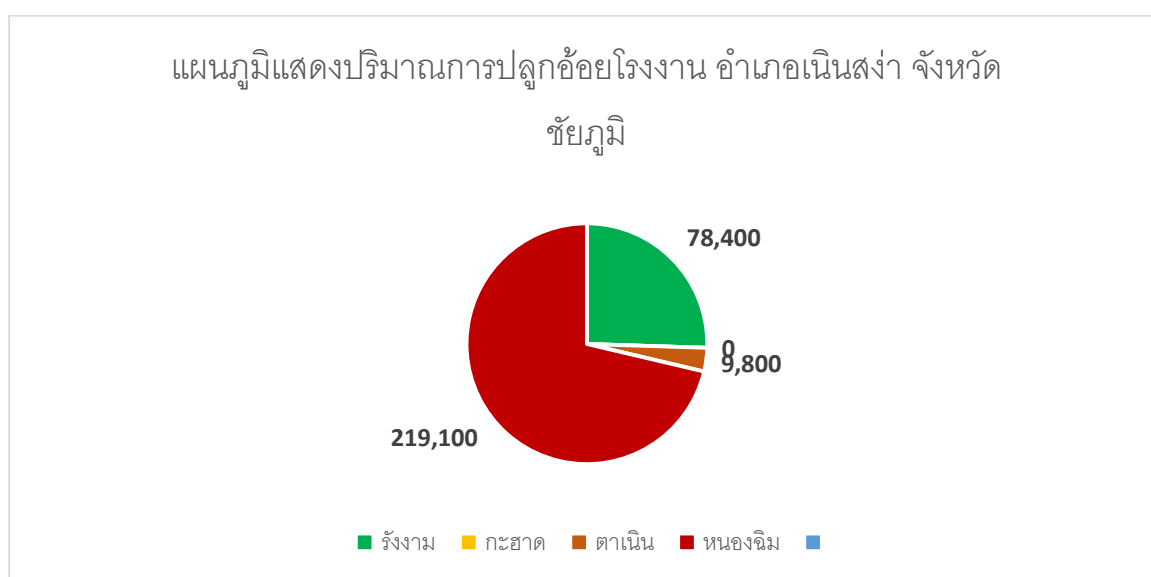
๒) ปริมาณการผลิต

พื้นที่ปลูก พื้นที่ปลูกข้าวโพด จำนวน ๙๙๓ ไร่ มีผลผลิตเฉลี่ย ๖๙๕.๑๐ ตัน/ปี ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๗๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ปลูกต้นฤดูฝนหนึ่ง ปีละ ๑ ครั้ง ช่วงเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม

ตารางที่ ๒.๔๑ แสดงผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รวมอำเภอเนินสง่า

ตำบล	พื้นที่ (ไร่)	ผลผลิต/ไร่ (กิโลกรัม)	ผลผลิตรวม (ตัน)
วังงาม	๙๐	๗๐๐	๖๓.๐๐
กะฮาด	๐	๗๐๐	๐
ตาเนิน	๔๐๗	๗๐๐	๒๘๔.๙๐
หนองฉิม	๔๙๖	๗๐๐	๓๔๗.๒๐
รวม	๙๙๓	๗๐๐	๖๙๕.๑๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ๒๕๖๖

รูปภาพที่ ๒.๓๐ แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๖

๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต

๑. การเตรียมดิน การไถพรวนควรไถอย่างน้อย ๒ ครั้ง ไถตะและ ไถแปรให้ดินแตกละเอียด

การปลูกและระยะปลูก ส่วนใหญ่ใช้เครื่องปลูก ใช้ระยะห่างระหว่างแถว ๗๕ ซม. ระยะระหว่างหลุมประมาณ ๒๐-๒๕ ซม. โดยปริมาณเมล็ดที่ใช้จะประมาณ ๓-๓.๕ กก./ไร่ และ จะมีจำนวนต้นข้าวโพด/ไร่ ประมาณ ๘,๕๓๓-๑๐,๖๐๐ ต้นต่อไร่ หยอดเมล็ดข้าวโพดให้ลึก ๒.๕-๓ นิ้ว

๒. การใช้พันธุ์ เมล็ดพันธุ์ CP, Syngenta, Monsanto, Pasific

๓. การจัดการปุ๋ย แบ่งได้ ๒ ครั้ง ปุ๋ยรองพื้น ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ ในปริมาณ ๒๐ กิโลกรัม/ไร่ ครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยยูเรีย เมื่อข้าวโพดมีอายุ ๒๕-๓๐ วัน โดยใช้ปุ๋ยยูเรีย (๔๖-๐-๐) ในปริมาณ ๒๐-๒๕ กิโลกรัม/ไร่

๔. การจัดการดิน ไถกลบตอซังข้าวโพดหลังการเก็บเกี่ยว

๕. การใช้สารเคมี สารกำจัดวัชพืช อาหาราซีน ๘๐และ อะลาคลอร์ ใช้ทันทีหลังปลูกข้าวโพดหรือพ่นกำจัดวัชพืชหลังข้าวโพดและวัชพืชออก ในอัตรา ๓๗๕-๗๕๐ กรัม ผสมน้ำ ๖๐-๘๐ ลิตร/ไร่ ผสม อะลาคลอร์ ๕๐๐-๗๕๐ ซีซี ผสมน้ำ ๖๐-๘๐ ลิตร พ่นในพื้นที่ ๑ ไร่ สารเคมีฉีดพ่นป้องกันโรคราน้ำค้าง แมนโคเซบ (Mancozeb) อัตรา ๓๐-๔๐ กรัมผสมน้ำ ๒๐ ลิตร

๖. การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร การไถตะ และไถโดยใช้รถไถนาเดินตาม ,เก็บเกี่ยว ใช้ รถเกี่ยวนาข้าวโพด

๗. การเก็บเกี่ยวผลผลิต แรงงานคนและรถเกี่ยวนาข้าวโพดขายทั้งฝักและกะเทาะเมล็ด

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเนินสง่า มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๔๒ ตารางแสดงปฏิทินการเพาะปลูกปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอำเภอเนินสง่า

รายการ	เดือน											
	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
๑. การเตรียมดิน					↔							
๒. ปลูก						↔						
๓. กำจัดวัชพืช								↔				
๔. ใส่ปุ๋ย							↔					
๕. เก็บเกี่ยวผลผลิต										↔		

๕) ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต/ไร่/ปี ประกอบด้วย ค่าเตรียมดิน ค่าจ้างปลูก ค่าบำรุงรักษา ค่าปุ๋ยค่าพันธุ์ อื่นๆ

ตารางที่ ๒.๔๓ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์/ไร่/ปี

ต้นทุนการผลิต	เงิน (บาท)
๑. ค่าเตรียมดิน	๖๐๐
๒. ค่าจ้าง (ปลูก,เก็บเกี่ยว)	๘๕๐
๓. ค่าบำรุงรักษา	๔๐๐
๔. ค่าปุ๋ย	๑,๓๖๕
๕. ค่าพันธุ์	๔๕๐
๖. อื่นๆ (ขนส่ง,น้ำมันเชื้อเพลิง)	๑๕๐
ค่าใช้จ่ายรวม	๓,๘๑๕
ต้นทุนการผลิต (บาท/กก.)	๕.๔๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ๒๕๖๖

๖) สถานการณ์การตลาด

สถานการณ์การตลาดเกี่ยวกับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในปัจจุบันพบว่าในตลาดมีความต้องการสูง เพื่อนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ซึ่งปัจจุบันพบว่าพื้นที่

(๑) แหล่งรับซื้อ/โรงงาน

การตลาดในปัจจุบันพบว่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จดรับซื้อในเขตอำเภอเนินสง่าไม่มี แต่มีจุดรับซื้อในเขตอำเภอใกล้เคียงคืออำเภอจัตุรัส โดยจุดรับซื้อจำนวน ๒ แห่ง คือ ลานตุ้กตาและลานไทยพีชผล มีปริมาณการรับซื้อรวม ๗๘,๐๐๐ ตัน/ปี

ตารางที่ ๒.๔๔ แสดงข้อมูลจุดรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ที่	ชื่อโรงงาน/ แหล่งรับซื้อ	ที่ตั้ง	พิกัด		ปริมาณการรับซื้อ ตัน/ปี	ราคารับซื้อ (บาท)	ช่วงเวลารับซื้อ
			X	Y			
๑	ลานตุ้กตา	ต.หนองบัวโคก	๘๐๔๓๒๓	๑๗๐๕๕๕๙	๓๐,๐๐๐	๑๒.๔๐	ตลอดปี
๒	ลานไทยพีชผล	ต.หนองบัวโคก	๘๐๔๓๑๖	๑๗๐๕๒๕๐	๔๘,๐๐๐	๑๒.๔๐	ตลอดปี
รวม					๗๘,๐๐๐		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ๒๕๖๖

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๔๒ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ๑. การใช้สารเคมีในการทำเกษตรอ้อย ๒. ภัยธรรมชาติสาหัสหลัง ๓. ช่องทางการจำหน่าย ๔. การเผาตอซังและอ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑. มีการระบาดของศัตรูพืชสูง เนื่องจากเกษตรกรปลูกพืชชนิดเดิม อย่างต่อเนื่องยปี (แล้ง) ๒. เกษตรกรไม่ตระหนักถึงการปลูกพืช โดยปลอดสารเคมี ๓. มีฝนตกอย่างต่อเนื่องจนน้ำท่วมพื้นที่ การเกษตร ทำให้ผลผลิตทางการเกษตร เสียหายต้น ๔. เกษตรกรไม่มีการวางแผนเพื่อรับมือ และยอมรับสภาพที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ๕. เกษตรเผาตอซังและอ้อย โดยทำให้ เกิดมลพิษทางอากาศในปริมาณสูง ๖. ช่องทางจำหน่ายน้อย เนื่องจากมี การค้าขายแค่ในระดับชุมชน	๑. การปลูกฝังให้เกษตรกร ลดการใช้สารเคมีให้กับการกำจัดศัตรูพืช และให้เน้นการใช้ ชีวภัณฑ์หรือวิถีทางธรรมชาติในการกำจัด เพื่อให้ผลผลิตไม่มีสารเคมีตกค้าง และ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๒. การให้ความรู้ในการคาดการณ์ฤดูกาลที่เกิดภัยธรรมชาติ และปรับเปลี่ยน แนวทางให้การทำเกษตรแต่ละชนิด เช่น กำหนดการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังก่อน เกิดภัยธรรมชาติประมาณ ๑ เดือน โดยติดตามจากสถานการณ์จากกรม อุตุนิยมวิทยา หรือส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพันธุ์ข้าวอายุสั้น เพื่อสามารถเก็บเกี่ยวได้ ก่อนเกิดภัยธรรมชาติ เป็นต้น ๓. การสร้างแรงจูงใจในการหยุดเผา เพื่อให้ลดการสร้างมลพิษทางอากาศ ๔. ส่งเสริมให้เกษตรกรสร้างจุดเด่นของผลผลิตที่สามารถหาซื้อได้แค่ในพื้นที่ เพื่อ ดึงดูดกลุ่มลูกค้าให้เข้ามาซื้อ ๕. เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย เช่น การรับส่งผลผลิตทางการเกษตรถึงที่ การ เข้าถึงตลาดประมูผลผลิต เป็นต้น	ทุกตำบลในอำเภอเนินสง่า ส่วนใหญ่ในตำบลกะหาดและ ตำบล หนองฉิม	เร่งด่วนมากที่สุด
ด้านเกษตรกรและองค์กร เกษตรกร		๑. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร รุ่นเก่า	ทุกตำบลในอำเภอเนินสง่า	เร่งด่วนกลาง

๑. กลุ่มเกษตรกรไม่เข้มแข็ง ๒. ขาดแหล่งเงินทุน ๓. เกษตรกรขาดความเข้าใจ	๑. การรวมกลุ่มไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน และมีการแย่งผลประโยชน์กันเองในกลุ่ม ๒. เกษตรกรรวมกลุ่มกันเพื่อการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างเดียว โดยไม่ดำเนินการต่อ ๓. กลุ่มเกษตรกรไม่สามารถหาเงินทุนมาไว้ใช้ได้ ๔. เกษตรกรมีความรู้จากการทำเกษตรเท่านั้น ทำให้เกษตรกรไม่เข้าใจในบางเรื่องเกี่ยวกับการเกษตร จนทำให้โดนมีฉ้อโกงหลอกขายผลิตภัณฑ์สำหรับการทำเกษตรของปลอม	๒. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการ๑๑. ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และช่วยเหลือเกษตรกรที่ต้องการรวมกันให้มีเป้าหมายในทางเดียวกัน ร่วมกันทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของกลุ่ม ๒. หน่วยงานจากภาครัฐจากทุกภาคส่วนสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรให้ทั่วถึงไม่เลือกปฏิบัติ ๓. สำนักงานเกษตรให้คำแนะนำเกษตรกร ในเวลาที่เกษตรกรพบปัญหาทางการเกษตรอย่างสม่ำเสมอ พร้อมให้แนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ๔. สำนักงานเกษตรเตือนให้เกษตรกรอย่างหลงเชื่อคำจูงใจของมีฉ้อโกง เพื่อไม่ให้เกษตรกรตกเป็นเหยื่อผลิต ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจปฏิบัติตาม		
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. กระบวนการทำไม่สะอาด ๒. บรรจุภัณฑ์ไม่ดึงดูดความสนใจ มันสำปะหลัง ๓. ขาดเทคโนโลยีในการผลิตมาตรฐานการรับ	๑. ไม่มีการทำความสะอาดผลผลิต การเกษตรก่อนนำมาแปรรูป และใช้น้ำจากบ่อธรรมชาติทำความสะอาดอุปกรณ์แปรรูป ๒. บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ธรรมดา ทำให้สินค้าที่มีคุณภาพสูง ดูด้อยคุณภาพลงโรคและแลง ๓. ไม่มีเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกให้การแปรรูป	๑. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ๒. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน ๑. ให้ความรู้ด้านความปลอดภัยในการแปรรูปอาหารตามหลัก HACCP ส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติ ๒. แนะนำและส่งเสริมแนวทางการปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ รวมถึงการอำนวยความสะดวกให้เกษตรกรสามารถปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ได้โดยง่าย ๓. สนับสนุนเทคโนโลยีในการแปรรูป เพื่อต่อยอดกำลังการผลิตให้มีสินค้ามากขึ้น และสามารถเข้าถึงตลาดได้มากขึ้น ๔. สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่างของราคาก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย	กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพและ วิสาหกิจชุมชน	เร่งด่วนกลาง

๓. การจัดทำ (TOWS Matrix)

๓.๑ การวิเคราะห์ (TOWS Matrix) ของอำเภอเนินสง่า

ตารางที่ ๔๓ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strengths) S๑ มีเส้นทางการคมนาคมที่เชื่อมโยงภายในอำเภอที่สะดวก S๒ มีพื้นที่ที่เหมาะสมในการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจหลายชนิด S๓ มีการส่งเสริมการประกอบอาชีพในชุมชน S๔ มีผู้นำชุมชนที่เห็นความสำคัญของการพัฒนาหมู่บ้าน S๕ มีแหล่งทุนในชุมชนสนับสนุน S๖ มีปราชญ์ชาวบ้านเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น	จุดอ่อน (Weaknesses) W๑ ประชาชนมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ W๒ แหล่งน้ำเสื่อมโทรม การคมนาคมไม่สะดวก W๓ การขาดแคลนแรงงานในพื้นที่ และการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น W๔ เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยี W๕ ประชาชนยังขาดจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชน W๖ ปัญหาทะเลาะวิวาท ยาเสพติดของเด็กและเยาวชน
โอกาส (Opportunities) O๑ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลไปสู่ทุกหมู่บ้านในการนำไปใช้ทำสิ่งสาธารณประโยชน์เพื่อคนในชุมชน O๒ มีเส้นทางการคมนาคมติดต่อกับแหล่งรับซื้อผลิตผลทางการเกษตรที่สำคัญ O๓ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน O๔ รัฐมีนโยบายให้จัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ เพื่อรับเรื่องราวร้องทุกข์เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่	SO : กลยุทธ์เชิงรุก (ใช้ความเข้มแข็งจากภายในแสวงประโยชน์จากโอกาสภายนอก) ๑) เป็นการยกระดับมาตรฐานสินค้าทางการเกษตร ๒) ชุมชนเกิดการพัฒนามากขึ้น ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ๓) สามารถแก้ไขให้ประชาชนได้ตรงความต้องการและทันทั่วทั้ง	WO : กลยุทธ์เชิงเชิงแก้ไข (ขจัดความอ่อนแอภายในโดยฉวยประโยชน์จากโอกาสภายนอก) ๑) เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต ๒) เป็นการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง
ภัยคุกคาม (Threat) T๑ ราคาผลผลิตไม่แน่นอน และการไม่มีตลาดรองรับในพื้นที่ T๒ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติอันส่งผลกระทบต่อการทำงานเกษตร T๓ การเข้าถึงการศึกษาไม่ครอบคลุม T๔ ภัยธรรมชาติ ฝนแล้ง น้ำท่วม	ST : กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ใช้ความเข้มแข็งภายในหลีกเลี่ยงสิ่งกีดขวางภายนอก) ๑) เพิ่มโอกาสในการแข่งขันทางการผลิตและการค้า ๒) เสริมสร้างความเข้มแข็งภายในชุมชน	WT : กลยุทธ์เชิงรับ (ลดความอ่อนแอภายในและหลีกเลี่ยงสิ่งกีดขวางภายนอก) ๑) สร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างบูรณาการ ๒) เตรียมพร้อมรับสถานการณ์โดยคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า

กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑) ระดับมาตรฐานสินค้าทางการเกษตร
- ๒) ชุมชนเกิดการพัฒนามากขึ้น ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง
- ๓) สามารถแก้ไขให้ประชาชนได้ตรงความต้องการและทันที่

กลยุทธ์เชิงเชิงแก้ไข

- ๑) เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต
- ๒) เป็นการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๑) เพิ่มโอกาสในการแข่งขันทางการผลิตและการค้า
- ๒) เสริมสร้างความเข้มแข็งภายในชุมชน

กลยุทธ์เชิงรับ

- ๑) สร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างบูรณาการ
- ๒) เตรียมพร้อมรับสถานการณ์โดยคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๑.๑.๑. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ปริมาณผลผลิตสูงขึ้นจากเดิม ร้อยละ ๑๐ ต่อไร่
- ลดต้นทุนการผลิตอย่างน้อย ร้อยละ ๑๐ ต่อไร่
- สามารถทำไปใช้ได้จริง หลังจากได้รับการถ่ายทอดความรู้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ถ่ายทอดความรู้

- โครงการที่ ๑ การอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีการเกษตร
- โครงการที่ ๒ การศึกษาดูงานจากเกษตรกรต้นแบบจากภายนอก
- โครงการที่ ๓ การอบรมมาตรฐาน GAP

กลยุทธ์ที่ ๒ การทำแปลงสาธิต เป็นแปลงต้นแบบ

- โครงการที่ ๑ แปลงสาธิตการบำรุงดิน จากการปลูกพืชหลังนา
- โครงการที่ ๒ แปลงสาธิตปลูกพืช โดยใช้สารชีวภัณฑ์

กลยุทธ์ที่ ๓ ให้ความรู้ด้านการควบคุมต้นทุน

- โครงการที่ ๑ จัดทำบัญชีการเกษตร
- โครงการที่ ๒ การผลิตสารชีวภัณฑ์ด้วยตนเอง
- โครงการที่ ๓ การใช้ปุ๋ยคอก/หมัก แทนปุ๋ยเคมี

กลยุทธ์ที่ ๔ สร้างเกษตรกรต้นแบบ

- โครงการที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งเกษตรกรต้นแบบ
- โครงการที่ ๒ ศึกษาดูงานนอกสถานที่
- โครงการที่ ๓ ผลักดันให้เกษตรกรเรียนรู้ครบวงจร

๑.๑.๒. การส่งเสริมการปลูกมันสำปะหลังที่มีคุณภาพ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ลดการระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง ร้อยละ ๓๐
- เกษตรกรเลือกใช้ท่อนพันธุ์ต้านทานโรค
- ปริมาณผลผลิตเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ ๑๐

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ รมรณรงค์ใช้ท่อนพันธุ์มันสะอาด

- โครงการที่ ๑ ความอันตรายโรคใบด่างมันสำปะหลัง
- โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการใช้ท่อนพันธุ์สะอาด
- โครงการที่ ๓ ตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เครือข่าย

กลยุทธ์ที่ ๒ แปลงสาธิต

โครงการที่ ๑ แปลงสาธิตปลอดโรคใบด่าง

๑.๑.๓. การส่งเสริมการผลิตผักและไม้ผล

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพิ่มความหลากหลายของผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่
- ผลักดันให้เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่
- เป็นที่ยอมรับจากกลุ่มเป้าหมายในอุตสาหกรรมต่างๆ

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ปรับเปลี่ยนพื้นที่แปลงให้เหมาะสมกับพืช

โครงการที่ ๑ จัดตั้งศูนย์จัดการดินและปุ๋ยชุมชน

โครงการที่ ๒ การส่งเสริมการใช้ธรรมชาติบำรุงดิน

กลยุทธ์ที่ ๒ การเพาะปลูกตลอดจนเก็บเกี่ยว

โครงการที่ ๑ จัดตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ เกษตรปลอดภัย

โครงการที่ ๓ แปลงสาธิตการปลูกผักและไม้ผล

กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างส่วนแบ่งทางการตลาด

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการผลิตมาตรฐาน GAP

โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการทำตลาดออนไลน์

โครงการที่ ๓ ส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์ของสินค้า

๑.๑.๔. การส่งเสริมการข้าวอินทรีย์

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ลดการใช้สารเคมีในพื้นที่นา
- ปริมาณผลผลิตสูงขึ้นจากเดิม ร้อยละ ๑๐ ต่อไร่
- ลดต้นทุนการผลิตอย่างน้อย ร้อยละ ๑๐ ต่อไร่
- สร้างจิตสำนึกให้เกษตรกรรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและผู้บริโภค
- สามารถทำไปใช้ได้จริง หลังจากได้รับการถ่ายทอดความรู้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การฝึกอบรมผ่านเกษตรกรต้นแบบ

โครงการที่ ๑ การปลูกข้าวพันธุ์ที่มีคุณภาพ

โครงการที่ ๒ การปลูกข้าวปลอดภัย ใช้สารชีวภัณฑ์

โครงการที่ ๓ การจัดทำแบบสาธิต การปลูกข้าวด้วยวิธีต่างๆ

โครงการที่ ๔ การส่งเสริมให้จัดทำบัญชีเรียนรู้ เพื่อควบคุมค่าใช้จ่าย

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ YSF

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ส่งเสริมคนรุ่นใหม่มีใจรักการทำอาชีพการเกษตร
- สร้างเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกัน
- เพิ่มผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกร ที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง
- สามารถปฏิบัติได้จริง หลังจากได้รับการถ่ายทอดความรู้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ แลกเปลี่ยนเรียนรู้

โครงการที่ ๑ จัดเวทีส่งเสริมการเกษตรคนรุ่นใหม่

โครงการที่ ๒ ศึกษาดูงานนอกพื้นที่

กลยุทธ์ที่ ๒ ติดตามและให้คำแนะนำ

โครงการที่ ๑ ออกพื้นที่ติดตามงาน

โครงการที่ ๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร

โครงการที่ ๓ สร้างเครือข่ายด้านการตลาด

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ส่งเสริมการผลิตจากการแปรรูปและการเกษตร
- สร้างความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มเพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น
- รวมคนที่ทำสิ่งเดียวกัน ในพื้นที่เดียวกัน ให้เป็นเครือข่าย
- สามารถเป็นต้นแบบถ่ายทอดของดีในชุมชนได้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การตั้งกลุ่ม

โครงการที่ ๑ อบรมให้ความรู้และแนะนำการผลิต

กลยุทธ์ที่ ๒ การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมพัฒนาการผลิตสินค้า

โครงการที่ ๒ มอบปัจจัยการผลิตเพื่อยกระดับของกลุ่ม

กลยุทธ์ที่ ๓ การส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ของสินค้าและการตลาด

โครงการที่ ๑ ตลาดเกษตรกร

โครงการที่ ๒ สร้างการรับรู้ผ่านการร่วมโครงการต่างๆภาครัฐ

๑.๒.๓ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อการเกษตร
- สร้างเครือข่ายเกษตรกร เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกัน
- สามารถต่อยอดกลุ่มดังกล่าวไปสู่ระดับที่สูงขึ้นได้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การถ่ายทอดความรู้

โครงการที่ ๑ การจัดเวทีสร้างการรับรู้

กลยุทธ์ที่ ๒ ยกระดับของกลุ่ม

โครงการที่ ๑ พบปะให้คำแนะนำเกษตรกร

โครงการที่ ๒ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมทำร่วมกันภายในกลุ่ม

๑.๒.๔ แปลงใหญ่

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- สร้างเครือข่ายเกษตรกร เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกัน
- สร้างรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐
- ลดต้นทุนการผลิตลง ร้อยละ ๑๐

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การส่งเสริมการรวมกลุ่มและการจัดการแบบแปลงใหญ่

โครงการที่ ๑ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการแบบแปลงใหญ่

กลยุทธ์ที่ ๒ การส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์

โครงการที่ ๒ การอบรมการเกษตรปลอดภัย โดยใช้สารชีวภัณฑ์

กลยุทธ์ที่ ๓ การมอบปัจจัยการผลิต

โครงการที่ ๓ มอบปัจจัยสนับสนุนการผลิตของกลุ่ม

๑.๒.๕ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เป็นศูนย์ที่สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้
- เป็นเกษตรกรต้นแบบของพื้นที่
- สามารถลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตจริง เพื่อสร้างเป็นแรงบันดาลใจเกษตรกร
- สามารถปฏิบัติได้จริง หลังจากได้รับการถ่ายทอดความรู้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ปรับปรุงฐานเรียนรู้

โครงการที่ ๑ เพิ่มและปรับปรุงฐานเรียนรู้จากการสนับสนุนภาครัฐ

กลยุทธ์ที่ ๒ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

โครงการที่ ๑ ศูนย์กลางการเรียนรู้ภาคการเกษตรระดับอำเภอ

โครงการที่ ๒ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโครงการต่างๆ ผ่านศูนย์ฯ

กลยุทธ์ที่ ๓ การประกวดศูนย์เรียนรู้ฯ

โครงการที่ ๑ ประกวดศูนย์เรียนรู้ฯ ดีเด่น

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ลดการสร้างสารพิษตกค้างในดิน
- เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ และแหล่งอาหารของพืช
- เพิ่มพื้นที่สีเขียว
- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ลดการใช้ปุ๋ยเคมี

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยคอก/หมัก

โครงการที่ ๒ จัดตั้ง ศตปช. เครือข่าย เพื่อถ่ายทอดความรู้

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มพื้นที่สีเขียว

โครงการที่ ๑ ปลูกป่าเศรษฐกิจ ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง

โครงการที่ ๒ โครงการสารพันปิ่นรัก สู่ลูกหลาน

๑.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ลดสารเคมีตกค้างลงแหล่งน้ำธรรมชาติ
- สามารถบริหารจัดการน้ำได้อย่างเหมาะสม

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ลดการใช้สารเคมี

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์

โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยคอก/หมัก

กลยุทธ์ที่ ๒ วางแผนการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการปลูกพืชหลังนา

โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการปลูกพืชบำรุงดิน

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	
พัฒนาการผลิต รายสินค้า	การอบรม มาตรฐาน GAP	ส่งเสริมการเกษตร ได้มาตรฐาน	เกษตรกรฝึก และไม่ล้ม	สนง.เกษตรอำเภอ เนินสง่า	จัดอบรม	๒	๕,๐๐๐	๒	๕,๐๐๐	๒	๕,๐๐๐	๒	๕,๐๐๐	๒	๕,๐๐๐	เจ้าหน้าที่ทุกคน
	การอบรม แลกเปลี่ยน เรียนรู้ เทคโนโลยี การเกษตร	ส่งเสริมการเกษตร โดยใช้เทคโนโลยี อำนวยความสะดวก	เกษตรกร	ศพก.หลัก	จัดอบรม	๒	๕,๐๐๐	๒	๕,๐๐๐	๒	๕,๐๐๐	๒	๕,๐๐๐	๒	๕,๐๐๐	
	การศึกษาดู งานจาก เกษตรกร ต้นแบบจาก ภายนอก	แลกเปลี่ยนรู้ใน สายอาชีพ	เกษตรกร ผู้นำ	อยู่ในระหว่างพิจารณา ในแต่ละปี	ศึกษาดูงาน	๑	๕,๐๐๐	๑	๕,๐๐๐	๑	๕,๐๐๐	๑	๕,๐๐๐	๑	๕,๐๐๐	
	แปลงสาธิต การบำรุงดิน	ส่งเสริมเกษตรกร	เกษตรกร	ศพก.หลัก	จัดอบรม	๒	๕,๐๐๐	๒	๕,๐๐๐	๒	๕,๐๐๐	๒	๕,๐๐๐	๒	๕,๐๐๐	
	การผลิตสาร ชีวภัณฑ์ ด้วยตนเอง	ส่งเสริมเกษตรกร	เกษตรกร	ศพก.หลัก	จัดอบรม ลงมือทำ	๒	๕,๐๐๐	๒	๕,๐๐๐	๒	๕,๐๐๐	๒	๕,๐๐๐	๒	๕,๐๐๐	

ภาคผนวก

ชื่อโครงการ ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์แบบครบวงจร

๑. หลักการและเหตุผล

การผลิตข้าวในประเทศไทย เป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจไทยซึ่งมีแรงงานทำงานอยู่เป็นจำนวนมากประเทศไทยมีประเพณีการปลูกข้าวมาช้านาน มีที่ดินปลูกข้าวมากที่สุดเป็นอันดับที่ห้าของโลกและเป็นผู้ส่งออกข้าวอันดับหนึ่งของโลก ประเทศไทยวางแผนที่จะเพิ่มที่ดินเพื่อผลิตข้าวให้ได้มากยิ่งขึ้น โดยมีเป้าหมายที่จะเพิ่มพื้นที่ ๕๐๐,๐๐๐ เฮกตาร์ จากพื้นที่ปลูกข้าวที่มีอยู่แล้วเดิม ๙.๒ ล้านเฮกตาร์ กระทรวงเกษตรของไทย คาดว่าการผลิตข้าวจะให้ผลผลิตราว ๓๐ ล้านตันในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้าวสายพันธุ์ที่ปลูกมากที่สุดในประเทศคือ ข้าวหอมมะลิ ซึ่งเป็นข้าวประเภทที่มีคุณภาพสูง อย่างไรก็ตาม ข้าวหอมมะลิให้ผลผลิตน้อยกว่าข้าวประเภทอื่นอย่างมาก แต่โดยปกติแล้วสามารถขายได้ราคาสูงกว่าสองเท่าของข้าวสายพันธุ์อื่นในตลาดโลก

ปัจจุบันผู้บริโภคตื่นตัวและห่วงใยต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ การผลิตสินค้าเกษตรโดยพึ่งพาสารเคมีเริ่มถูกปฏิเสธและถูกกีดกันมากขึ้น ทำให้สินค้าเกษตรอินทรีย์ซึ่งเป็นการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพได้รับความสนใจและจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้นในอนาคต ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลกก็ได้มีการริเริ่มและทำการเกษตรอินทรีย์ ซึ่งพืชสำคัญแรกๆที่มีการผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศและส่งออก ก็ คือ ข้าวอินทรีย์ ซึ่งราคาข้าวเปลือกอินทรีย์ที่เกษตรกรขายได้จะสูงกว่าราคาข้าวเปลือกโดยทั่วไปถึงร้อยละ ๑๐

ดังนั้นการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนหันมาผลิตข้าวอินทรีย์ จะทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถเลี้ยงครอบครัวทำให้มีความสุข ทั้งตนเอง ครอบครัว สังคม อย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

- เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตแบบเดิมเป็นการผลิตข้าวแบบอินทรีย์
- เพื่อเพิ่มทางเลือกการบริโภคให้แก่ผู้บริโภคที่รักสุขภาพ
- เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนเกษตรกร

๓. เป้าหมาย

- เกษตรกรผู้ผลิตข้าวในเขตอำเภอนีนสง่าทั้ง ๔ ตำบล จำนวน ๑๕๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

- ตุลาคม ๒๕๖๖ – กันยายน ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

- อำเภอนีนสง่า ๔ ตำบล ๔๘ หมู่บ้าน

๖. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

การดำเนินโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์แบบครบวงจร ประกอบด้วย ๖ กิจกรรมหลัก ดังนี้

๑. การจัดทำโครงการฯ และแผนการปฏิบัติงาน
๒. การประชาสัมพันธ์โครงการ
๓. การประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ และนำเสนอผลการดำเนินงาน
๔. การอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร เพื่อสร้างเครือข่ายการผลิตข้าวอินทรีย์
๕. การเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์

๖. การติดตาม สนับสนุน และการรายงานผลการดำเนินงานและสรุปผลโครงการ

๗. งบประมาณ

- ค่าอาหารกลางวันแก่เกษตรกร ๒ มื้อ จำนวน ๑๕๐ ราย ๆ ละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน

๓๐,๐๐๐ บาท

- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๔ มื้อ จำนวน ๑๕๐ ราย ๆ ละ ๒๕ บาท เป็นเงิน

๑๕,๐๐๐ บาท

- ค่าวัสดุสำนักงาน เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุฝึกอบรม เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
- ค่าตอบแทนวิทยากร เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
- ค่าติดตามงาน เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๖๕,๖๐๐ บาท (หกหมื่นห้าพันหกร้อยบาทถ้วน)

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาผลิตข้าวอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าข้าวได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐
- ผู้บริโภคมีทางเลือกด้านอาหารสุขภาพเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐
- มีเครือข่ายการผลิตข้าวอินทรีย์ในอำเภอ ไม่น้อยกว่า ๓ กลุ่ม

ชื่อโครงการ ส่งเสริมการเกษตรคนรุ่นใหม่

๑. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันสัดส่วนแรงงานในภาคการเกษตร ในช่วง ๒๒ ปีที่ผ่านมา จะพบว่าแรงงานภาคเกษตรมี แนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องกล่าวคือ ในปี ๒๕๓๓ แรงงาน ในภาคการเกษตรมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๖๓.๓ ของผู้มีงาน ทำรวม แต่ในปี ๒๕๕๕ สัดส่วนกลับลดลงเหลือเพียงร้อยละ ๔๒.๑หรือมีจำนวนลดลงโดยเฉลี่ยประมาณ ปีละ ๑๕๐,๐๐๐ คน นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มแรงงานอายุ ตั้งแต่ ๔๐ ปีขึ้นไป มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่กลุ่มแรงงานที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ - ๓๙ ปี กลับมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานรุ่นใหม่ที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๔ ปี ที่มีแนวโน้มลดลงอย่างรวดเร็ว กล่าวได้ว่า แรงงานรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตร น้อยลง ส่งผลให้อายุเฉลี่ยของแรงงานภาคเกษตรสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตในอนาคตลดลง เนื่องจากปัญหาสุขภาพของแรงงานและข้อจำกัดในการที่จะเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สาเหตุที่แรงงานภาคการเกษตรขาดแคลนเกิดจากทัศนคติของแรงงานรุ่นใหม่ ที่เห็นว่า อาชีพเกษตรกรรมเป็นงานที่หนัก ราคาไม่แน่นอน ผลผลิตต้องพึ่งพาธรรมชาติซึ่งมีความไม่แน่นอนของสภาพอากาศสูง ด้วยปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้ แรงงานเคลื่อนย้ายไปสู่แรงงานนอกภาคเกษตรมากขึ้น โดยเข้าไปทำงานเป็นลูกจ้างของสถานประกอบการ ซึ่งมี เงินเดือนเป็นรายได้ประจำที่แน่นอนและต่อเนื่องตลอดทั้งปี อาชีพการเกษตรจึงเป็นเพียงทางเลือกเพื่อเป็น อาชีพเสริมหรือเพื่อความมั่นคงด้านอาหารของครัวเรือน

ดังนั้นการสร้างและปลูกจิตสำนึกเกษตรกรรุ่นใหม่ขึ้นมาแทนเกษตรกรรุ่นเก่า จะทำให้แรงงานภาคการเกษตรที่เป็นรุ่นใหม่เพิ่มมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในทุกกระบวนการผลิต กล้าคิดกล้าทำ ลองผิดลองถูก เกิดเป็นองค์ความรู้ด้านการเกษตรใหม่ ๆ มีการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างเกษตรกรรุ่นใหม่ด้วยกัน สามารถเผยแพร่องค์ความรู้ต่าง ๆ และการตลาด ให้แก่กัน เกิดเป็นความมั่นคงในภาคการเกษตรต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

- เพื่อส่งเสริมและสร้างการใช้เทคโนโลยีเข้ามาร่วมในกระบวนการผลิตเกษตร
- เพื่อสร้างเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่
- เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ทดแทนเกษตรกรรุ่นเก่า

๓. เป้าหมาย

- เกษตรกรรุ่นใหม่อายุ ๑๘ - ๔๕ ปี ในเขตอำเภอเนินสง่าทั้ง ๔ ตำบล จำนวน ๕๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

- ตุลาคม ๒๕๖๖ - กันยายน ๒๕๖๗

๕. พื้นที่ดำเนินการ

- อำเภอเนินสง่า ๔ ตำบล ๔๘ หมู่บ้าน

๖. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

การดำเนินโครงการสร้างและปลูกจิตสำนึกเกษตรกรรุ่นใหม่ ประกอบด้วย ๖ กิจกรรมหลัก ดังนี้

๑. การจัดทำโครงการฯ และแผนการปฏิบัติงาน
๒. การประชาสัมพันธ์โครงการ
๓. การประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ และนำเสนอผลการดำเนินงาน

๔. การอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร เพื่อสร้างองค์ความรู้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่
๕. การเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่
๖. การติดตาม สนับสนุน และการรายงานผลการดำเนินงานและสรุปผลโครงการ

๗. งบประมาณ

- ค่าอาหารกลางวันแก่เกษตรกร ๒ มื้อ จำนวน ๕๐ ราย ๆ ละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๔ มื้อ จำนวน ๕๐ ราย ๆ ละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุสำนักงาน เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุฝึกอบรม เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท
- ค่าตอบแทนวิทยากร เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
- ค่าติดตามงาน เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๙,๖๐๐ บาท (สามหมื่นสองพันหกร้อยบาทถ้วน)

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- มีกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น อย่างน้อย ๑ กลุ่ม/ตำบล
- เกษตรกรรุ่นใหม่สามารถนำความรู้และเทคโนโลยีไปใช้ในกระบวนการผลิต ไม่น้อยกว่า ๒๐ %
- มีเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ ไม่น้อยกว่า ๓ กลุ่ม

ชื่อโครงการ โครงการแปรรูปข้าวอำเภอเนินสง่า

๑. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ มีอาชีพหลักคือการทำเกษตรปลูกพืชทำนา ปลูกพืชไร่ เลี้ยงสัตว์ และประมง แต่ปัจจุบันพบว่าการทำเกษตรในพื้นที่ของเกษตรกรประสบปัญหาต่างๆมากมาย อาทิเช่น ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล เกิดภัยธรรมชาติ น้ำท่วม ฝนแล้ง สลับกันไปในแต่ละปี และที่สำคัญต้นทุนการผลิตของเกษตรกรเพิ่มมากขึ้นจากการพึ่งปัจจัยการผลิตภายนอก อาทิเช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมีทางการเกษตร อาหารสัตว์ พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ ต้องอาศัยจากภายนอก ทำให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงที่จะทำให้เกษตรกรขาดทุน และเกิดภาระหนี้สินต่างๆ

จากสถานการณ์ดังกล่าวเกษตรกรในพื้นที่อำเภอเนินสง่า เริ่มให้ความสำคัญกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการนำปัญหาของตนเองมาวิเคราะห์หาสาเหตุ ความเสี่ยง และแนวทางการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร โดยบางส่วนเริ่มมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันในการดำเนินกิจกรรมการประกอบอาชีพของตน เช่น กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อเป็นการระดมความคิดเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่มีปัญหาเดียวกันได้ช่วยเหลือกัน โดยอาศัยแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเกษตรกรเริ่มมีการวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้การผลิตภาคการเกษตรของตนประสบปัญหา ซึ่งโดยส่วนใหญ่เกษตรกรพบว่า การที่จะดำเนินกิจกรรมการเกษตรให้ประสบผลสำเร็จนั้นเกษตรกรต้องเริ่มจากการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาตนเองและกลุ่มให้ดีขึ้น กลุ่มเกษตรกรอำเภอเนินสง่า พบว่ามีพื้นที่การเกษตรประมาณ ๑๒๐,๐๐๐ ไร่ เป็นพื้นที่ทำนาประมาณ ๗๐,๐๐ ไร่ มันสำปะหลังโรงงาน ๒๕,๐๐๐ ไร่ อ้อยโรงงาน ๒๐,๐๐๐ ไร่ และพืชอื่นๆอีกประมาณ ๕,๐๐๐ ไร่ โดยพบว่าเกษตรกรส่วนมากมีการจำหน่ายสินค้าข้าวเป็นสินค้าหลักและจำหน่ายในลักษณะข้าวเปลือกซึ่งมีราคาต่ำและมีการจำหน่ายในช่วงเดียวกัน จึงเป็นสาเหตุให้เกษตรกรไม่สามารถต่อราคาข้าวกับพ่อค้าได้

ปัจจุบันจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมทำให้ภาคการเกษตรประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เกษตรกรจะต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันโดยเกษตรกรต้องมีการแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า สร้างผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เพิ่มช่องทางการตลาด สร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเองและชุมชน เป็นการปฏิบัติตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ
- ๒) เพิ่มรายได้ในครัวเรือนให้กับเกษตรกร

๓. พื้นที่เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เกษตรกรชาวนาพื้นที่อำเภอเนินสง่า จำนวน ๑๐๐ ราย /สถานที่อบรมสำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

มกราคม ๒๕๖๘ – ตุลาคม ๒๕๖๘

๕. พื้นที่ดำเนินการ

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอเนินสง่าทั้ง ๔ ตำบลหนองฉิม ตำบลตาเนิน ตำบลกะหาด ตำบลรังงาม

๖. กิจกรรม

ขั้นตอนการดำเนินงาน (ระบุเป็นรายการกิจกรรม)	จำนวน หน่วยนับ (ราย)	วงเงิน (บาท)	หัววงระยะเวลาที่จะเริ่มดำเนินการ (ไตรมาส)			
			๑	๒	๓	๔
๑. เสนอโครงการ				✓		
๒. รับสมัครเกษตรกร	๑๐๐			✓		
๓.อบรมและศึกษาดูงาน	๑๐๐	๘๐,๐๐๐			✓	✓
รวม		๘๐,๐๐๐				

๗.วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดอบรมเกษตรกร เป้าหมายอำเภอเนินสง่า จำนวน ๑๐๐ ราย
๒. ศึกษาดูงาน สถานที่เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๑๐๐ ราย

๘. งบประมาณ

งบประมาณขอรับการสนับสนุน ๘๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) เกษตรกรชาวนามีอาชีพเสริมช่วงนอกฤดูทำการเกษตร
- ๒) สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการแปรรูปข้าวจำหน่าย

ชื่อโครงการส่งเสริมตลาดเกษตรกรสีเขียวอำเภอเนินสง่า

ความสอดคล้อง

๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๑.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร

- แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (ย๑).ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

๑. หลักการและเหตุผล

ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี และยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี(พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ยกย่องมาตรฐานสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและปลอดภัย นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา ส่งเสริมการนำอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาเป็นผลิตภัณฑ์การเกษตร เสริมสร้างความรู้และช่องทางการตลาด เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างรายได้ สร้างอาชีพที่มั่นคง พัฒนาเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็ง ยกย่องคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในประเทศให้มีความอยู่ดีกินดี ตามวิสัยทัศน์เกษตรกรมั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรพยากรการเกษตรยั่งยืน และตามนโยบายของรัฐบาล ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ โดยรัฐบาลให้ความสำคัญกับมาตรการสนับสนุนที่จะช่วยส่งเสริมให้การสร้างมูลค่าในภาคเกษตรดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมส่งเสริมความรู้และผลักดันการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อให้เป็นสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง รวมทั้งส่งเสริมการตลาดให้แก่เกษตรกร เพื่อรองรับผลผลิตและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการผลิตที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการที่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยี สามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online ตลอดจนพัฒนาตลาดเกษตรกรให้เป็นอัตลักษณ์ “เกษตรกรจริงจริง ทุกสิ่งปลอดภัย” อำเภอเนินสง่า จึงจัดทำ “โครงการตลาดเกษตรกรสีเขียวอำเภอเนินสง่า” โดยสำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า จะดำเนินโครงการตลาดเกษตรกร เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ ประชาชนตามนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมอาชีพของประชาชนในพื้นที่และเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก การผลิต การตลาด และการจำหน่าย ก่อให้เกิดแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับ คนในชุมชน และเป็นแหล่งกระจายสินค้าและบริการของชุมชน ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดรับการพัฒนายั่งยืน เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ให้มีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร การรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐาน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมของตลาดเกษตรกรให้ผู้บริโภคได้รับรู้อย่างแพร่หลาย เพื่อให้ตลาดเกษตรกรมีความเข้มแข็งและมั่นคง เกษตรกรเตรียมพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการส่งออก ส่งผลให้เกิดการสร้างรายได้และผลตอบแทนสู่เกษตรกร สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาตลาดเกษตรกรให้เป็นอัตลักษณ์ เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ มีเอกลักษณ์บ่งบอกที่ชัดเจนถึงความเป็นตลาดเกษตรกร ทั้งโครงสร้างสถานที่ เกษตรกรผู้จำหน่าย และสินค้าที่มีอัตลักษณ์ มีความหลากหลาย มีมาตรฐาน ตลอดจนสร้างการรับรู้ให้บุคคลทั่วไปได้รู้จักอย่างแพร่หลาย

๒. กลุ่มเกษตรกรและผู้ประกอบการ มีสถานที่จำหน่ายสินค้าในชุมชน

๓. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

- เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรผู้ผลิตสินค้า อำเภอเนินสง่า ๒๐ ราย

- ตลาดเกษตรกรสีเขียวหน้าสำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘

๕. พื้นที่ดำเนินงาน

ลานหน้าสำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า

๗. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

๕.๑ พัฒนาตลาดเกษตรกรให้มีอัตลักษณ์ เป็นแหล่งรวบรวมและจำหน่ายสินค้าของเกษตรกร ที่มีศักยภาพ โดยเจ้าหน้าที่ผู้จัดการตลาดติดตามให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกรในการดำเนินการให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ดำเนินการพัฒนาตลาดเกษตรกรให้เกิดรูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์ เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการตลาดของเกษตรกร สามารถจำหน่ายสินค้าได้ทั้งตลาด Offline และ Online มีการเชื่อมโยงสินค้าจากเครือข่ายตลาดเกษตรกรและตลาดสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานจากแหล่งต่าง ๆ ส่งเสริมการนำสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นมาประชาสัมพันธ์และวางจำหน่ายในตลาดเกษตรกร ตลอดจนการดำเนินการตามมาตรฐานการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มาตรฐานความปลอดภัยใส่ใจ โดยมีแนวทางการพัฒนาตลาดเกษตรกรให้เป็นอัตลักษณ์ใน ๓ ด้าน เช่น

๑. สถานที่ : จัดให้มีอัตลักษณ์บนโครงสร้าง/เต็นท์ พื้นที่จำหน่าย โต๊ะวางสินค้า หรือภาชนะตามพื้นถิ่น แสดงถึงสถาปัตยกรรมที่บ่งบอกถึงค่านิยม เอกลักษณ์และวัฒนธรรมของพื้นที่/จังหวัดนั้น ๆ เช่น ตลาดภาคเหนือมีสถาปัตยกรรมแบบเรือนกาแล ภาคใต้มีสถาปัตยกรรมเรือนปั้นหยา ภาคอีสานมีสถาปัตยกรรม เอือนแฝดหรือเอือนเกย ภาคกลางมีสถาปัตยกรรมเรือนไทย แสดงชื่อและกำกับด้วยภาษาถิ่นเพิ่มเติม โดยยังคงสัญลักษณ์ตลาดเกษตรกรและสโลแกนของเดิมไว้ เช่น กาด-เกษตรกร-ลำปาง ตลาดเกษตรกรนนทบุรี เป็นต้น

๒. ผู้จำหน่าย (เกษตรกร) : มีการแต่งกายตามอัตลักษณ์ของพื้นที่ ตามวัฒนธรรม เช่น ชุดผ้าไทยแต่ละภาค ชุดพื้นเมือง อางนัตกันใส่ตามช่วงเวลา เช่น ทุกวันที่ ๑ และ ๑๖ ของเดือน และจัดให้มีผ้ากันเปื้อนที่มีสกรีนลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่/จังหวัดนั้นๆ

๓. สินค้า : แบ่งโซนจำหน่ายสินค้าให้ชัดเจน เพิ่มโซนจำหน่ายสินค้าอัตลักษณ์ตามพื้นถิ่น สินค้าฤดูกาล เพื่อรวมสินค้าประจำอำเภอ หรือพื้นที่นั้น ๆ ไว้ หรือทำสัญลักษณ์ของตลาดเกษตรกรติดที่ผลิตภัณฑ์หรือภาชนะบรรจุ เมื่อประชาสัมพันธ์ออกไปให้รู้ว่าจะสามารถหาซื้อสินค้าเหล่านี้ได้จากตลาดเกษตรกร

๘. งบประมาณ ๔๘,๐๐๐ บาท

รายละเอียด

ที่	รายการ	จำนวน (บาท)	หมายเหตุ
๑	อบรมเกษตรกร	๘,๐๐๐	

๒	เต็นท์ขนาด ๓*๓ เมตร	๒๐,๐๐๐	
๓	โต๊ะพับขนาด ๑๘๐*๗๕*๗๕ ซม.	๒๐,๐๐๐	

๘. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี ๒๕๖๘											
	ต.ค. ๖๘	พ.ย. ๖๘	ธ.ค. ๖๘	ม.ค. ๖๘	ก.พ. ๖๘	มี.ค. ๖๘	เม. ๖๘	พ.ค. ๖๘	มิ.ย. ๖๘	ก.ค. ๖๘	ค. ๖๗๘	ก.ย. ๖๘
๑. พัฒนาตลาดเกษตรกรให้มีอัตลักษณ์เป็นแหล่งรวบรวมและจำหน่ายสินค้าของเกษตรกรที่มีศักยภาพ												
๑.๒ อบรมการบริหารจัดการตลาด	←				→							
๑.๑ ตลาดนัดเกษตรกร สีเขียว	←											→
๑.๒ ซื่อสัตย์ในการจัดตั้งตลาด								←				→

๙. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

๙.๑ ผลผลิต (output)

- ๑) เกษตรกรมีสถานที่จำหน่ายสินค้าในชุมชน กลุ่มเกษตรกรและผู้ประกอบการ ๒๐ ราย
- ๒) ตลาดเกษตรกรสีเขียว ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการตลาด และเป็นสถานที่หลักในการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร มีความเป็นอัตลักษณ์เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ สามารถเชื่อมโยงตลาดที่หลากหลาย

๙.๒ ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร พัฒนาเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พึ่งพาตัวเองได้ เกิดการสร้างรายได้และอาชีพที่มั่นคงผู้บริโภคสามารถเข้าถึงอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐานและปลอดภัยในราคาที่สมเหตุสมผลและหลากหลายช่องทาง

๙.๓ ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

๑. เกษตรกรไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐ สามารถผลิตสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีทักษะการใช้เทคโนโลยี และเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online
๒. มูลค่าการจำหน่ายในตลาดเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐

เชิงคุณภาพ

เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online อีกทั้งตลาดเกษตรกรเกิดความเป็นอัตลักษณ์ เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสถานการณ์ มีสินค้าอัตลักษณ์ประจำถิ่น มีมาตรฐาน สามารถเชื่อมโยงกับตลาดที่หลากหลาย

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีสถานที่หลักในการจำหน่ายสินค้าเกษตรในพื้นที่ เกิดเป็นตลาดเกษตรกรที่มีอัตลักษณ์เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เชื่อมโยงผลผลิตคุณภาพจากเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อขยายช่องทางสู่การจำหน่ายในตลาดศักยภาพอื่น ๆ และเพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ ประชาชนตามนโยบายของรัฐบาล ในการส่งเสริมอาชีพของประชาชนในพื้นที่และเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก การผลิต การตลาด และการจำหน่าย ก่อให้เกิดแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับ คนในชุมชน และเป็นแหล่งกระจายสินค้าและบริการของชุมชน ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสอดคล้องการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๑๑. การประเมินผลโครงการ

๑๐.๑ สำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมตามแผนการปฏิบัติงานโครงการฯ และจัดทำรายงานผลเมื่อสิ้นสุดโครงการฯ

๑๒. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

๑. ที่ว่าการอำเภอเนินสง่า
๒. สำนักงานเกษตรอำเภอเนินสง่า